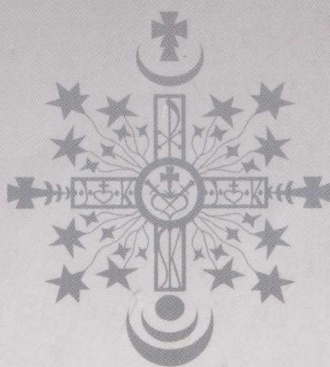

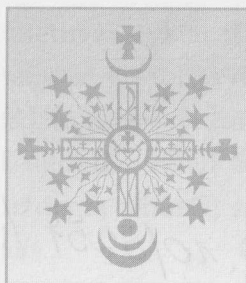
JONAS LAURIŪNAS SJ

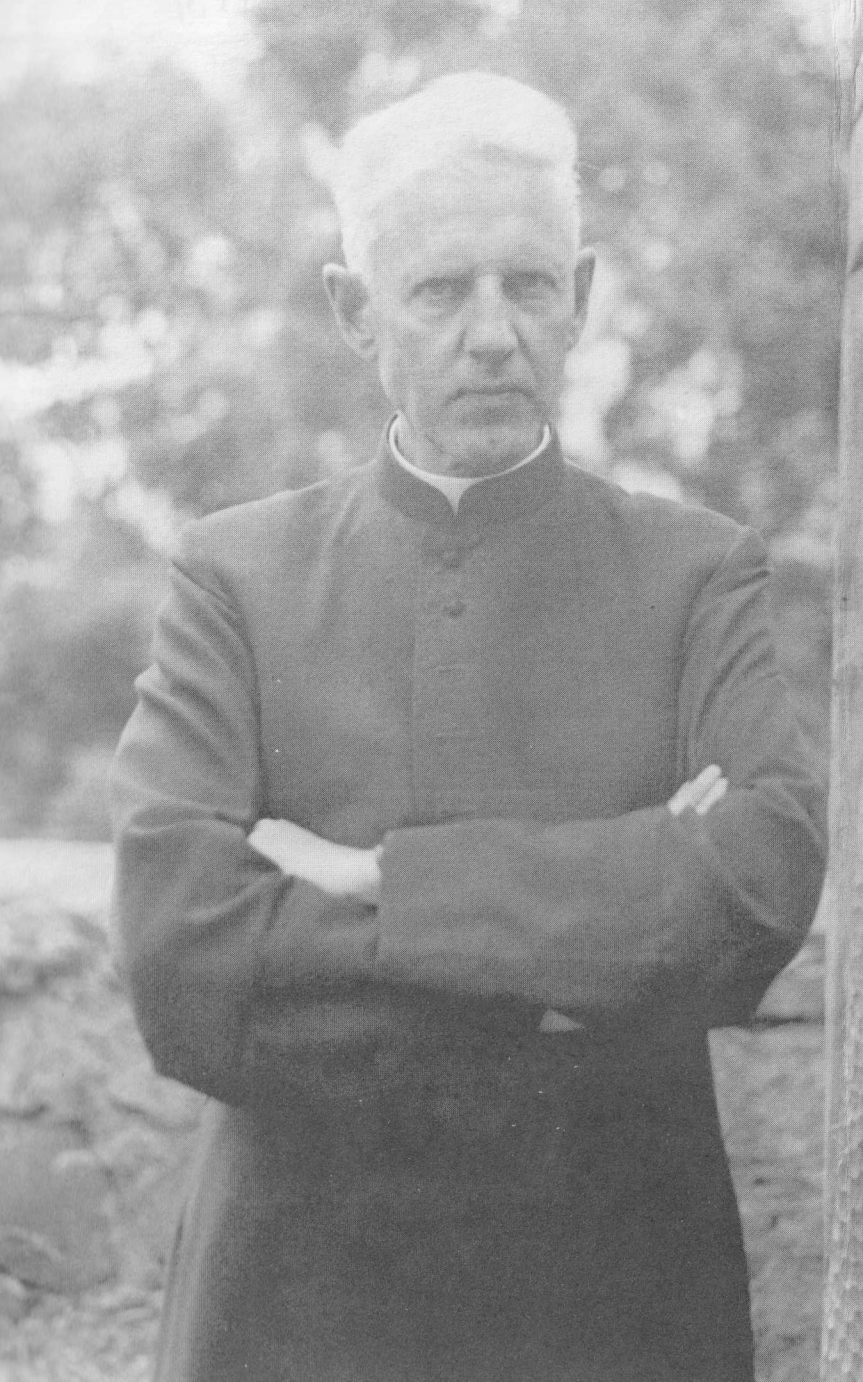
*Nueisim
ten,
kur
žiūrime*

KATALIKU PASAULIS

*Nueisim
ten,
kur
žiūrim*

UDK 23/28
La488

NIHIL OBSTAT

Kun. L. Virbalas SJ
Vilnius, 2001 07 09

IMPRIMATUR

† A. J. Card. BAČKIS
Archiepiscopus Vilnensis
Vilnius, 2001 07 13
Nr. 435

© Lietuvos jėzuitų provincija, 2001
© LVK leidykla „Katalikų pasaulis“, 2001

ISBN 9986-04-164-3

*SUNKIAIS LAIKAIS
SKLEIDĖS TIKĖJIMO IR
VILTIES ŠVIESĄ*

Greitai bėga laikas. Kadaisė labai jaudinusios problemos dabar yra tik praeities prisiminimai... Net ir žmonės, dvasios vadai, kurie buvo didžiulė Dievo dovana ano meto Lietuvai, tykiai iškeliauvo į Anapus... Ir dabar pamažu jie vis tolsta nuo mūsų, nors jų skelbtu Dievo žodžiu mes – vidurinioji ir vyresnioji karta – esame ugdyti, auklėti ir formuoti... Jų tikėjimo ir vilties uždegtą žiburėlį savyje nešamės per šių dienų ūkanas...

Jau dešimt metų, kai tarp mūsų nebėra Tėvo Jono Lauriūno SJ... Kas jį pažinojo, su juo bendravo, turbūt dažnai paklausia savęs, ką apie mūsų laikmečio naujas skaudžias problemas savo pamoksluose būtų kalbėjęs Tėvas Jonas... Kokias Evangelijos, Šventojo Rašto vietas būtų priminęs, kokias sąsajas

tarp praeities ir dabarties Bažnyčios gyvenimo būtu nurodęs, akcentavęs... Kiekvienas laikotarpis turi tik jam būdingų problemų. Dėl ko sielojosi praeities Dievo žodžio skelbėjai, dažnai šiandien įdomu tik praeities tyrinėtojams... Tai rodo ir vadinamos homilijos, kurių pagrindinis uždavinys – Dievo žodį, girdimą iš Šventojo Rašto tekstų, priartinti prie gyvenamojo laikmečio problemų ir aktualijų.

Šios „aktualijos“ pasikeitė ir talentingų homilijų autorių kūryba tapo tik istorija, tik pavyzdžiu, rodančiu, kaip tai, kas „aktualu“, bandyta nušviesti amžinąjį Dievo išmintim, Šviesa iš aukštybių...

Pagrindinė Tėvo Jono Lauriūno kūrybinio palikimo dalis – pamokslų-homilijų „Žodžiai Broliams“ tomai. Sovietmečiu vykusių dvasinių procesų tyrinėtojai juose ras nemažai įdomios medžiagos, kuo gyveno, dėl ko kovojo persekiojama ir naikinama Bažnyčia.

Tačiau tos „aktualijos“ Tėvo Jono pamoksluose nėra pati svarbiausia jų dalis – Dievo žodis išmąstytas ir išgyventas, su meile tikintiesiems pateiktas, todėl patrauklus, žavus ir šiandien...

Šioje knygutėje surinkti Tėvo Jono pamokslų fragmentai aiškiai rodo, kur jis ir jo karta savo laikmečio sunkumuose surado atramą... Velykiniame tikėjime... Tai pasiūlymas ir šiandien neužmiršti to,

kas svarbiausia Evangelijoje ir krikščioniškame tikėjime – į viską žvelgti „sub specie aeternitatis“, t. y. Velykų džiugiosios naujienos šviesoje.

Norėtusi, kad skaitydamas šias Velykų šviesos kupinas homilijas skaitytojas neužmirštų, kokiais sunkiais laikais jos parašytos. Norėtusi, kad skaitytojas prisimintų ir Tėvo Jono Lauriūno gyvenimą – skaudžius smūgius, netektis, persekiojimus ir išbandymus. Todėl nors trumpai priminsiu jo nueitą gyvenimo kelią.

Tėvas Jonas Lauriūnas (Laurusevičius) gimė 1924 m. Šilelio kaime, Raudondvario valsčiuje, Kauno apskrityje. Motina mirė, kai jis dar buvo mažas; augo tėvo globojamas. Mokėsi Kauno jėzuitų gimnazijoje, kur jis ir nusprendė tapti Jėzaus Draugijos nariu. 1944 metais įstojo į jėzuitų noviciatą, o jį baigęs, 1946 m. pradėjo filosofijos studijas Kauno kunigų seminarijoje. Deja, netrukus valdžios įsakyму buvo atleistas ir turėjo pasitenkinti zakristijono pareigomis. 1948 metais vėl buvo priimtas į seminariją, bet ir vėl iš jos išvartytas. Kelerius metus dirbo ligoninėje kūriku, Kauno meteorologijos stotyje meteorologu stebėtoju.

1952-1954 m. vėl studijavo Kauno kunigų seminarijoje. 1954 m. vyskupas K. Paltarokas jėzuitą Joną Lauriūną išventino kunigu.

Tėvas Jonas Lauriūnas pastoracinį darbą dirbo keliose Vilniaus arkivyskupijos parapijose. Ilgiausiai ir vaisingiausiai (nuo 1964 iki 1983 metų) darbavosi nuošalioje Varėnos rajono Kabelių parapijoje. Čia jis daug laiko skyrė rašymui, vertė iš prancūzų, vokiečių, anglų, lenkų kalbų religinę literatūrą tikintiesiems ir teologinius veikalus kunigams.

Turėdamas įgimtą gabumą vaizdingai ir logiškai reikšti mintis, Tėvas Jonas užsimojo parašyti pamokslus, kurie turėjo palengvinti konfratūrą, ypač aptarnaujančių dvi ar tris parapijas, pastoracinį darbą. Tokių pamokslų Tėvas Jonas parašė labai daug – net keliasdešimt tomų. Be abejo, jais naudojosi ne tik kunigai, bet ir tikintieji.

Nuo 1983 m. Tėvas Jonas buvo Ignalinos rajono Linkmenų parapijos klebonas. Buvo išrinktas į Vilniaus arkivyskupijos Kunigų tarybą. Vyskupas J. Steponavičius paskyrė jį Vilniaus arkivyskupijos konsultoriumi.

Prasidėjus Lietuvos tautiniam atgimimui, Tėvas Jonas buvo įtrauktas į stalinizmo nusikaltimams tirti respublikinę komisiją, buvo „Katalikų pasaulio“ žurnalo redaktorių kolegijos narys, sėkmingai dėstė tikybą mokyklose, rengė vadovėlius tikybos pamokoms.

Tėvas Jonas išgarsėjo ir kaip rekolekcijų vadovas. Tos rekolekcijos ne vienam jų dalyviui – ir pa-

prastam jaunuoliui, ir brandžiam inteligentui – buvo tikra dvasingumo mokykla. Tėvo Jono uolumo įkvėpti Kabeliuose dvasiškai brendo pagrindžio religinės literatūros vertėjai, daugintojai, skleidėjai... Be abejo, ir „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos“ herojai...

Mirė Tėvas Jonas Lauriūnas vadovaudamas Tėvų jėzuitų ir kunigų rekolekcijoms Linkmenyse 1991 m. liepos 26 d.: perskaitęs konferencijos tekstą, jis sugrįžo į kambarį ir staiga iškeliavo į Amžinybę. Iš ten rekolekcijų konfratrams jis tarė jau paskutinį „amen“, t. y. savo „Taip, tebūnie, Viešpatie, Tavo valia“. „Taip“ Viešpačiui, kuris vedė ir stiprino jį žemiškajame gyvenime, kuris žadėjo jam (ir mums visiems) gyvenimo pilnatvę, kai peržengsime lemtingą amžinybės slenkstį.

Vysk. J. BORUTA

Iš gausaus Tėvo Jono Lauriūno SJ palikimo buvo nelengva parinkti tai, kas labiausiai galėtų sudominti ir būtų naudinga šiandienos skaitytojui. Didžiausią jo raštų dalį sudarantys pamokslų-homilijų rinkiniai yra įvairūs: dauguma sudaryti pagal liturginių metų sekmadienių ciklą, kiti teminiai arba skirti kuriai nors šventei. Skaitytojui pateikiame būtent tokį paties Tėvo Jono sudarytą Didžiosios savaitės ir Velykinių pamokslų rinkinį, papildytą Sekminių apmąstymais. Juk Velykų žinia – Kristaus mirtis ant kryžiaus ir jo prisikėlimas – mūsų tikėjimo šerdis. Kaip tik šią žinią Tėvas Jonas stengėsi skelbti savo pamoksluose, pokalbiuose ir rekolekcijose.

T. Jonas Lauriūnas, laisvai skaitęs literatūrą įvairiomis kalbomis, nevengė ja pasinaudoti ir reng-

damas savo homilijas. Dabar jau nebeįmanoma nustatyti, kurios jų dalys yra parašytos sekant viena ar kita perskaityta knyga ar straipsniu, o kurios yra paties autoriaus sukurtos. Viena tikra – homilijos tokia forma, kokia jas paliko Tėvas Jonas, atspindi jo požiūrį, atskleidžia jo mintis. Net ir pasinaudodamas kitų šalių pamokslams skirta medžiaga, jis pritaikydavo ją Lietuvai, savitai perdirbdavo.

Šis rinkinys nėra specialiai parašytas. Per ilgesnį laiką susikaupę pamokslai-homilijos buvo sudėti į vieną aplanką, pridėtas turinys; taip jie buvo paruošti perrašinėti – platinti sovietmečio sąlygomis. Nenuostabu, kad tokiu būdu sudarytame rinkinyje atsirado nemažai pasikartojimų, tos pačios minties išdėstymų. Rengiant šį rinkinį spaudai, dėl tokių nieko naujo nebeatskleidžiančių pasikartojimų buvo praleisti keli pamokslai, o kitų paliktos tik dalys. Be to, Tėvas Jonas savo pamoksluose mėgo cituoti tuometinę spaudą, kalbėti apie konkrečias ano meto problemas, ir taip juos suaktualindavo. Kad tokios, tik anuomet būdingos aktualijos nenustelbtų esminės pamokslų-homilijų minties, kai kurių pastraipų buvo atsisakyta.

Pamokslai ir net atskiros jų dalys nėra vienodai išdailinti. Kai kurie jų, ko gero, buvo daugiau apmatai gyvam Dievo žodžio skelbimui ir jiems trūksta

literatūriniam kūriniiui būtino išbaigtumo. Redaktoriui teko nelengvas uždavinys parengti pamokslus leidimui išlaikant charakteringą autoriaus stilių. Tikimės, kad Tėvą Joną Lauriūną girdėjusiems žmonėms šio rinkinio puslapiai primins jo ramiai, o kartu tvirtai, su giliu įsitikinimu iš sakyklos skambanti balsą.

Šventasis Raštas, ypač Senasis Testamentas, pamoksluose cituojamas pagal arkivysk. Juozapo Skvirecko vertimą (tai pažymėta išnašose), kartais dar pageduotą paties autoriaus, ir dažnai skiriasi nuo dabar paplitusių ir mums jau įprastais tapusių prel. prof. Antano Rubšio (Senasis Testamentas) ir kun. Česlovo Kavaliausko (Naujasis Testamentas) vertimų.

LEIDĖJAI

HOSANA

(Verbų sekmadienis)

Verbų sekmadienio evangelija mums atskleidžia vieno Kristaus gyvenimo akimirksnio aplinkybes, kai Jis, visada toks kuklus, [...] artėjant kančiai, ryžtasi priimti Jam rodomą pagarbą. Bet net ir toje iškilmingoje eisenoje, kai liaudis išlies savo entuziazmą, kai gatvės skambės nuoširdžiais sveikinimo šūkiais, Jis bus kuklus, kaip ir per visą savo gyvenimą.

Iki didžiųjų žydų švenčių liko kelios dienos. Į Jeruzalę pro visus vartus plaukia karavanas po karavano – maldininkai atvyksta iš visų Palestinos kampelių; gatvėse daugybė žmonių. Minioje kartkartėmis pasirodo romėnų kareivių būriai, su tarškančiais savo ginklais triukšmingai žygiuojantys grindiniu. Per šventes juos čia suvarė tvarkai palaikyti, bet kokiam galimam sukilimui užgniaužti. Liaudį nervino jų

žingsnių bildesys, skaudžiai primenąs, kad ši tauta, turinti seną ir garbingą istoriją, šiandien yra nelaisva. Žmonėse užsiplieskė šviesi vilties kibirkštėlė: ar tas nuostabasis Mokytojas, kuris daro tokius neregėtus stebuklus ir neseniai Lozorijų prikėlė iš mirties, negalėtų nuimti kietų Romos pančių nuo jų šalies? Jį reiktų paskelbti karaliumi!..

Tautos vadai – fariziejai – turėjo kitų minčių. Jie negalėjo Kristaus pakęsti: Jo mokymas nesutiko su jų pažiūromis. Jis viešai pliekė jų ydas. Jo populiarumas didėjo, todėl jie nusprendžia Jį nužudyti ir išleidžia potvarkį: pranešti jiems, jei kas sužinotų, kur Jis yra (plg. Jn 11, 57).

Žmonių nuotaika įtempta, visi laukia didelių įvykių, o Kristus tuo metu apsistoja viename miestelyje netoli Jeruzalės ir kažkiek laiko nesirodo viešumoje. Bet Jo širdis dega nerimu – įvykdyti visa, ko iš Jo nori dangiškasis Tėvas: ant žmonijos laimės aukuro paaukoti ir savo gyvybę. Jis eis į Jeruzalę, kur Jo laukia kančia ir mirtis – ant kryžiaus Jis užbaigs tai, ką pradėjo Betliejuje, ką tęsė Nazarete, ką darė trejetą metų įvairiuose Palestinos kampeliuose. Prieš tai dar nori, kad žmonės Jį pagerbtų kaip Siųstąjį, – nuoširdumo ženklai kartu bus pagarba ir Tam, kurs Jį siuntė – dangaus Tėvui.

Jis liepia mokiniams surasti prie vienu namų asilą ir asilaitį, atsirišti ir atvesti. Jei kas klaustų,

paaiškinti, kad Jam reikia. Kristus elgiasi kaip Viešpats, kaip visa ko šeimininkas. Jis toliaregiškai viską mato, kaip pranašas, – ateitis prieš Jį be uždangos ir be paslapčių. Galbūt anų asilėlių savininkas Jį pažino, nes tame miestelyje (Betanėje) Kristus dažnai lankydavosi, todėl neprieštaraudamas, kai mokiniai pažadėjo atvesti, paskolino gyvulėlius. Dar ir šiandien Rytuose gyventojai mielai išnuomoja asilus, kupranugarius turistams.

Reikia pastebėti, kad Rytuose asilai nėra toks menkas, suvargęs gyvulėlis ir pašaipos objektas, kaip pas mus. Ten jie didesni, eiklūs ir sausame bei kalnuotame krašte nepakeičiami žmogaus draugai, nes ilgai gali būti negėrę ir turi stiprias kojas bei nagas. Senovėje asilus naudodavo kariuomenėje, kaip pasakoja istorikai Strabonas, Herodotas. Jais jodavo ne tik paprasta liaudis, bet ir įžymūs asmenys.

Išganytojas jojo ant asilaičio, dar nejudinėto, o asilė buvo vedama greta, kad gyvuliukas būtų ramesnis. [...]

Kloti drabužius, šakas ant kelio įžymiams asmenims Rytuose įprasta (Herodotas pasakoja, kaip kareiviai klojo Kserksui; žydų laisvės didvyriui Makabiejui panašiai savo pagarbą išreiškė tautiečiai – 1 Kar 9, 13; 2 Mak 10, 7).

Ir štai Jeruzalės gatvės išvysta Kristų, didįjį stebukladarį, nuostabųjį mokytoją, gerąjį visų draugą,

kuris galėtų suburti visus žydus kovai prieš romėnų jungą. Minią tarsi kažkas įelektrina: žmonės ima šaukti, kloti ant kelio drabužius, medžių šakas. Jėzus joja pro šią džiūgaujantią minią ir, atrodo, lyg negirdi tų ovacijų, nemato nuoširdžių mojavimų. Jo veide – susimąstymas, kažkoks liūdesys... Jie nori padaryti Jį savo žemiškuoju karaliumi, o juk Jo karalystė „ne iš šio pasaulio“, kaip po kelių dienų Jis pareikš Piloto teisme. Jie svajoja apie savo tautos politinę didybę, o Jėzaus mintys apsunkusios, kad Jo Tėvas nepažįstamas, kad žmonės nenutuokia apie savo amžinąjį likimą. Jie šiandien Jam šaukia „hosanna“, o po kelių dienų tie patys žmonės šauks: „Šalin Jį, ant kryžiaus!“ Kokia minia nepastovi! Kaip greitai ji keičia savo nuomonę! Šiandien ant sosto iškelia, o ryt jau verčia žemyn... Išganytojas priima šią jų pagarbą, bet Jo širdy užgesę džiaugsmo žiburiai, – ten jau prasideda kančia.

Kai kas, skaitydamas šią Evangelijos vietą, piktinasi, kad Kristus leido save pagerbti. Norėtusi šia proga paklausti, kodėl tėvai reikalauja iš savo vaikų pagarbos, kodėl senutę, sulinkusią motiną geri vaikai su meile slaugo, jos karstą gėlėmis papuošia, jai mirusiai išbučiuoja kojas, rankas? Tėvai verti, kad vaikai juos gerbtų, – tai teisingumo reikalavimas. Tėvai to nusipelnė, nes davė vaikams gyvenimą, juos

užaugino, išauklėjo, dėl jų vargo ir aukojosi. Ar Dievas nėra vertas tokios pat pagarbos? Ar savo gyvenimą, tėvų meilę, savo proto šviesą, savo širdies tylų džiaugsmą ne iš Dievo turime?! Ar amžinasis gyvenimas, sielos nedarumas, gimtosios nuodėmės atpirkimas ir dangaus laimė – ne Dievo dovana?! Tėvai yra mūsų gyvenimo versmė – už tai juos gerbiame; Dievas yra visos mūsų būties versmė – už tai Jam reiškiamo pagarbą. Tas, kuris nepripažįsta pareigos reikšti pagarbą ir meilę Dievui, yra panašus į vaiką, kuris atsisako gerbti ir mylėti savo tėvus. Tėvai turi teisę iš vaikų reikalauti sau tos pagarbos, lygiai taip pat ir Dievas turi teisę reikalauti sau pagarbos iš savo kūrinio – žmogaus. Kai vaikas gerbia tėvus, mokytojus ir apskritai vyresnius žmones, tai tą jo pagarbą nėra koks nors vergiškas keliaklupsčiavimas, o [jos reikalavimas –] teisingumo, žmoniškumo [...] reikalavimas. Lygiai taip pat garbinti Dievą yra ne vergiškumas, o teisingumas, proto skaidrumo ir širdies kilnumo ženklas.

[...]

Grįžkime prie procesijos. Gatvėse aidi džiaugsmo šūksniai, žmonių veidai spindi kažkokia nenusakoma šviesa, spindi nacionalinės laisvės viltimi, o Kristaus veidas liūdnas... Savo dvasia Jis regi, kaip

tie patys žmonės, praėjus keletui dienų, Jam šauks „ant kryžiaus“. Žmonės silpni, nepastovūs... Žmonės paviršutiniški, negiliai mąstantys, netoli matantys, todėl jie taip svyruoja ir keičiasi. Išganytojo akys regi, kaip žmonės prisieks vienas kitam mylėti ir lauzys tą priesaiką, o meilę su purvais... Jis regi, kaip žmonės eis išpažinties, gailėsis savo nuodėmių, o paskui vėl bris atgal į tą purviną pasileidimo, gėrimo, nešvankių kalbų ir barnių liūną. Jis regi, kaip kunigas bučiuos altorių, o paskui jį spjaudys, vieną dieną kalbės už Dievą, o kitą – prieš Dievą... Žmonės nepastovūs...

Bet Jis eis už juos mirti, eis kentėti, nors ne visi įvertins Jo kančią ir pasišventins Jo krauju. Gal daugiau sau negu apaštalams Jis kalba: „Jei kviečių grūdas nekris į žemę ir nebus apmiręs, jis pasilieka vienas, o jei jis bus apmiręs, jis neša daug vaisiaus“ (Jn 12, 24)*. Jis bus tas grūdas, už mus krintąs į kančios dirvą, o mes turėtume būti tie šventumo vaisiai, kilę iš Jo aukos...

Šventasis Raštas. Senojo Testamento [vertė J. Skvireckas] I-IV t. Kaunas, 1913-1932. Naujasis Testamentas [vertė J. Skvireckas] Kaunas, 1936. (Toliau – JS, 1936). Palyginti su: Naujasis Testamentas [vertė Č. Kavaliauskas] Kaunas-Vilnius, 1988. (Toliau – ČK, 1988) „... nekris į žemę ir neapmirs, jis pasiliks vienas, o jei apmirs, jis duos gausių vaisių“.

Tada Jo akyse sužibą ašaros. Apaštalai nugirsta: „O Jeruzale, kad tu žinotumei, kas tau neša ramybę! Tu nepažinai savo aplankymo meto“ (plg. Lk 19, 42-44). Tikrai žmogus dažnai nežino, kas jam neša laimę. Vaikas ne kartą atstumia motinos ranką, kuri nori jį paglostyti. Žmogus atstumia Dievo malones, apleidžia maldą, nemato Evangelijos šviesos, bet ar jis tampa laimingesnis, ar jis randa savo gyvenime ramybę? Ar nuo to jo butis tampa šviesesnė?

Kristus toliau žygiuoja per istoriją [...] ir Jo žyginiekas nesustabdys, tik paskutinis teismas. Paklauskime šiandien savęs: ar mes priklausome tai procesijai, kuri seka Juo? Ar mes nestovime nuošaly? Ar mūsų širdys ir mūsų gyvenimas Jam šaukia „Hosana“?

NEPAŽĪSTAMASIS NEŠĒ KRYŽIŪ

Kaip Evangelija pasakoja, Kristaus kryžiu pirmas nešē ne Jo mokinys, bet kažkoks nepažīstamasis. Mokiniai žinojo, kad dera sekti Mokytoju, o sekant reikia nešti ir kryžiu – dalytis Jo vargu ir kančia. Jie netgi buvo pasiryžę eiti su Kristumi, kad ir į mirtį. Tačiau kai atėjo valanda, nebuvo nė vieno iš jų, kad panėšėtų kryžiu. Nešē kažkoks praeivis, bet ir jį reikėjo priversti.

Bažnyčios gyvenime būna momentų ir situacijų, kai Kristaus mokiniai vengia eiti tikruoju Kristaus keliu. Iš silpnumo ar nenorėdami nemalonumų daugelis suka į šalį, kai išvysta sunkumų kelią. Lygus patogumų kelias suvilioja daugiau žmonių negu duobėtas kelias. Bet atsiranda žmonių, kurie imasi to, ko reikalauja pareiga, kurie nevengia sunkumų,

kurie atsisako „didelio šaukšto ir aukso gabalo“, jei to reikalauja esminiai principai. Šie žmonės įvykdo tai, ką savo sąžinėje suvokė kaip Dievo reikalavimą. Ir tie žmonės ne visada yra krikščionys. 1979 m. spaudoje buvo daug rašoma apie pasaulio čempioną iš JAV, negra boksinkiną Muhamedą Ali. Jis mahometonų religijos. Kai jį kvietė žaisti Pietų Afrikos Respublikoje ir siūlė už tai 15 mln. dolerių, jis atsisakė, nes toje šalyje diskriminuojami juodaodžiai („Tiesa“, 1979, Nr. 245). Kiek yra krikščionių, kurie už pilnesnį šaukštą išmes iš savo sąžinės krikščioniškus principus, kurie atsisėdę į minkštesnę kėdę nematys, kad aplinkui vargas, netiesa, netvarka...

Mes, tikintieji, manome esą Kristaus sekėjai, vadinasi, stengiamės eiti Kristaus keliu ir ieškome to kelio, kuris veda į tikrąją palaimą. Bet mes kartais nepastebime šio kelio, pasirenkame ne tą, kurį Dievas mums skiria. Mes pasiklystame. Kodėl? Ogi todėl, kad netikime į kryžių ar per mažai tikime. Mes netikime, kad kryžius gali būti vaisingas ir palaimingas. Atsisakę kryžiaus, galime nesusitikti su Kristumi... Žmogiško pasitenkinimo ir patogumų kelią mes pakeičiame į ramybę, kurią Dievas teikia sekantiems Kristumi. Sėkmė, kuri mūsų laukia po rimto krikščioniško gyvenimo, peržengus mirties slenkstį, nėra tuščias dalykas – tai rodo pats Kristus.

Kančioje Kristus liko vienas. Vien tik Tėvu Jis galėjo pasitikėti, ir tik Jis buvo prie Jo. Vienybė su Tėvu ir palaikė Jo gyvenimą. Iš Tėvo Jis gavo užduotį ir sėmėsi jėgų. Tėvo valia Jam buvo tarsi maistas. Nakties maldoje į Tėvą Jis įgaudavo pasitikėjimo ir drąsos tęsti savo veiklą. Ir dabar, pačią sunkiausią valandą, atrodo, kad šis Dievas apleidžia Jį. Jėzus nebejučia gyvastingos vienybės su Juo. Gal Jis nepatinka savo Tėvui? Šie žiaurūs žmonės, – ar tai ne ženklas, kad Tėvas nori Jį apleisti? Dievas atrodo kažkur toli, nepasiekiamas, Dievas dingęs... Kai žmonės apleidžia, pasmerkia, kai lieki vienas – tai galima pakelti. Bet kas lieka, kai Dievas pasitraukia ir pasislepia? Dar lieka pasitikėjimas! Ir didžiausiam varge Dievas lieka vienintele paguoda ir atrama. Kol dar šaukiamės Dievo, dar nesame Jo praradę. Nusivylimas tada ateina, kai žmogus jau nebeieško Dievo, atsisako Jo. O kai žmogus netenka Dievo, jis visko netenka. Šv. Matas, aprašydamas savo Mokytojo tragišką likimą, primena, kad klystama galvojant, jog Jėzus pralaimėjo ir visos Jo pastangos yra veltui. Jo žūtis tik tariama: Jis vėl iškyla, Jis stovi ant pagrindo, kurio žmonės nemato, o tas pagrindas – tai vienybė su Dievu. Kai Jėzų apsupo kančios tamsa, Dievas tylėjo, bet Jėzus Juo pasitikėjo ir ėjo Jo valios nubrėžtu keliu.

Dievas šiandien tyli, kai mums sunku, kai taip norėtume iš Jo bent trupučio šviesos, kai norėtume bent vieną žodelį iš Jo išgirsti. Dievas tyli, kad mes, kaip ir Senojo Įstatymo žmonės, prisimintume, kad Jis visada buvo prie žmonių ir juos globojo. Dievas tyli, kad mes iš Jėzaus darbų ir veiklos suprastume, jog Dievas yra arti mūsų ir yra su mumis, kad pagaliau suprastume, jog mūsų pačių gyvenimas yra įjungtas į palaimintąjį Dievo planą mūsų pačių ir kitų žmonių gerovei.

Dievas tyli, kad mes stebėtumėmės Jo pakantumu nusidėjėliams. Dažnai padejuojame, kodėl žemė neprasiveria po kai kurių žmonių kojomis, bet patys esame linkę tikėti, kad Dievas turi kantriai laukti, kol mes apsispręsimė taisytis.

Dievas tyli, kad mūsų tikėjimas bandymų tamsoje sutvirtėtų, pasirodytų nuoširdus, kad meilės darbais parodytume jo tikrumą, nes, kaip praktika rodo, kas tiesą vykdo, tas ją giliau pažįsta.

Dievas tyli, kad mes remtumėmės ne savo žmogiškąja išmintimi ir jėgomis, o Jo žodžiu, taip tyliai tariamu, ir kad mes prisiimtume Dievo ieškojimo kryžių, idant neapsiprastume su Dievo artumu ir kasdienybės dulkėse Jis neišnyktų mums iš akių...

...Mus gali apgaubti bandymų sutemos, bet ar jos gali mus atskirti nuo Dievo, kurs mus myli? Ne!

Tik mes patys atsiskiriame, jei nebedrįstame tikėti, kad Dievas yra arti mūsų ir mus myli. Kiek yra žmonių, kurie, susidūrę su tragiška lemtimi, viduje jautė šviesą: jiems švietė kenčiantis ir prisikėlęs Kristus. Štai vienas pavyzdys. Austrijoje (Tirolyje) yra paminklinis akmuo su užrašu: „Johanas Švingshaklis, liaudies misionierius, 1945 m. vasario 27 d. pasmerkta mirčiai ir miręs Miunchene. „Kurie negarbino žvėries nei jo atvaizdo, viešpatauja su Kristumi“ (plg. Apr 20, 4).

57 metų vyras rašo savo giminaičiams: „Atsi-sveikinu su jumis. Daug kartų man teko palikti jus ir tėviškę, bet niekada aš nebuvo toks laimingas kaip ši kartą, nors jūs visi man esate be galo brangūs. Jūs norite žinoti, kaip man sekasi. Jei sakyčiau, kad gerai, kad esu laimingas, to būtų per maža. Aš esu labai laimingas! Tardymas ir teismas parodė, kad aš mirštu dėl Kristaus. Iš tikrųjų puikiau ir negali būti. Mano mirtis, beje, yra visiškai savanoriška. Aš tai žinojau ir mačiau iš anksto, kad taip bus, ir tvirtu žingsniuėjau šiuo keliu. Dabar stoviu mirties aki-vaizdoje [...]. Mano taurė visiškai pilna. [...] Aukščiausias Vokietijos teismas paskelbė mane visiems laikams „be šlovės“. Mano vardą nori ištrinti, lyg aš visiškai nebūčiau gyvenęs. Taip atsitiko todėl, kad esu vienuolis (SJ). Bet tai manęs negąsdina. Man stinga

dvasinės paramos. Sunkiausia man auka yra tai, kad negaliu celebruoti šventųjų Mišių. Po nuosprendžio jau 5 savaites dieną ir naktį nešioju grandines. Iš pradžių, kai jas uždėjo, jos taip spaudė, kad jau po pirmos nakties nugraužė odą. Nuo nešvarumų atsirado votys, rankos sutino, grandys giliai įsirežė į mėsą...

Šitaip laikiu paskutinio [dalyko] – kruvinos aukos. Laukiu, ir skaudžiausia, kad nežinau, kada tai bus. Gali kiekvieną minutę tave pašaukti, dieną ir naktį, sugirgždėjus durims. Gali šią minutę, o gal po kelių savaičių, taurė yra pilna, bet gražiausia – tai Dievo malonė. Aš esu laimingas, kad taip galiu parodyti Išganytojui savo meilę!..

Atsisveikinu. Pirmiausia dėkoju už visas maldas ir aukas. [...] Aš melsiuos ir už jus, čia ir ten. Mano mylimieji, būkite laimingi! Danguje, tėvynėje, mes matysimės. Netrukus. Ačiū Dievui! Kad tik visi teisingai gyventume, o visa kita praeis. Džiaugiuosi, kad mano gyvenimas visada buvo tvirtas.

Neverkite, skaitydami šias eilutes. Džiaukitės visi su manimi, nes nužudymo diena yra mums visiems šventė!

Tikrai tikintiems į Kristų nėra pralaimėjimo: tikėjimas yra pati didžiausia pergalė”.

ATSIKELKITE, VARTAI PLATIEJI!
(Verbų sekmadienis)

*Atsikelkite, vartai platieji,
Atsidarykite, senovės durys:
Garbės Valdovas tegu čia įžengia!*

(Iš Psalmių knygos)

Pradėdami Didžiąją savaitę, kurios metu minime mūsų Viešpaties kančią, mirtį ir prisikėlimą, liturgiškai pakartojame tai, apie ką rašo Evangelija, – Jėzaus įžengimą į Jeruzalę. Tai nebuvo žemiškos pergalės žygis, kokį kartais sugalvoja žemiškieji valdovai, sėkmingai užbaigę savo užkariavimus. Tokias scenas mėgo senovėj Aleksandras Didysis ir kiti asmenys, o naujaisiais laikais – Hitleris. Jėzaus žygis buvo kuklus – ant asilaičio, bet liaudis nuoširdžiai jį

sveikino kaip Mesiją, kaip garbingojo karaliaus Dovydo ainį. O mes Jį sveikiname kaip Nukryžiuotąjį, kuris nugalėjo mirtį.

Kiekvieną kartą prisimindami šį įvykį ir giedodami „Osana“ bei nukryžiuotam Valdovui reikšdami pagarbą, prisimename kančios istoriją, kai ta pati liaudis šaukė: „Ant kryžiaus Jį“. Palankumas po dienos kitos pavirto neapykanta. Šios liaudies, nors ir sutikusios Kristų su džiaugsmo šūksniais, Jo sutikimas buvo netikras. Taip elgiasi minia visais laikais. Deja, ir mes panašiai elgiamės...

Koks baisus prieštaravimas! Šiandien: „Garbė Tam, kuris ateina Viešpaties vardu“, rytoj: „Ant kryžiaus Jį“, – tai girdime iš tų pačių lūpų... Ir tam pačiam Asmeniui skiriami šie žodžiai... Turėtume susimąstyti. Švęsdami Velykų šventes turėtume nukryžiuotam Viešpačiui tikrą sutikimą surengti – savo širdyse, savo parapijoje. Mes turėtume atsisakyti savo paviršutiniškumo, kai sekame klaidinančiais minios pavyzdžiais, ir eiti su Tuo, kuris eina į Golgotą ir į Prisikėlimą. Mes turėtume išsivaduoti iš savo nepastovumo, kai šiandien sakome „taip“, o rytoj – „ne“. Mes turėtume atsikratyti savo nesavarankiškumo, kai bet kas gali mums bet ką įteigti ir bet kur mus nuvesti, o mes, „suminkštėjusių kaulų“ žmogystos, teisinam save: dabar tokie laikai, tokia mada,

dabar visi taip daro. Vadinasi, galima gyventi be galvos, galima būti kiaulėmis... Jei Kristus nori įžengti pas mus, ko nors kito nebeturime laukti.

Jeruzalės gyventojai laukė karaliaus. Jie norėjo politinio išlaisvintojo. Jie norėjo to, kuris parūpintų jiems duonos, darbo, pripildytų jiems kišenes. Bet Dievo Tarnas, kaip Kristų vadino pranašas Izaijas, Dievo Avinėlis, kuris prisiima pasaulio nuodėmes ir neša Dievo taiką, turėjo kitų planų.

Mes, žmonės, mėgstame nusilenkti tam, kuris užtikrina mums gerą žemišką gyvenimą, mes lenkiamės prieš tą, kuris mums žada pasisėkimą. Istorija rodo, kad žmonės ieškodavo to, kuris duotų jiems duonos, darbo, žemės. Šitokie mūsų planai, troškimai, interesai bei problemos gali kartais užverti kelią Nukryžiuotajam Viešpačiui.

Mes, žmonės, linkę atidaryti duris bet kam, kas tik pasibeldžia. [...] Tuščios širdies nerasi. Vis koks nors stabas joje riogso. Paauglio širdyje – sporto herojus: boksininkas, bėgikas. Jauną mergaitę vilioja šokėjos, kino artistės idealas. Suaugę žmonės svajoja apie mašinėlę, aukštesnę postą – karjera. Noras turėti daug pinigų, turėti valdžią, noras išgerti, apsvaigti kūno šėlsme – tai vis stabai. Ką mes užkeiliame ant savo širdies altoriaus, tas ir tampa mūsų dievu. Daugelis šiandien garbina butelį. Mūsų vidus

dažnai panašus į slėnį, kurį užlieja vanduo; mūsų širdį užlieja baimė, rūpesčiai, žemi potraukiai, gal net pyktis, neapykanta. Daug kas nori įžengti į mūsų širdį: visokie pažadai, vilionės, reikalavimai, visokie siekiai ir tikslai. Jie veržiasi į mūsų vidų, prisidengę laisvės, mokslo, humanizmo idėjomis. Jie žada mums tikrą pažangą ir tikrą žmoniškumą, jie žada mus išlaisvinti iš bet kokios tamsos ir prietarų. Bet jie visi pavergia mūsų širdis, sukausto dvasią.

Į Jeruzalę ir į mūsų širdį nori įžengti Kristus. Kuklus, be pretenzijų. Tik Jis gali atnešti ramybę ir palaimą. Kaip apie Jį rašoma Šventajame Rašte, Jis stovi prie mūsų durų ir beldžiasi. Smurtu Jis nesibrauna. Pavergti mus Jis nenori, o taip pat nenori sutriptyti mūsų širdies laisvės. Dėl mūsų laimės prisiėmęs kryžių, Jis nori savanoriško apsisprendimo ir meilės atsakymo. Kryžius, tas mirties ir paniekos ženklas, Jam taps meilės ženklu, meilės, kuri nesiekia apiplėšti, bet nori apdovanoti.

Tikėjimo žvilgsniui kryžius yra taip pat iškalbingas, kaip ir kojų plovimas ir tas paprastas duonos kepalėlis, kurį Kristus pasirinko aną vakarą kaip ženklą, kad Jį prisimintume. Paprasta duonelė, kuri kiekvieną kartą šventosiose Mišiose laužoma ir dalijama mums, sako, kas yra Kristus: Tas, kuris save teikia mums, kuris Dievo Tėvo meilę mums rodo ir

Dievo vaikais mus daro. Ką reiškia šventoji Komunija? Kristų priimti į savo širdį, kad Jame mes tapume panašūs į Jį. Nukryžiuotasis Valdovas, kuris nori įeiti į mūsų gyvenimą, gali ir nori pašalinti mumyse pačią didžiausią kliūtį, kurios pašalinti mes patys nepajėgiame, – Atgailos sakramente Jis sako mums: „Tavo nuodėmės tau atleistos“.

[...]

Kuklus, paprastutis, niekam nekrintantis į akis Valdovas neša tai, ko jokia pasaulio galybė negali mums duoti: žinią, kad Dievas mus myli, kad ši meilė neges ir nebus atšaukta. Savo gyvybės auka Jis teikia mums Dievo vaikų dalią.

Leiskime, teįžengia Kristus į mūsų būtį. Tekalba mūsų širdys: „Viešpatie, mes nebūsime tokie, kokia anuomet buvo Jeruzalės liaudis, kuri Tave sveikino, o vėliau – kryžiuavo, pasidavusi melo ir klaidos įkalbinėjimams ir neapykantai.

Tu turi viešpatauti mūsų gyvenime – mūsų širdims, mūsų šeimoms, mūsų jaunimui turi tapti tiesa“.

TĒVE, ATLEISK JIEMS

(Didžioji savaitė)

Ant Golgotos kalvos susirinko daugybė Jeruzalės gyventojų. Su dviem latrais ten turėjo prikalti ir Nazarietį.

Ištisas valandas jie ten stovėjo iš smalsumo. Jie matė, kaip Išganytoją paguldė ant kryžiaus. Stiprios kareivių rankos tvirtai Jį laikė.

Kai kuriuos žmones sukrėtė šiurpas, kai nuaidėjo kalvoje baisūs plaktukų smūgiai. O paskui kareiviai nešė ir pamažu iškastoje duobėje pastatė kryžių. Žemę stipriai sumynė.

Jie matė, kaip Prikaltojo kūnas konvulsiškai virpėjo. Jo galva, erškėčiais apipinta, sunkiai nusviro žemyn. Iš rankų ir kojų tekėjo kraujas. Pasmerkta-
sis turėjo neapsakomai kentėti. Tačiau joks skundas, jokia dejonė neišsiveržė iš Jo krūtinės.

Šiurpi įtampa pamažu atslūgo. Tai šen, tai ten pasigirsdavo pavieniai užuojautos balsai. Tačiau paniekos šūksnių, kurie juos nustelbdavo, girdėjosi daugiau.

Tarp žmonių sukinėjosi fariziejai ir Rašto žinovai. Jie žinojo, kokie nepastovūs yra minios jausmai. Jų veidai buvo griežti ir rūstūs. Savo aštriais žvilgsniais jie pastebėjo, kad minios nuotaikos gali pasikeisti. Dabar kaip tik buvo galima paveikti šiuos žmones.

Ištiestomis rankomis jie rodo į Nukryžiuotąjį: „Žiūrėkite, – šaukė jie, – kitiems pagelbėdavo, o pats sau negali padėti!“

„Jei tu esi Izraelio karalius, – šaukia kiti su dar kandesne pašaipą, – nuženk nuo kryžiaus. Tada tikėsime tavimi!“

Ir vėl keičiasi minios nuotaika. Silpnučių užuojautos balsų nebegirdėti. Užgaulūs šauksmai susilieja į bendrą ūžesį.

Staiga stoja tylą. Išganytojas pakelia sekundei galvą. Jo žvilgsnis perbėga tais, kurie tyčiojosi iš Jo. Paskui Jis pakelia akis į dangų ir [...] sušunka: „Tėve, atleisk jiems, nes jie nežino, ką daro!“

Gal niekada taip aiškiai neatsiskleidė Dieviškosios Širdies meilė žmonėms, kaip šios maldos ant kryžiaus metu. Jis tyliai kentėjo nenusakomus

skausmus. Kiekvieną minutę kančia didėjo, tačiau be aimanų ir skundų Jis kybojo ant kryžiaus kepinamas saulės spindulių.

Pašaipų ir neapykantos bangai ant Jo siūbtelėjus, Jis pradėjo kalbėti. Kiekvienas žodis, kurį ištardavo Jo lūpos, kėlė Jam dar didesnę skausmą. Bet Jis mylėjo žmones ir jų nedėkingumą. Jis norėjo atleidimo malda atlyginti. Tai buvo dieviškasis gailėstingumas. Šis Išganytojo gailėstingumas nepasibaigė su kryžiaus mirtimi!..

Žmogaus gyvenimas – tai ištisa nedėkingumo grandinė Dievui už Jo gerumą. Pasiduodamas aistroms, jis sužaloja Dievo atvaizdą savo sieloje. Kartais jis net visai nusigręžia nuo Dievo, nenorėdamas apie Jį nieko žinoti.

Kadaiše Išganytojas, baisias kančias ant kryžiaus kęsdamas, meldėsi už pasiklydusią Izraelio tautą. Šiandien Išganytojas maldauja dangaus Tėvą malonės ir atleidimo žmonijai, kuri savo nedėkingumu ir nuodėmėmis taip pat skaudina Viešpatį, kaip ir Izraelis.

Niekas taip nesujaudina piktadario žmogaus širdies, kaip nuskriaustojo atleidimas. Tokią valandą kaip tik jis pamato sielos didybę ir kilnumą to žmogaus, kurį jis buvo įžeidęs ir kuris dabar jam

viską dovanoja. Jis pasijunta sugniuždytas, sugėdintas ir kartu pakeltas: jis man atleido!

Senovės Atėnai turėjo garsų karvedį Fokioną, kuris buvo laimėjęs 45 mūšius. Be karinių sugebėjimų, jis turėjo dar ir kilnią sielą – buvo tiesus, teisingas ir nepaperkamas. Bet kartą nedėkingi atėniečiai be jokio pagrindo apkaltino jį, aštuoniasdešimties metų senelį, kad jis esąs neištikimas savo tėvynei – turėjęs ryšių su tautos priešais. Jis pasmerkiamas mirti ir turi išgerti nuodų taure. Kai atėjo nuosprendžio valanda, jis paėmė jam ištiestą nuodų taure, ramiai ją išgėrė ir tarė savo draugams: „Pasakykite mano sūnui, kad jis niekad nekeršytų atėniečiams, kurie man buvo neteisingi, bet kad užmirštų viską. Tai mano paskutinis noras ir paskutinė mano valia“. Ne-trukus po jo mirties (317 m.) atėniečiai įsitikino jo nekaltumu ir pastatė jam paminklą.

Juos sujauđino toks jų tautiečio kilnumas. Negalėję gyvam atsiteisti, ryžosi bent po mirties jo atminimą paminklu pagerbti, o vėliau savo vaikams pasakodavo apie didįjį karvedį Fokioną, kuris buvo neteisingai apkaltintas ir mirdamas jiems viską atleido.

Ar mes galime likti abejingi didžiajai Išganytojo meilei ir Jo gerumui?

Pažvelkime į save, į savo sielą. Jis gerai žino apie mūsų širdžių abejingumą Jam, mato, kaip mes renkames nuodėmės takus, o Jo širdis mums skleidžia savo gerumą ir atleidžiančią meilę. Kiekvienų šventųjų Mišių metu Jis vėl prabyla į savo Tėvą: „Atleisk jiems“. Kiekvienos šventosios Komunijos metu Jis pridengia mūsų skurdą, nedorumą savo didybe, paslepia savu tyrumu. Tegul Šventoji savaitė mums primena tą Dievo meilę, paskatina mus nuoširdžiai atlikti Velykų išpažintį, paprašyti Dievą atleidimo. Tegul visas šios savaitės dienas mus lydi pakili, pamaldi nuotaika, mes kasdien prisimename Viešpatį, Jį priimame į savo širdis, kad Velykų šventes sutiktume gyvi, pasiryžę toliau gyventi gražesni, šventesni gyvenimą.

GLORIA IR KOJŲ PLOVIMAS

(Jn 13, 1-15)

Per šios dienos apeigas giedama „*Gloria*“ – šlovinimo giesmė. Be abejo, dera Dievą garbinti ir Jam dėkoti už viską, ką Jis yra padaręs. Gal tik savo sielose mes ne kartą pajuntame džiaugsmą, kad Dievas yra toks didis. Gal per mažai mes kreipiame dėmesio į šią savo pareigą.

Po tokios iškilmingos giesmės Evangelija mums atrodo kaip šaltas dušas. Argi Dievas galėtų plauti kojas? Mums tai atrodo keista, nesuprantama, tiesiog absurdiška, ir mes norėtume protestuoti kartu su Petru. Mes nenorėtume tokio Dievo, kuris plautų kojas, kuris eitų į kančią ir mirtų kaip vergas. Bet Dievas aiškiai mums rodo, kur turime Jo ieškoti ir kur galime Jį rasti.

Gal tada nereiktų giedoti „Gloria“ ir Jį garbinti „dėl Jo didelės šlovės“? Priešingai, Jį garbinti reiktų dar labiau. Toks kraupus nusižeminimas ir pasišventimas žmonėms Jį daro ne mažesni, tik dar didesni mūsų akyse. Jis gali tapti mažu, neprarasdamas savo didybės. Būtent taip Jis parodo, kas yra tikroji didybė ir galia, ir taip Jis paskelbia nuosprendį mūsų normoms, pagal kurias nustatome, kas yra „didis“ ir kas yra „menkas“.

Mes matome Viešpatį nusižeminantį ir pasilenkiantį prie mokinių kojų, jas plaunantį. Šiuo savo veiksmu, atlikdamas vergo patarnavimą, Visagalis duoda naują galios sampratą, – ne smurto, o meilės galia būtina mūsų santykiams. Kristus parodo, kokia meilė yra tikra: kai ji nereikalauja, o tarnauja; Jis moko mus: „Kaip aš jus mylėjau, ir jūs vienas kitą turite mylėti“ (plg. Jn 15, 34).

Kristus visu savo gyvenimu tarnavo mums. Jo žodžiai ir stebuklai, Jo kančia ir mirtis – mūsų gerovei skirta. Jis tarnavo mums ir paliko sakramentus, Bažnyčią. Visada Jis pasilieka tarnaujantysis Dievas. [...] Tarnauti kitam neieškant sau naudos, o iš meilės žmogui. [...]

Visa, kas brangu ir didinga, išsilaiko tik dėkautų, kurie tarnauja iš meilės. Mūsų seneliams keliasdešimt metų draudė lietuvišką spaudą, bet lietuvis

pažino lietuvišką raidę ir turėjo lietuvišką maldaknygę ir kitų knygų todėl, kad kažkas tuo rūpinosi, kad buvo knygnešių, – šie žmonės tarnavo savo tautai. Jie tarnavo ne malonumo sau ieškodami, ne pinigų norėdami sukaupti; dauguma jų už šį tarnavimą susilaukė kalėjimo, Sibiro.

Mūsų mokyklose vaikams daug pasakojama apie vysk. M. Valančių, kuris ruošė liaudžiai spaudą, stengėsi, kad ji turėtų mokyklų, kad būtų blaivi, neužmirštų gimtosios kalbos. Už šias pastangas jis susilaukė daug nemalonumų, bet į tai jis nekreipė dėmesio, nes jam rūpėjo kuo daugiau patarnauti savo tautai. Už tai šiandieną apie jį ir pasakojama mažiesiems.

Visi, kas koku nors būdu įėjo istorijon, o daugiausia įėjo už tai, kad tarnavo kitiems.

1945 m. balandžio 23 d. prie Regensburgo miesto priartėjo amerikiečių tankai ir sustojo už 20 km, duodami ženklą pasiduoti. Vokiečiai susprogdino metalinius tiltus per Dunojaus ir Regeno upes, liko tik vienas akmeninis tiltas, kurio irgi laukė panašus likimas. Per sprogdinimus labai nukentėjo aplinkiniai pastatai. Vokiečiai buvo pasiryžę gintis [...]. Kas liks iš miesto, kas bus su žmonėmis ir kur jie prisiglaus? Tokios mintys sukosi daugelio galvose. Vakarop prie komendantūros susirinko didžiulė

minia žmonių ir prašė taikiai, be mūšio, atiduoti miestą. Tuo metu virš minios prašvilpia lėktuvas, šaudoma į moteris ir vaikus, paleidžiamos iš priešgaisrinių mašinų vandens srovės, kai kurie žmonės suimami. Tada vieno namo, stovinčio priešais komentūrą, lange pasirodo vietos klebono dr. Johano Majerio (Maier) figūra. Jis prabyla: „Mes čia susirinkome ne maištauti. Mes valdžią gerbiame, bet prašome miestą atiduoti be mūšio, kad nebūtų sunaikintas, nes gintis yra beprasmiška. Prašome pasigailėti mūsų, moterų ir vaikų...“ Savo kalbos jis nebaigė – tuoj pat buvo suimtas. Rytą gyventojai išvydo toje pačioje aikštėje kleboną pakartą, o ant jo kaklo kabėjo užrašas „Sabotažininkas“. Per visą dieną šalia stovėjo policininkas. Po kelių valandų apie šį vokiečių nusikaltimą amerikiečių radijas pranešė visam pasauliui.

Vėliau šiam 39 metų vyrui, kuris, nebijodamas prarasti savo gyvybę, norėjo išgelbėti miestą, buvo pastatytas paminklas. Kelių tūstančių minia tylėdama praėjo pro šį paminklą, ant kurio buvo parašyta: „Nėra didesnės meilės, kaip gyvybę už draugus atiduoti“ (plg. Jn 15, 14). [...] Johanui Majeriui, taikos apaštalui, savo gyvybę atidavusiam už Regensburgo miesto gerovę. Jo burna nutilo, bet jo darbai ir mirtis – tebekalba“.

Gera gyventi ten, kur gyva tarnavimo dvasia, kur yra meilė. Šis šventas vakaras mums primena, kad atgaivintume tarpusavio meilę, kad suprastume, jog tarnauti – tai gražu ir didinga, jog tik mylėdami mes esame verti krikščionies vardo.

[...]

Girdime pagrįstų ir nepagrįstų skundų, kad sunku mokytis, sunku dirbti... Žmonės ieško duonėlės, dėl kurios nereikėtų lieti prakaito... Šnekama, kad gyventi sunku. Šv. Augustinas sako, kad mylinčiam nėra nieko, kas būtų sunku. Kristui nesunku buvo pasilenkti prie savo mokinių kojų ir žengti į Golgotą, nes mylėjo. Kristus nori, kad ir tie, kurie vadina save Jo mokiniais, noriai eitų ten, kur šaukia pareiga, darytų tai, ką liepia sąžinė. „Aš daviau jums pavyzdį, kad ir jūs darytumėte, kaip aš jums dariau.“ Tai Kristaus testamentas, Jo paskutinė valia, pareikšta kančios išvakarėse. Tą vakarą Jis išsakė ir kitą pageidavimą: „Tai darykite mano atminimui“ [...].

Ką Jis norėjo pasakyti? Kristus reikalauja vienos pagarbos ir sau, pasirodančiam sakramentiniu pavidalu, ir savo broliams – žmogui. Tam tikrais atvejais mes galime apsieiti be sakramentų. Pavyzdžiui, Krikšto sakramentą gali pakeisti troškimo krikštas – gera valia, noras vykdyti Dievo valią. Išpažintį gali

pakeisti, jeigu nėra galimybės ją atlikti, tobulas gaillestis. Šventąją Komuniją gali pakeisti dvasinė komuni-
nija, kai mes sužadiname savyje troškimą ją priimti. Bet niekada ir niekas nepakeis artimo meilės, reiškia-
mos žmogui, išvelgiant jame Dievo paveikslą. Mes
ne visada galime dalyvauti šventose Mišiose, bet mes
visada galime pagerbti Kristų patarnaudami šalia
esančiam žmogui. Šiuo atveju, vieno žmogaus žo-
džiais tariant, batų valymas irgi yra sakramentas.

[...]

Šis šventas vakaras naujai teįžiebiamumyse tar-
navimo ir meilės jausmą, aukos ir nusižeminimo
jausmą, o tai bus mūsų gyvenimo didingas GLORIA
Kristui!

KANČIOS IŠVAKARĖSE

(Didysis Ketvirtadienis)

Mes susirinkome čia paminėti mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus mirties išvakarių įvykius. Mėginame pažvelgti į Jo veidą, nujausti Jo širdies virpesius, kai jau dusliai aidėjo mirties žingsniai. Pamąstysime ir apie savo gyvenimo tokią valandą, – juk ateis ir mūsų mirties išvakarės. Gal reikėtų ką nors savo gyvenime pakeisti, žinant šios akimirkos neišvengiamybę? Būtų nerimta ir vaikiška užsimerkti prieš šį faktą ir nedaryti jokių išvadų. Yra žmonių, kurie trokšta mirties kaip išvaduotojos iš nepakeliamo skausmo; kitiems ji yra kaip žiaurus ir neišvengiamas pikto likimo pokštas. Pastarieji jau seniai yra mirę, per anksti; jie yra mirę dvasia. Daugumai žmonių mirtis – neįmenama mįslė, tragiškas galas, keistas nesusipratimas. Yra žmonių, kurie gyvena

žinodami, kad mirs, ir sąmoningai ruošiasi tam momentui. Žmonės įvairiai pasitinka šią valandą, įvairiai reaguoja.

Ar neteko mums pažinti, sutikti žmonių, kurie, atrodo, niekuo neišsiskyrė iš kitų, bet mirties valandą pasirodė tokie didingi, didingesni už daugelį tų, kuriuos politiniai metraščiai pavadina didžiais? Prisimenu vieną kaimo senelį, kuris atsisakė paskutinės gydytojo pagalbos: „Kam jūs vargsite su manim? Dievas taip skyrė. Užtenka man gyventi“, – taip jis kalbėjo vaikams, savo ramybe ir juos nuramindamas. Jis didingai ir ramiai pasitiko savo mirtį. Verta čia prisiminti mūsų rašytoją A. Žukauską-Vienuolį, kuris 1956 m., tai yra kai iki jo mirties buvo likę vieneri metai, Utenos notarui davė patvirtinti savo testamentą, kuriame yra tokie žodžiai: „Aš buvau giliai tikintis ir nė karto savo gyvenime nebuvau susvyravęs tuo aukštuoju slėpininguoju idealu, kuris suvokiamas tik mūsų sielai, ne protui, ir juo toliau, juo ilgiau aš gyvenau ir brendau, juo labiau ir giliau tikėjau ir pasitikėjau, kaip kadaise ir mano motutė, taja Paslaptینگaja Visagalio Ranka“. Tokiais žodžiais tarybinis rašytojas viešai išpažino savo tikėjimą į Dievą ir krikščioniškai žvelgė į artėjančią mirtį.

Šiandien Jėzuje iš Nazareto mes matome žmogų, kuris sąmoningai eina į mirtį, kuris gyveno mirties

nuojauta ir jos laukimu, kuris mirtį buvo įtraukęs į savo gyvenimo programą, ir todėl visi Jo paskutiniai veiksmai buvo sąmoningai atlikti ir suplanuoti, visi Jo paskutiniai žodžiai buvo sąmoningai pasakyti. Jeigu mes stovime šalia Jo kaip tikintys į Jį, jei stovime, anot šv. Jono evangelisto, kaip savieji, jei stovime Jo pusėje, tada mes patiriame ir sužinome, kad mirties valanda jam buvo „aukščiausias taškas“ – tai buvo žingsnis į garbę; tada sužinome, kad Tas, kurs atėjo pas mus iš didelės Meilės, dabar vėl per šio pasaulio tamsybės grįžta į šią didžiąją Meilę, kurią Jis vadina savo Tėvu ir su kuriuo Jis yra viena. Sužinome, kad šiuo būdu Jis atidarė mums vartus į gyvenimą ir kad mūsų kelionėje Jis yra mums šviessa. Patiriame, kad Jis gyveno kaip šios didžiosios Meilės liudytojas ir ją paliudijo savo gyvenimo auka. Todėl poryt vakare bus Žiburių apeiga, o šventinant krikšto vandenį prisiminsime krikšto gyvenimą, kuris mums atsivėrė. Ne tik prisiminsime, bet ir pajusime pareigą saugoti savyje krikšto ugnį ir ją išnešti, nors ir bus tamsių ir audringų gyvenimo akimirkų iki amžinybės kranto.

Mes galime dvejopai šią valandą priimti Jo testamentą ir jį išpildyti. Susirinkome prisiliesti prie Šventosios Duonos paslapties – dalyvauti šventose Mišiose, susirinkome paklausę Jo liepimo: „Tai

darykite mano atminimui". Mes norime su tikru tikėjimu priimti šią Duoną. Mes norime pareikšti savo tikėjimą, kad ir dabar savo Dvasia Jis atsiduoda mums, yra su mumis. Mes trokštame Jį priimti todėl, kad norime Jam priklausyti ir jungiamės su kitais atpirktaisiais.

Ką reiškia jungtis su kitais? Tai reiškia nebūti „kietoadžiu“, kuris nejaučia kito prisilietimo, nebūti „raguotu“, kankinančiu kitus. Sekant Jėzaus pavyzdžiu, tai reiškia neuždaryti savo širdies kitiems, bet priešingai – ją atidaryti. Taigi tai – nusimesti nuo savęs egoizmo kiautą ir jausti kitų poreikius, sielotis dėl kitų vargų. Taip elgėsi Jėzus. Kiek mes esame panašūs į Jį? Jėzus kartą pasakė: „Mano maistas – vykdyti valią to, kuris mane siuntė, ir baigti jo darbą“ (Jn 4, 34). Turbūt nesiginčysime, kad Dievas nori, jog mūsų tauta būtų blaivi ir soti, dora ir darbšti, linksma ir religinga. Bet kad taip būtų, reikia ir mūsų visų pastangų. Mūsų pačių gražus pavyzdys, mūsų uginga dvasia daug reiškia. O jei to stinga, tada didėja tamsa, gilėja moralinis liūnas, gęsta džiaugsmas. Turku poetas Rikmetas sako: „Jeigu aš nedegsiu, jeigu tu nedegsi, jeigu niekas nedegs, tai kas gi bus tada pasaulyje...“ Gyvenimas prasideda, kai žolytę ir medelį paglobojame, kai ligonį ir senelį pagerbiame, kai vaikučiui nusišypsoms, kai gražiai tariame

gimtosios kalbos žodžius ir tariame tik gerus žodžius. Ar mūsų dvasia negalėtų priimti Jėzaus pavyzdžio, Jėzaus, kurio paskutines valandas prisimename, kurio aukoje dalyvaujame, o Jis mums maistu tampa?

Paskutiniojo karo metais vokiečių lageryje, Štuthofe (Stutthof), mirė Konstantinas Čakstė. Jis buvo pirmojo Latvijos prezidento sūnus, teisės profesorius Rygos universitete, latvių Žemdirbių partijos vadas, pagrindinio kovos komiteto narys. Savo draugui jis pasakė: „Paimk mano vestuvinį žiedą, auksinį kryželį (kurį dėvėjo ant kaklo) ir perduok mano šeimai, jei kada pamatysi. Po keliolikos minučių aš jau nekalbėsiu“ (*S. Yla, „Žvėrys ir žmonės“*).

Šiam žmogui paskutinis jo gyvenimo vakaras buvo sunkus – mirė tremtyje. Bet drauge buvo ir šviesus, nes jis išsaugojo draugystę su Kristumi, sielojosi dėl tautos likimo, mylėjo savo šeimą. Jis jautė priklausąs ne pasauliui, o Dievui.

Jei mes išpildysime Kristaus testamentą, būsiame jo likimo dalininkai: mūsų mirtis įgis prasmę, tai bus didysis žingsnis į Dievo garbę...

MEILĖS ŽENKLAI

Vienas rašytojas (Albert'as Reinecke) savo apsakyme „Tikroji meilė“ vaizduoja tragišką menininko Ambrozijaus likimą. Jis buvo labai daug įvairių paveikslų nupiešęs [...], bet norėjo dar pavaizduoti tikrąją meilę. Tačiau kaip tai padaryti, kas ją galėtų įkūnyti? Ilgai galvojo ir nusprendė nupiešti motiną. Ne, tai nebus tikroji meilė. Yra motinų, kurios žudo savo vaikus arba jų išsižada, atiduoda kitiems auginti. Jis tikėjo, kad tikrąją meilę bus radęs savo mylimosios asmenyje: sukūrė paveikslą, kuriame pavaizdavo savo sužadėtinę. Šis paveikslas visiems labai patiko ir menininkas parodoje gavo premiją.

Kartą toji moteris labai apvyklė Ambrozijų. Jis nubėgo į parodą, nukabino nuo sienos savo paveikslą ir savo paties rankomis jį sudraskė. Kaip pamišęs

jis klajojo gatvėmis ir kalbėjo: „Aš ieškau tikrosios meilės!..“

Ilgai niekas nieko negirdėjo apie menininką. Jis paseno, pražilo. Vieną dieną jį rado dirbtuvėlėje negyvą prie didžiulio paveikslo. Jame buvo jaudinančiai pavaizduotas Kristaus nukryžiuavimas. Nuostabiausias buvo Kristaus akys: jau pridengtos mirties šešėlio, bet su begaliniu gerumu maldaujančiai žvelgiančios į dangų. Menininkas, sukaupęs paskutines savo jėgas, po paveikslu buvo užrašęs: „Tikroji meilė!“ ...

Susirinkome šį vakarą dalyvauti Viešpaties vakarienėje. Ji mums kalba apie tikrąją meilę. Ši valanda yra kupina paslapčių, meilės paslapčių.

Šį vakarą Viešpats plovė savo mokiniams kojas. Tai didžiausio nusizeminimo išraiška. Kojų plovimas mums primena visą Jėzaus gyvenimą, kuris buvo tarnavimas kitiems, meilė kitiems. Kojas plauti, žydų manymu, buvo vergo darbas, ir ne bet kokio, bet svetimšalio.

Dabar kojas plauna ne vergas, o Mokytojas savo mokiniams; Kristus nuplovė kojas ir Judui, apie kurio išdavystę Jis žinojo. Kojas plauna amžinasis Dievo Sūnus, kuriam leista valdyti visą kūriniją: Kūrėjas pasilenkia prie kūrinio...

Mokiniams tai negirdėta, per daug neįprasta.

Jie negali pakelti tokio nusižeminimo. Petras energingai protestuoja. Bet Jėzus nori aiškiai parodyti, kad visas Jo gyvenimas yra tarnavimas, nusižeminimas, auka.

Taip Kristus norėjo pamokyti mus, kaip turime gyventi – panašiai elgtis. Tai reiškia ne tai, kad privalome kitiems kojas plauti, o tai, kad turime daryti tai, ką šis plovimas nusako: tylėdami vienas kitam tarnauti, broliškai ir seseriškai vienas kitą mylėti. Kristaus pavyzdys įpareigoja mus – turime sekti savo Mokytoju, jei manome esą Jo mokiniai.

Kai kur šiandien bažnyčiose kunigas ar vyskupas plauna kojas kitiems. Tai keistas reginys ne tik šiandien, bet ir anais laikais. Šiandien nebėra tarnų, nebėra vergų, bet Bažnyčia palaiko šį veiksma, įtraukdama į religines apeigas. Jis prasmingas tik tuo atveju, jei mumyse sužadinama tarnavimo, meilės, aukos mintis. Tai nereiškia, kad mes turime išbarsyti savo pinigus kitiems ar drabužius išdalyti. Kojas plauti – kitam atleisti, net ir tada, jeigu jis būtų ir Judas; saugotis, kad nepadarytume niekam nemalonumų; gyventi ne tik dėl savęs paties, bet ir savo šeimos, žiūrėti savo tautos, krašto, Bažnyčios interesų, ir ne tik dabarties, bet ir ateities; stengtis, kad kitiems būtų linksmiau, šviesiau.

Nusimanantys žmonės šiandien tvirtina, kad keturiasdešimčiai procentų ligonių visai nereikia jokių vaistų, o tik gero žodžio, švelnaus elgesio, ir jie pasveiksta. Tai žmonės, kuriuos susargdino aplinka, meilės stoka. Taigi Kristus, plaunantis savo mokiniam kojas, kviečia mus atnaujinti tarpusavio meilę – šeimoje, darbovietėje. Pajuskime šiandien gailestį, „nurauskime savo sieloje“ prisiminę, kad dažnai gyvenime mes buvome grubūs, šiurkštūs kitiems, nesugebantys jausti ir mąstyti..

Šį vakarą Kristus paliko pats save duonos ir vyno pavidalu, įsteigė Švenčiausiąjį Sakramentą. Ką Viešpats kojų plovimu tik parodė, tą dabar įvykdė. Čia Tvėrėjas ne tik pasilenkė prie savo tvarinių, čia Dievas-Žmogus prisiėmė kasdieninio maisto išvaizdą. Jis duoda save gerti. Kaip motina savo pačios krauju stiprina ir maitina kūdikį, kurį nešioja savo kūne, taip pat ir Jis stiprina ir maitina savo mokinius.

Kojas Jis ne visiems plovė. Bet Jis nori, kad Gyvenimo Duonos sakramentinį ženklą visi priimtų. Juk visiems buvo pasakyta: „Tai darykite mano atminimui!“ Tai vyksta šiandien, šį vakarą, tarp mūsų. Ar mes tai suprantame? Ar mūsų sielos girdi šiuos žodžius? Jei dažnai ateiname prie Viešpaties stalo ragauti Duonos, kurią Viešpats mums paruošė, tai

ženklas, kad girdime. Išgirsime, kad mums būtų ramu amžinybėje.

Tardamas žodžius: „Tai darykite mano atminimui“, Kristus įsteigė Kunigystės sakramentą. Jo mokiniai buvo pirmieji, kurie po Sekminių savoje bendruomenėje aukojo šventąją Auką ir saviesiems teikė šventąjį Maistą. Nuo to laiko visi kunigais pašventieji atlieka šią gyvenimo tarnybą. Ši valanda šiandien yra susimąstymo valanda kunigui: turi atsinaujinti jo dvasia, jo meilė Kristui ir žmonėms. Kunigas dažnai turi prašyti Viešpatį, kad būtų vertas Jo tarnas.

Šį vakarą Kristus pasakė mokiniams, kad Jis laikys juos broliais ir seserimis, jei tik bus stengiamasi eiti meilės keliu, dalyvaujama Jo meilės paslapyse. Garsus lietuvių poetas Milašius yra pasakęs, kad tikras žingsnis yra tiktai tas, kurį žengiame su meile ir iš meilės. Tepadeda Dievas, kad šis šventas vakaras naujai įžiebtų mumyse meilės dvasią: tada mes būsimė verti Jo mokiniai, šiame amžiuje gražiai atspindintys Jo Evangeliją mūsų tėvų krašte!

KAD GYVENTUME

(Iš 12, 1-8. 11-14)

Tai, ką pasakoja šis skaitinys, mums jau yra svetima ir nesuprantama. Netgi gali pasirodyti keista ir prietaringa: žmonės, kurie jaučia pavojų, užmuša avinėlį, jo krauju patepa durų staktą ir šitaip tiki si išvengti nelaimės. Bet klausydami šio labai seno papročio aprašymo mes jaučiamės sujaudinti, nes prisimename, kad Naujosios Sandoros Atpirkimo įvykiai – Nukryžiavimas ir Prisikėlimas – būtent taip buvo pradėti, – vaišėmis, kurias izraelitai vadino Paschos vaišėmis. Pats žodis ‘pascha’ reiškia ‘perėjimą’. Senosios Paschos nakties paminėjimas gali mums paaiškinti, ką Jėzaus gyvenime reiškė Paskutinė vakarienė, taip pat gali mums padėti geriau suprasti Kristaus mirties minėjimą.

Nuo seno krikščionys Jėzų vadina „Velykų avinėliu“, o šio vardo ištakos yra senosios Paschos apeigose, kurios ir mūsų Velykoms davė pavadinimą „Viešpaties pascha“. Rusai ir dabar Velykas vadina Pascha.

Iš pradžių pas izraelitus Pascha buvo gyvulių augintojų šventė, švenčiama ankstyvą pavasarį, kai į laukus būdavo išgenami gyvuliai. Taip norėta apsisaugoti nuo piktų jėgų, kurios galėtų pakenkti gyvuliams ar žmonėms. Avinėlio krauju patepdavo palapinės durų staktą, kad išgintiems gyvuliams ir piemenims nieko blogo neatsitiktų.

Vėliau, kai izraelitai ruošėsi išeiti iš Egipto vergovės, Paschos nakties reikšmė pasikeitė. Prieš akis buvo kelionė į kitą kraštą, kelionė pilna pavojų. Egiptiečiai nenorėjo jų išleisti. Izraelitų vargai ir kentėjimai sujaudino Viešpaties širdį, todėl egiptiečius ištiko daugybė bausmių, kurias Jis jiems siuntė. Paskutinioji – pirmgimių mirtis, ir tai izraelitams užtikrino laisvę. [...]

Jėzus šventė šią savo tautiečių šventę, tačiau šį kartą ji gavo kitą prasmę. Avinėlio kraujas, kuriuo buvo pateptos Paskutinės vakarienės kambario durų staktos, neišgelbėja Jėzaus iš mirties, kuri Jo laukė, bet būtent tai atskleidžia, ką reiškia Jo mirtis. Tuo avinėliu dabar tampa Jis pats, kuris gelbės ne iš poli-

tinės, bet iš baisesnės vergovės. Teismui atiduotas pasaulis vis tiek yra Dievo nuosavybė. Naujasis Velykų Avinėlis – Kristus – tampa nauja viltimi pasauliui. Šis Avinėlis atpirks žmoniją iš josios nuodėmių.

Kiekvienose šventose Mišiose mes girdime: „Tai darykite mano atminimui“. Šiuos žodžius geriau suprasime, jei prisiminsime, kad Paskutinės vakarienės vaisės buvo Paschos vaisės. Kaip iškeliavimo naktį senosios piemenų vaisės tapo išlaisvinimo atminimu ir paskui kasmet izraelitai turėjo švęsti šį Viešpaties suteiktą išsilaisvinimą, taip dabar Paschos vaisės šią naujo išlaisvinimo naktį tampa žmonijos atpirkimo iš nuodėmės atminimu. Su Atpirkimo aktu jungiasi ir Atminimo vaisės. Tai – Atpirkimo fakto dalis. Senosios Paschos vaisės, šis senas piemenų paprotys, buvo ženklas, kad žmogui reikia atpirkimo, reikia pagalbos iš aukščiau; tai, ką tada piemenys vykdė, dabar vykdoma nauju būdu. Senovinis išsiruošimas į naujas ganyklas dabar tampa žygiu į naują laisvę, kurią Dievas teikia: dabar šalis ir gyvenimas turima kaip Dievo dovana. Kai Jėzus prieš savo mirtį dalyvavo Paschos vaišėse, įvyko naujas perkeitimas. Jis, kaip izraelitas, Paschos vaišių faktų pripažįsta, kad Jis yra Dievo nuosavybė, bet dabar šios vaisės reiškia ir dar ką kita – priėmimą mirties, kuri Jėzui gresia. Duonos ir vyno pavidalu Paschos

vaišių metu Jis atiduoda savo gyvybę už pasaulį. Taip šią valandą įsteigiama tai, ką pirmieji krikščionys pavadino graikišku žodžiu „Eucharistija“.

Šis svetimas mums Paschos šventės ženklas gali šiek tiek atskleisti Kristaus mirties paslaptį. Avinėlio kraujas, iškeliavimo nuotaika, artėjančios mirties žingsniai – tai supo Jėzaus ir Jo mokinių paskutiniąsias vaišes. Jaučiama, kad šią naktį sprendžiasi nepaprasta problema „būti ar nebūti“. Ši problema susijusi ne su klajoklių tautele ir net ne tauta, kurią Dievas buvo pasirinkęs, bet su visu pasauliu. Paschos naktis tampa įžanga į kryžiaus dramą, kurios metu bus atpirktas visas pasaulis. Paschos vaišės – tai pirmas aktas Kryžiaus kančios, kurią Jėzus priėmė iš žmonių, atiduodamas už mus savo gyvybę. Šitaip įvyksta Naujoji Sandora, ir ji pasirašoma Jėzaus krauju.

Eucharistijos vaišės, kuriose dalyvauja – mažesniais ar didesniais būreliais – Naujosios Sandoros tauta, – tai išpažinimas ir skelbimas, kad Jėzus mirė už mus, tai dvasinis matymas, kad Jis yra tarp mūsų, tai tikėjimas, kad Jis yra čia, greta, tai prisiminimas Jo kančios žygio, kuriuo buvome išvaduoti iš nuodėmės ir mirties. Šios šventos apeigos taip pat primena, kad esame nusidėjėliai, bet dėl mūsų yra sunaikinta užtvara, už kurios – amžinasis gyvenimas, – tai

padarė Jėzaus Kryžius. Kiekvienos šventosios Mišios – sudabartinimas to, kas vyko per Paskutinę vakarienę ir Kalvarijos kalne, ir tai siejasi su giliai esančiomis mūsų būties šaknimis. Bažnyčia yra sakramentas pasaulio išganymui. Atskiro krikščionio gyvenimas tampa tikrove, kai jis jungiasi, bendrauja su Jėzumi, Nukryžiuotu ir Prisikėlusiu Viešpačiu, kurio mirtis – gyvybės auka – tampa dabartimi naujojoje Paschoje...

Šis vakaras gausiai mus subūrė prie Viešpaties altoriaus. Tai atsisveikinimo ir drauge iškeliavimo vaisės. Jų metu negaištama, nes prieš akis – žygis. Reikia paskubėti, kad laiku patektume į tas vaises, kurias mums pats Viešpats parengė pažadėtoje žemėje. Tai bus ypatingos vaisės. Į jas reikia ir kitus pakviesti – tuos, kurių nėra tarp mūsų. Šį vakarą mūsų širdys turi užsidegti draugystės jausmu kitiems, neturime būti šykštūs. Kaip keleiviai mes turime pasiimti su savimi tai, kas geriausia, – pačius gražiausius jausmus ir mintis. Mums reikia ir maisto, gero maisto – Evangelijos žodžio, sakramentinės duonos. Be šito bus sunku mums keliauti. Jau šią naktį turime iškeliauti – iš nuodėmių vergovės krašto, iš nusiminimo ir nevilties krašto. Turime keliauti į tyrus – juos perėjus, mūsų laukia pažadėtasis kraštas, mūsų

laukia Dievas. Jis turi mums parengęs vaišes, kurioms nebus galo. Jis mus aptarnaus.

Šį vakarą mūsų širdys turi būti neramios, jautrios, pasiruošusios žygiui, atidžios ir išmintingos. Mes turime būti draugiški, paslaugūs vieni kitiems, vieningi šioje kelionėje per tyrus, tuo rūščiu laiku, kol pereisime mirties ribą. Šį vakarą prisimename tautą, kuri patikėjusi Viešpaties pažadu išsirengė į žygį. Prisimename Jėzaus atsisveikinimą su savo draugais, – to mūsų bičiulio iš Nazareto, kuris, mus mylėdamas, žengė į mirties bedugnę, kad pasiektų savo Tėvą. Mes prisimename atsisveikinimą ir iškeiliavimą, vergovės pabaigą ir išlaisvinimo pradžia, badmečio pabaigą ir soties pradžia.

Kadangi esame keleiviai, turime būti tvarkingi, drausmingi, pagarbūs vieni kitiems ir paslaugūs. Dievas eina pro šalį ir siūlo mums sutaikinimą, siūlo savo draugystę tiems, kurie yra pasirengę per vaišes susitaikyti vienas su kitu, kurie pasirengę atsižadėti savimeilės ir pasirengę mylėti.

Šį vakarą Viešpats liūdi dėl tų, kurie nedalyvauja šiose šventose vaišėse, kurie nesėda prie draugystės stalo, neieško bendros kalbos su kitais. Jis palieka juos tamsoje, kur mirtis vaikšto šalia. O tiems, kurie ištisia vienas kitam ranką, kurie dalijasi duona ir druska, tuos Jis globos, tiems atiduos

save kaip auką, duos save kaip maistą, kad būtų gyvi ir stiprūs ilgoje kelionėje per tyrus. Jiems Jis bus maistu, kuris visiškai pasotina širdį. Jiems Jis bus gėrimu, kuris galutinai nuramina sielą. Jiems Jis taps tarnu, kuris plaus jų kojas, jų dulkinas ir žaizdotas kojas, jų purvinas kojas, suteptas ilgame kelyje.

Dievas šį vakarą teikia palaimą visiems, kurie jos trokšta. Jis nuima nuo jų nuodėmes, kaltes. Jis pats tampa atpirkimo ožiu ir eina į tyrus ir į mirtį, kad sunaikintų visų nuodėmes. Jis tampa vienišuoju dėl mūsų, kad mes taptume bendruomene, šeima. Jis tampa kaltėmis apkrautu dėl mūsų, kad mes būtume be kaltės. Jis miršta už mus, kad mes gyventume, prisikeltume ir pasiektume amžino gyvenimo šalį. Todėl susirinkome šį vakarą į vaišes, į meilės vaišes. Kad Dievas galėtų šitą neapsakomą naktį veikti mūsų gyvenime ir mūsų sielose. Branginkime šias eucharistines vaišes, kurios yra ženklas, kad Dievas yra su mumis ir veda mus į nesibaigiantį gyvenimą!

GYVENIMO MĪSLĒ

Žmogus – tai besikeičianti būtybė, tai būtybė su daugybe veidų. Jis niekad nebūna vienodas. Štai: kūdikio veidukas, kurio bruožai dar neišryškėję; nerūpestingas vaiko, dar nesusidūrusio su gyvenimo mįslėmis, veidas; jaunuolis, degančių ir ryžtingų akių, pasiryžęs gyvenimo kovai; pagyvenusio žmogaus veidas, kuriame jau matyti patirtų sunkumų antspaudas, kuriame jau pėdsakus paliko dvasinės kovos; senelio veidas, kuriame jau nebedaug energijos, bet labai daug gerumo ir gilios išminties; pagaliau ir ligos bei skausmo iškamuotas, šaltu mirties prakaitu aprasojęs veidas, kurio lediniame žvilgsnyje sustingusi ašara. Kuris iš šių veidų yra tikras? Sunku atsakyti. Žmogus ne apie viską mėgsta kalbėti: kai kurių klausimų jis neliečia ir nori būti kuo

toliau nuo jų. Tačiau ir tai, ko žmogus nenorėtų nei žinoti, nei patirti, irgi susiję su juo. Žmogus norėtų būti visada jaunas ir stiprus. Kai jis žvelgia į savo jaunystės fotografiją, kuri jau priklauso vakarykštei dienai, jo širdis tarsi sukraujuoja: buvau tuo, kuo niekad daugiau nebūsiu... Ir ta širdis ne tik skausmingai kraujuoja, bet ir tiesiog sustingsta iš siaubo, kai sieloje regi kita – mirštantįjį.

Mes nenorime mirti, tačiau esame mirčiai atiduoti, ir jos geležinės rankos laiko mus apglėbusios kiekvieną minutę. Mirštantysis turi pakibti tarp dangaus ir žemės, nes mes nei čia, nei ten dar nesame namuose: dangus toli, o žemė – ne tėvynė. Mirštantysis turi vienas, vienišas būti: visi traukiasi nuo jo bailiai tą valandą, jausdami, kad yra bejėgiai jį sulaukyti. Mirštantysis lieka it žmogus, prikaltas prie dviejų medžio skersinių, kurie susikryžiuoja per jo širdį, ją perverdami. Ir jis prikalamas tvirtai, nes mūsų laisvė šioje žemėje surakinama būtinybių ir neišvengiamybių pančiais. Miršančiojo širdis perveržiama, nes galiausiai žemėje viskas mus sužeidžia: viskas pavirsta į smailią, aštrią ietį ir išspaudžia iš mūsų širdies paskutinius kraujo lašus. Mirštantysis turi ir erškėčių vainiką nešti, nes žmogus daugiau kenčia ne tiek kūnu, kiek siela.

Šio mirštančiojo vaizdo mes nenorėtume matyti: jis toks skaudus ir gniuždantis. Bet Dievas tai mums parodė Didįjį Penktadienį, kai buvo pasmerktas mirčiai Jo Sūnus. Tą dieną kažkas (Pilotas) pasakė: „Štai žmogus“ (Jn 9, 5). Vienas apaštalas rašė, kad krikščionys yra tie žmonės, kuriems Jėzus Kristus buvo parodytas kaip nukryžiuotasis (plg. Gal 3, 1). Vieniems jis yra papiktinimas, kitiems – kvailystė, o tretiems, kurie yra pašaukti, Jis yra Dievo galybė ir išmintis (plg. 1 Kor 1, 23). Kančia visada mums atrodo beprasmiška ir mes klausiamo: kodėl? Už ką? Bet kai Dievas mums parodo kančios paveikslą, pagal kurį ir mes esame sukurti, tada, žiūrėdami į jį, mes matome jau ne tuštumą, ne beprasmybę, ne tai, kas yra skaudžiausias mūsų būties klausimas be atsakymo. Su šiuo klausimu Dievas duoda ir atsakymą. Mūsų gyvenimas yra mįslė, kuri mums liktų be džiuginančio atsakymo, jei Dievas nebūtų mums parodęs savo Sūnaus kaip paniekinto, kenčiančio ir bejėgio žmogaus. Dievas iš meilės mus išleido į pasaulį, iš meilės mums ir savo Sūnui leido už mus kentėti, tad Dievas turi ir atsakymą į visas skaudžiausias mūsų būties mįsles. Nuo tada, kai amžinasis Dievas prisiėmė mirtingo žmogaus pavidalą ir ant kryžiaus mirė taip, kaip kiekvienas mes mirštame, nuo tada žmonija turi drąsos žvelgti į kryžių, jį kabinti

savo kambariuose ant sienos, juo pakeles puošti, jį ant kapo pastatyti. Kryžiuje ir Nukryžiuotojo kančioje žmonija mato savo būties mįslių sprendimą.

Koks gali būti šis sprendimas? Senieji Bažnyčios mokytojai sakydavo: „Visa, kas prisiimta, yra atpirkta“. Vadinasi, visa, ką Kristus prisiėmė, visa tai pašventino ir atpirko, nes visa tai tapo Dievo gyvenimu ir Dievo dalia. Jis prisiėmė mirtį: taigi mirtis yra kažkas daugiau, kažkas kita negu žengimas į tuščią kapo beprasmybę. Jis prisiėmė vienišumą, apleidimą – Jis visų buvo paliktas ir apleistas: taigi šis rūstus ir slogus vienišumas slepia savyje pažadą, kad Dievas yra arti. Jis prisiėmė nepasisekimą, – juk Jo užmojai, darbas ir planai atrodė sudužę, vadinasi, nesėkmė gali būti tariama – ji gimdo pergalę. Jis prisiėmė tą kraupiausią būseną, kai žmogus jaučiasi Dievo apleistas: vadinasi, Dievas yra arti tada, kai mums atrodo, kad Jis apleido. Kristus viską prisiėmė – visas mūsų dalios valandas, šviesias ir tamsias akimirkas, pavasario dienas ir rudens naktis, jaunystės grožį ir mirties šešėlius. Jis visa tai prisiėmė, visa pašventino ir visa atpirko.

Nuo tada, kai kryžius Golgotoje iškilo, žmonija jaučia, kad paguodos yra kentėjime, šviesos – liūdesyje, kad gyvenimas yra mirtyje, o susitikimas – išsiskyrus. Ant vieno įžymaus čeko, mirusio 1948 m.,

kuris daug metų buvo savo tautos ministru ir prezidentu, kuris čekams toks brangus, kaip kad mums Basanavičius ar Kudirka, – tai dr. Eduardas Benešas, – antkapio yra tokie žodžiai: „Per mirties vartus į amžinąjį gyvenimą“.

Bet gal mes tuo netikime, to nesuprantame? Mes įpainioti į slogios žemiškos tikrovės tinklą, iš kurio, atrodo, nėra jokios išeities. Gal mes neįaučiame, kad visa yra atpirkta? Mes galvojame, kad Didžiojo Penktadienio tamsa liko visiems laikams? Gal ne vienas mąsto: aš galiu priimti Nukryžiuotojo paveikslą ir su meile aš į Jį žvelgiu, bet nesuprantu, kaip šis kenčiantis ir mirštantis žmogus galėtų būti išganymu ir šviesa mūsų gyvenimui, kuris ritasi į mirtį...

Tenutyla valandėlei mūsų viduje visoks rūpesčių ir aistrų triukšmas! Atsiklaupkime po kryžiumi, ir, su meile į jį žvelgdami, mes išgirsime kelis žodžius, kuriuos ištarė šis Žmogus, gaubiamas mirties tamsos: „Tėve, į Tavo rankas atiduodu savo dvasią!“ Taigi ir kančioje būdami esame gerojo Dievo – Tėvo – rankose, ir mirdami mes ir toliau liekame gyvi, nes kentėdami ir mirdami mes esame Dievo glėbyje. Kaip vaikui ramu, kai jis yra ant motinos kelių, nors ir labai skaudi būtų procedūra, kurią jam daro medicinos sesuo ar gydytojas, taip ir mums ramu, nors kūną gniaužtų ligos replės ar sielą gaubtų

mirties tamsa: mes esame Tėvo rankoje. O Tėvas savo vaikams nelinki nieko blogo ir gina juos nuo bet kokios nelaimės.

Vienas generolas sunkiai sirgo. Prezidentas, norėdamas jį pradžiuginti, padaro jį maršalu ir atneša jam garbės ženklą – specialią maršalo lazda. Naujasis maršalas paima ją, pavarto drebančiomis rankomis ir taria: „Ačiū. Ji labai graži. Bet ši lazda man bus visiškai nereikalinga toje kelionėje, į kurią išeinu“. Padėjęs į šalį tą maršalo lazda, į rankas jis paima kryžių, jį priglaudžia prie lūpų ir pabučiuoja... Kažkokia žodžiais neišsakoma stiprybė plūsta į sielą žinant, kad Dievas lygiai taip pat kentėjo, kaip ir aš, ir kentėjo dėl manęs. Taigi aš neišnyksiu dulkių kapinyne, mano darbų ir aukos neužpustys užmaršties smėlis, man skirtas tobulas, begalinis gyvenimas pas mūsų visų gerąjį Tėvą.

Kristus žengė į mirties bedugnę. Jis paragavo viską, ką šis kraupus kelias slėpė. Mirtyje Jis buvo kaip mirtyje – atsisakė didingumo ir heroikos ir buvo tik silpnu kirminėliu. Jo mirtis nebuvo vaidinimas. Jis žinojo, ką reiškia būti žmogumi. Mirties jam niekas nepalengvino – nei tie, kurie Jį savo priešu laikė ir už kuriuos Jis meldėsi, nei tie, kurie su meile apie Jį galvojo, dėl kurių Jam tik dar sunkiau buvo mirti. Likimo taurę Jis išgėrė iki dugno. Jį supo tuščiausia

tamsa – viduje ir išorėje. Jis buvo vienui vienas su dusinančiu pasaulio blogiu, kuris smaugė Jo sielą ir gesino Jo kūno gyvybę. Tas blogis buvo pasaulio kalčių kalnas, kurio viršūnę dengė griaudžiantis pasmerkimo debesis. Prieš šį kalčių kalną Jis stovėjo vienui vienas. Tėvo artumos šviesa buvo tarsi persikeitusi į tamsią teismo ugnį. Šią valandą Jis jautėsi esąs labai apleistas, bejėgis ir niekam nereikalingas. Mirtis savo geležinėmis replėmis jau veržė kaklą, slinko prie širdies, gniaužė sielą. Visiška mirtis. „Mano Dieve, mano Dieve, kodėl mane apleidai?“ Ir kai Jo žemiškos būties žvakelė geso, kai atrodė, jog Jis žuvęs ir miręs, Jis dar prabilo: „Tėve, į Tavo rankas atiduodu savo dvasią!“ Yra baisu patekti į gyvojo Dievo rankas, jei drauge gyventa ir mylėtasi su pasaulio nuodėme. „Tėve, į Tavo rankas atiduodu savo dvasią!“ – tai vieninteliai žodžiai, kuriais turime tikėti, turime priimti. Yra Dievas Tėvas ir į Jo rankas galima visa sudėti. Visa. Jis visa priims.

Gal kai kas netikės tais žodžiais, sklindančiais į mus nuo kryžiaus. Gali netikėti. Nuo to jam neušvis būtis, bet tik dar labiau aptems. Bet reikėtų tikėti. Turime tikėti ir į Golgotą kelti žvilgsnį. Nuo jos mums kalba Nukryžiuotasis, mūsų būties paveikslas ir kartu Dievo atsakymas į mūsų pačių gyvenimo mįslę.

PO KRYŽIUMI

„Štai žmogus!“

(Jn 19, 5)

Šiandien kunigui kalbėti yra sunku. Evangelijos tekstas toks iškalbingas, kad žodžiai atrodo tušti ir bereikšmiai. Ir jei šventojo teksto žodžiai nepaliečia žmogaus sielos, kaip paprasti žodžiai gali ją paveikti? Be to, šiandien visuose liturginiuose tekstuose tiek daug giliausių minčių apie Dievą, kad nieko daugiau negalima pridėti.

Bet kunigo pareiga kalbėti, bent kai ką paaiškinti. Tebūnie tai kuklus ir nedrąsus mėginimas tarti keletą žodžių apie didžiausią pasaulio istorijos įvykį.

Šią dramą atskleisti ir parodyti visą jos kraupumą, išigilinant į fizinės ir žiaurios kančios smulk-

menas, būtų ne evangeliška, nes patys evangelistai labai šykščiai apie tai pasakoja. Jie viską aprašo, pasakytume, labai šaltai, be jokio jausmo: pateikia tik patį istorinį faktą ir šiam faktui leidžia kalbėti. Daugiausia, ką mes galime padaryti, – mėginti išvelgti tai, kas glūdi už šio istorinio įvykio.

Šiandien, jausdami rūsčią Didžiojo Penktadienio nuotaiką, mes susiduriame su paslaptinga Kryžiaus MISTERIJA. Tad mums nieko kito nebelieka, kaip tik nusilenkti ir tyliai jį pagarbinti. Kalbėti čia negalima, reikia klausytis, ar nenugirsime paskutinio gęstančio Išganytojo širdies dūžio ir nenujausime, kas jaudina Dievo Sūnaus sielą...

Kryžiaus paslaptis!

Čia susikerta visos linijos, o kas jungia dangų ir žemę, yra ant kryžiaus – tai savo rankas ištiesęs žmogaus Sūnus, kuris yra Dievo Sūnus ir kurio mirtis tapo gyvenimu mirčiai pasmerktai žmonijai. Jo neišsakoma kančia švyti laimės spindesiu, nes Jis nuo amžių troško parodyti Tėvo meilę pasauliui, kuris buvo užmiršęs Jį mylėti. Blogio galybė susitiko su savanoriška Auka, kuri – pats Nekaltumas – tapo apšaukta kalte už nusikaltusį pasaulį, kad Jos teisumas praturtintų tuos, kurie buvo pasmerkimo verti vaikai.

Čia yra svarbiausias istorijos „punktas“; visa, kas prieš tai buvo įvykę, į jį subėga kaip į tikslą, ir visa,

kas vėliau įvyks, iš jo išteka. Nuo pasaulio pradžios iki paskutinio teismo, nuo Adomo iki Antikristo yra viena nepertraukiama linija, ir šios linijos centre stovi Kristaus kryžius, iš kurio sklinda palaimą spinduliuojanti šviesa.

Čia yra visi pranašų žodžiai, čia tampa tikrove ant rojaus slenksčio duotas pažadas, kad „žalčio galva“ bus sutrinta. Čia išsisprendžia amžina visų religijų mįslė, kankinanti Dievo, nusidėjėlio ir ATSITEISIMO problema; ir išganymo ilgesys, kuriuo degė visa žemė, pasotinamas neišaiškinamoje Kryžiaus misterijoje!

Istorijos atkarpa, vakar ir šiandien liturgijoje išgyvenama, yra viena iš turiningiausių, žinomų pasauliui. Joks įvykis neturi tiek rūšios įtampos, kiek šis. Mes visi dalyvaujame jame. Įdėmiau įsižiūrėję į asmenis, kurie veikia šioje didingoje dramoje, viename kuriame nors, o gal ir daugelyje iš jų kiekvienas iš mūsų atpažinsime ir save pačius. Visi susitinka su Nukryžiuotuoju, ir šis susitikimas vieniems sukelia pasipiktinimą, kitiems – palaimą. Jis kentėjo už mus visus, mes visi Jį skaudiname, ir Jo kančia mums visiems neša palaimą.

Daugelis gyvenime siekia kitų tikslų, o ne išganymo, todėl Kristus jiems yra papiktinimas.

Štai imperatoriaus vietininkas – jo tikslas yra karjera, kurią reikia išsaugoti. Jis plaunasi savo rankas nekaltu krauju, bet veltui.

Štai vyriausiasis Dievo tautos kunigas – jo tikslas yra aukšta vieta, bet savo elgesiu jis užtraukia praeikimą Dievo tautai iki paskutiniųjų pasaulio laikų.

Štai kunigai ir teologai – jų tikslas – galybė. Dėl jų netikusios veiklos žiburys pašalinamas iš jų šventyklos ir uždegamas tarp pagonių.

Štai silpnas mokinys – jo tikslas – išsaugoti sveiką kailį: jis išsigynė, o užmokestis už tai – dvi dienos baisios graužaties ir kartėlio. Ir šio išsigynimo jis niekad negalėjo pamiršti.

Štai netikras mokinys – jo tikslas yra pinigai. Bet visa, ką jis gavo, buvo virvė, duobė nuošaliam užkampy ir vardas, kuriuo šlykštėjosi visais laikais.

Štai latras ant kryžiaus – jis atrodo gana išdidžiai, – panašiai ir mes, nusidėjėliai, stengiamės kelti galvas, – bet kitas latras jį sudraudžia: „Mes juk esame kalti, šitas juk nieko blogo nepadare“.

Štai melagingi liudytojai ir šiaip visokie užkietėjėliai – jų tikslas – patikti valdžiai. Ir kraujas, kurio jie šaukiasi ant savęs ir ant savo vaikų, vis dar teka, pažemindamas juos istorijos scenoje.

Trumpai tariant, tai – visa žmonija, rodanti savo skurdumą; ir mes kartu čia esame!

Bet čia susirinkę ir Dievo draugai, nedaug jų, bet jie tikri draugai.

Štai teisusis Tarybos narys, kuris savo žodžiu mėgino paveikti Tarybos nuomonę ir sušvelninti nuosprendį. Dabar jis žmogiškam Dievo kūnui parengs žemišką kapą, kvepiantį aromatingomis žolėmis ir tepalais.

Štai kažkoks svetimšalis, kuris buvo priverstas pasaulio Išganytojui palengvinti naštą. Atlyginimas už tai: abu jo sūnūs, Aleksandras ir Rufas, bus uolūs krikščionys ir Romos bažnyčios vyresnieji.

Štai pagonis kareivis – jis myli tiesą, ir tai, kas jo akivaizdoje vyksta, jam daro gilų įspūdį. Vėliau Šv. Petro bazilikoje atsiras jo biustas; danguje tam, kuris suprato, kad nužudė „Dievo Sūnų“, taip pat bus vietos.

Štai nukryžiuotas kitas latras. Dar prieš Golgotos dramos pabaigą savo gailesčiu jis patvirtina, kad Jėzaus kentėjimai nebuvo veltui. Kaip užmokestį už tai jis netrukus gavo nuodėmių atleidimą ir yra vienintelis, kurį kanonizavo – šventuoju paskelbė – pats Jėzus.

Štai visas būrys nuoširdžiai užjaučiančių moterų. Už jų meilę ir raudas Viešpats joms atsilygina draugiškai įspėdamas: „Jums blogiau kaip man! Verkite savo vaikų!“

Štai ištikimas mokinys, kuris drąsiai kartu su Juo ėjo, o dabar po kryžiumi stovi. Testamentu jam Jėzus palieka tai, ką dar turėjo – savo kenčiančią Motiną.

Ir štai pati sopulingoji Motina. Kai „antrasis Adomas“, – taip apaštalai vadina Išganytoją, – kybo ant kryžiaus ir baigia visos Adomo giminės atpirkimą, levos didžioji dukra stovi po kryžiumi ir aukoja, lyg kunigas ostiją ant patenos, tai, kas jai yra brangiausia. Ir ji gauna atlyginimą: kitą Sūnų, o su juo ir mus visus, kurių broliu Jėzus tapo, kai po jos širdimi prisiėmė mūsų prigimtį.

Prie Jėzaus kryžiaus susirenka žmonija su visais savo šviesiais ir tamsiais bruožais. Kariuomenė sukelta ant kojų, plakas neapykantos bangos, į Kristų skrieja paniekos strėlės, aidi kūjo smūgiai, plūstamasi, keikiamasi, girdisi verksmas, aimanos... Tik vienas žmogus tyli; ištisas valandas tyli. Lyg didelio laikrodžio reti dūžiai nuo kryžiaus pasigirsta septyni lėtai ištarti žodžiai. Trumpi, bet gilūs ir svarbūs. Daugiau jau nebeturi ką pasakyti ŽODIS. Visiškai nutyla.

Vienišas, nutilęs, tapęs pasaulio centru, kur subėga ir susikerta visos linijos, kybo Jis ant kryžiaus, o aplink pamažu tirštėja juoda tamsa. Jis, didingas,

lieka vienas užbaigti kas dar neatlikta – išgerti skausmo taurę iki paskutinio lašo.

Viešpatie, ar galėtume nujausti, kas Tavo sieloje dedasi? Ar galėtume nugirsti Tavo širdies silpnėjančius dūžius?

Trumpai valandėlei Tu atveri burną ir tarsi atskleidi save. Tavo lūpos šnabžda Dovydo psalmę apie kenčiantį Mesiją. Tavo mintys skrieja pas Tėvą, sukasi apie mus ir auką. Nors tavo kūnas beveik sutrintas, it kirminėlis ant tako, ir vidus dega troškulio liepsna, Tavo sieloje tyliai aidi psalmės tonai.

Tikrai Tu, būdamas Dievas, negalvojai, kad „nusižeminti iki kryžiaus mirties“ reiškia save apiplėšti.

„Dievas taip mylėjo pasaulį“, kad „nepagailėjo Tavęs“ ir atidavė į tamsos ir pikto rankas, kad „kiekvienas, kurs tiki Tave, nepražūtų, bet turėtų amžinąjį gyvenimą!“

Ir štai Švenčiausiasis, tapęs kaip nusidėjėlių nusidėjėlis, atsiteisia už viso pasaulio kaltes ir turi nugrimzti į pačias baisiausias gelmes – į bedugnę, kurioj nejaučiamas Dievo artumas, kurioj patiriamas visiškas apleidimas: ELI, ELI!

Kiek reikėjo už tai sumokėti, kad būtų sutrinta žalčio, kuris buvo apraizgęs visą žemės rutulį, galva! Nenuostabu, kad žemė drebėjo, kai perverta ranka ją išvadavo iš blogio gniaužtų.

Kiek daug reikėjo, kad būtų išplėsta iš mirties glėbio žemė, nuklota lavonais! Nenuostabu, kad kaip atsivėrė ir užmigę teisieji vaikščiojo.

Kiek daug reikėjo, kad nuodėmės šėlsmui būtų padarytas galas! Dabar ji tiek turi galios, kiek mes jai leidžiame. Nenuostabu, kad Tave, Viešpatie, apgaubė tamsa, ir kančia sužalojo Tavo kūno grožį.

Kiek daug reikėjo, kad būtų prakeiktai giminei atidaryti vartai į dangaus Tėvo širdį! Nenuostabu, kad Jeruzalės šventyklos uždanga pusiau plyšo.

Žmonių apleistas ir pamestas, pamirštas lyg neišsipildęs sapnas... Dievo apleistas, lyg būtumei TU, o ne AŠ paklydęs vaikas... Viešpatie, Tu likai vienišas rūšioje, kurčioje tyloje. Ir Tavo širdis nustojo plakusi...

Kur mes – tu ir aš – stovime, kuriai žmonių grupei priklausome?

Gal tai, kuri nenori nieko žinoti apie atpirkimą, nes „ne taip jau bloga yra gyventi?“ Kiek yra žmonių, kuriems nereikia jokio atpirkimo! Pasižiūrėkite į savo širdį – ar liepsnoja joje atpirkimo ilgesys?

Kas galvoja apsieiti be Išganytojo, to sielai greisia amžina pražūtis...

O gal mes priklausome tai žmonių grupei, kuri ilgisi atpirkimo, bet tik sąlygos, kurias nurodė Atpirkėjas, nepriimtinos? Tikėti į Dievo nukryžiuotąjį Sūnų, nešti mažus ir didelius kryžius, rinktis

prie Aukos altoriaus ir atpirkimo vaisius skinti prie klausyklos langelio? Verta prisiminti, jog esame pakrikštyti Jo mirčiais!

Junkimės šiandien su visais ir visa Bažnyčia, dėkodami Dievo Avinėliui, garbindami kryžiaus medį ir ryždamiesi niekada nesigėdyti Nukryžiuotojo, o didžiuotis ir girtis Kristaus kryžiumi, iš kurio mums kyla palaima ir kuris yra vienintelis gyvenimo medis naujoje Dievo karalystėje!

Teplaka mūsų širdys džiaugsmu, kad nereikia mums ieškoti gailestingojo Dievo ir laužyti galvą, kaip laimėti Jo malonę: išgyvendami šiandien tai, ką Bažnyčia mūsų akims ir sielai rodo, mes jau turime gailestingąjį Dievą!

Tyliai tegarbina mūsų širdys, keliams suklorus prieš Jo kančios ženklą: Ave crux, spes unica – sveikas, kryžiau, vienintele viltie!

Ir teįsimena mūsų sąžinės, kad Kristaus kančia dar nepasibaigė. Kiekvieną kartą, kai neteisybės kirčiai užgauna ir nuliūdina ar sukruvina nekaltąjį, kai vargšas prikalamas prie kryžiaus ir niekas negirdi jo šauksmų, Viešpats dar nenuimtas nuo kryžiaus... Jei mes stengiamės, kad būtų pasaulyje mažiau tamsos ir neteisybės, mažiau ašarų ir aimanų, mes, kaip tas drąsusis ir gerasis Tarybos narys Nikodemas, padedame nuimti Viešpaties kūną nuo kryžiaus.

GINČAS DĖL KRYŽIAUS

Šiais laikais nusikaltėliams stato kartuves. Senovėje – kryžius statydavo. Daug kryžių buvo pastatyta Romos imperijoje, tūkstančiai, bet nė vienas iš jų neatkreipė žmonių dėmesio, išskyrus tą, kuris prieš 2000 metų iškilo Palestinoje, prie Jeruzalės, Golgotos kalne. Prie šio kryžiaus prasidėjo ginčas, kuris neužsibaigė ir šiandien. Tai kryžius, ant kurio mirė pasaulio Gelbėtojas. Keista: ši mirtis turėjo sujungti žmoniją, bet buvo priešingai. Stovėdami prie Nukryžiuotojo, vieni su neslepiamu pasitenkinimu stebėjo paskutines Jo gyvenimo minutes, kiti tikėjosi, kad dar ramiai po to pagyvensią, nes jau nebebus šito maištininko, tretį, džiaugdamiesi savo pergale, šaipėsi iš Kenčiančiojo: „Kitus išgelbėdavo, o pats savęs negali išgelbėti“, „Tenužengia nuo kryžiaus,

tai tikėsime juo". Bet buvo ir tokių, kurie, matydami kas dedasi, kalbėjo: „Tikrai jis yra Dievo Sūnus“.

Tada prasidėjo ginčas. Ir jis nesiliauja jau 2000 metų ir tęsis iki pasaulio pabaigos. Yra žmonių, kuriems šis ženklas – „prietarai“, todėl su įniršiu kryžiai griaujami – pakelėse, žuvimo vietose [...]. Kiti gerbia kryžių – juo butą papuošia, ant krūtinės viešai nešioja – bet šis ženklas jiems tik papuošalas, nieko nesakęs apie auką, pareigą. Tokie žmonės sunderina maldą ir melą, rožančių ir vagystę, tikėjimą ir buržujaus, kuris sau viską leidžia, dvasią. Jie laiko save tikinčiais, bet jų religija – patogumų religija, be aukos ir kryžiaus.

Kai Kristus vaikščiojo po savo žemiškos tėvynės kaimus ir miestelius, Jį dažniausiai supo paprasta liaudis, suvargę, neturtingi žmonės. Taip buvo ir po jo mirties. Taip yra ir šiandien. Kam dažniausiai Kristus yra paguoda? Tiems, kurių duona aplaistyta sūriu prakaitu, kuriems teisingumas ir sąžiningumas yra šventa, kurie nevengė šeimos naštos ir tauta per juos tapo stipresnė. Šių žmonių atstovai, stebėdami Kristaus mirtį, sakė: „Tikrai šis yra Dievo Sūnus“. Iš tiesų kryžius yra ženklas tų vertybių, kurios reiškia civilizaciją, kultūrą.

Vieniems kryžius atrodo prietaras, nesusiprattimas, nesąmonė, visko galas, o kitiems – išmintis,

pradžią ir pergalę. Kryžius kalba apie meilę, auką, pergalę, pasišventimą, o tai kaip tik yra žmogaus orumo, jo didybės ir jo gyvenimo pagrindas. Neseniai viename pedagogų susirinkime buvo kalbėta, kad šiandien skaudinti, skriausti kitą žmogų yra malonumas, kad formuojasi nauda pagrįsta moralė: mažiau ir lengviau dirbk, daugiau pinigų paimk, nežiopsok ir čiupk, ko kitas nespėjo nutverti, bendrauk tik su tais, iš kurių tau bus naudos, suprask, kad būti geram – nemadinga. Šitokia moralė formuojasi ten, kur kryžius negerbiamas. Jei norime išsaugoti kultūrą, jei norime turėti sąžiningų, teisingų, dorų žmonių, gerbkime kryžių. Juk visa praeities kultūra, kuria mes naudojames ir gėrimės, sukurta rankomis tų, kurie gerbė darbą ir pareigą, kuriems meilė ir kūdikis buvo tai, kas šventa, kurie globojo seną žmogų ir mylėjo medelį, žolytę, kuriems kryžius buvo šventas.

Kryžius... Vieni jame mato pavojų – pavojų savo egoizmui, pasileidimui, kūniškumui; kiti jame mato patvirtinimą savo pareigingumo ir pasišventimo kitiems. Amžiai bėga, o ginčas dėl kryžiaus tebesitęsia. Taip pat ir ginčas dėl Kristaus. Turbūt nėra žmonių kalboje žodžių, pačių geriausių ir pačių bjauriausių, kurie nebūtų buvę ištarti kalbant apie Kristų ir Jo darbus. Užtenka, pavyzdžiui, paskaityti

XVIII amžiaus rašytojų kūriniai, kai ginčas apie Kristų ypač stipriai išsiliesnojo. Štai keli pavyzdžiai: „eilinis apgavikas“, „pasigailėjimo vertas fanatikas“, Jo Bažnyčia – „didžiausia kvailybė“ (Meslieras), Jo charakteris – „entuziazmo ir suktumo mišinys“, o Jis pats – „nesąžiningas amatininkas“ ir „nevykęs cirkininkas“, kuris puikiai jaučiasi tarp „minios padugnių“ (Holbachas). Voltaire'as, iš pradžių Kristų purvais drabstęs, vėliau rašė: „Jeigu jis buvo Dievo garbintojas, piktuųjų dvasių priešas ir niekšų persekiotojas, aš mielai prisidedu prie jo, aš noriu būti jo brolis („Pokalbis tarp abejojančio ir garbinančio“). Tuo pačiu metu gyvenęs Jeanas Jacques Rousseau, rašydamas apie Evangeliją pasakė, kad „ši dieviška knyga yra vienintelė, kuri būtina kiekvienam krikščioniui, ir labai naudinga visiems, kurie nėra krikščionys. Ji pažadina sieloje nusiteikimą gerbti jos autorių ir gyventi jos mintimis. Niekada giliausia išmintis nebuvo išreikšta su tokia jėga ir taip paprastai. Ją skaitydamas pajunti norą tapti geresniu“. Savo didžiausiame veikalė „Emilis“ Rousseau apie Evangeliją sako: „Palyginkite Evangeliją su filosofiniais veikalais [...]. Ar gali būti, kad tokia nuostabi, o kartu ir tokia paprasta knyga būtų žmogaus kūrinys? Ar galima prielaida, kad tas asmuo, apie kurį ten rašoma, yra tik žmogus?“

O Jis, Kristus, visais laikais stovi prieš pasaulį, kaip stovėjo tada, Didįjį Penktadienį, Piloto rūmų kieme. Sumuštas, išjuoktas, purvinu skarmalu apsiaustas, su erškėčių vainiku ir nendre rankoje, taip norint dar labiau pasijuokti iš Jo, kad laikė save valdovu. Galime iš Jo juoktis, bet Jo negalime nuvainikuoti. Jis lemia mūsų likimą. Mes visi praeiname pro Jį. Vieni liekame, kaip latras kairėje, kuris šaipėsi iš Jo, kiti pasikeitėme, kaip latras dešinėje, kuris prašė pasigailėjimo ir jį gavo.

[...]

Kurioje pusėje mes stovime? O gal tik bėgiojame iš vienos į kitą?

Kristus leidžia juoktis iš Jo, bet ar žmogus, besijuokias iš Jo, laimi ką nors? Kristus ėjo ant kryžiaus už mūsų laimę – neatsisakykime jos! Neatsisakykime Kristaus ir Jo kryžiaus!

VELYKNAKČIO PASLAPTIS

Ką reiškia mums Velyknakčio – Kristaus prisikėlimo – paslaptis? Bažnyčia mėgina tai nusakyti savąja kalba, simbolių kalba. Šios nakties liturgijoje išskyla trys simboliai: šviesa, vanduo ir „naujoji giesmė“ – „Aleliuja“.

Ką reiškia šviesa? Tai pats seniausias žmonijos simbolis. Ir Šiaurėje gyvenančiam žmogui, kur maža šviesos, ir Pietuose, kur šviesos yra sklaidinas oras. Šviesa visur žmogui reiškė kažką dieviško – ji buvo dieviškos galios atspindys, ženklas, nuo jos priklausė žmogaus gyvenimas. Šviesa žmogui buvo daugiau negu ženklas, buvo tikrovė. Šv. Augustinas rašo, kad mes Kristų įvairiai vadiname: Kertiniu akmeniu, Šviesa. „Kertinis akmuo“ – tai tik įvaizdis; o „šviesa“, jei šį žodį vartodami omeny turim Kristų, yra

ne įvaizdis, bet tikrovė. Žemiškoji šviesa yra atspindys dieviškosios tikrovės, kuri, šv. Pauliaus žodžiais tariant, yra „neprieinama žmogui šviesa, kurioje gyvena Dievas“ (plg. 1 Tim 6, 16).

Bažnyčia turi dvi dideles šventes: Kalėdas ir Velykas, kurių liturgija atliekama taip pat naktį: šių švenčių šviesa susipina su nakties tamsa, primindama mums Dievo susitikimą su pasauliu, Dievo šviesos įsiveržimą į pasaulio tamsą, kuri priešinasi Dievo šviesai, bet ši ją nugalė. Kristaus drama, kurioje veikia šviesa ir tamsa, Dievas ir pasaulis, prasideda per Kalėdas, kai Dievas beldžiasi į pasaulio duris, kuris nenori Jo priimti, nors yra Jo nuosavybė, kaip rašo šv. Jonas evangelistas (1, 5; 11). Bet tamsa negali sutrukdyti šviesai ateiti. Ji tampa „pasauliu“, kai tampa žmogumi. Šio žmogaus kelias baigiasi nesėkme: atrodo, kad šviesa pralaimi, išsiviešpatauja tamsa, o iš tiesų tai yra paslaptina ir tikra pergalė: pasaulis nesutrukdė Dievui ateiti, kad ir kaip stengėsi uždaryti užteigto namo duris. Šios dramatos svarbiausias momentas – Velykų laikotarpis. Tamsa griebiasi paskutinio savo ginklo – mirties. Tamsa gali surengti teismą Tiesai ir Meilei, gali joms suversti visas didžiausias kaltes, šviesos Nešėją gali pasmerkti. Bet Prisikėlimas viską pakeičia. Šviesa laimi, ji gyvuoja, ji pasirodo esanti nenugalima, o

svarbiausia tai, kad ji patraukia dalį pasaulio prie savęs ir jį perkeičia. Tačiau tuo drama dar nesibaigia. Dar ne galas. Pasaulio istorijoje bus dar vienas svarbus momentas – Viešpaties pasirodymas. Taigi dar pasilieka naktis, bet naktis, kurioje jau uždegta šviesa. Kai ateis Viešpats, diena bus amžinai.

Šios nakties liturgija prasidėjo su Velykų žvakės apeiga: ši žvakė primena didžiąją istorijos dramą, kurioje skleidžiasi ir mūsų pačių gyvenimas. Tamsi bažnyčia, kurioje nieko nematyti, ir žmonės, stumdantys vienas kitą, – ar tai ne mūsų pasaulio vaizdas? Mes šiek tiek regime, šį tą žinome, bet visko nematome – pasaulis atrodo mums gūdus, be prasmės, kažkur nežinion riedantis. Šiame pasaulyje net ir tikinčiam yra gūdu – Dievo artimumo jis nepastebi ir nepatiria. Žmogus skęsta kasdieniniuose rūpesčiuose ir kartais [...] jis regi tik tamsą: kam aš gyvenu, kokia nauda ir prasmė gyventi?

Anglų konvertitas Newmanas savo sąsiuvinėlyje įrašė: „Dieve, Tu gali apšviesti tamsą. Tik Tu vienas gali“. Ar mes nežinome, kaip žmonės stumdosi savo gyvenimo kelionėje, šioje pasaulio naktyje, net pargriaudami ne tik svetimuosius, bet ir artimus žmones?! Kai tamsioje bažnyčioje mes laukiame sužibant Velykų šviesos, kokia yra paguoda, jei galime pasakyti, kad Dievas žino apie šią naktį.

Ir šioje naktyje, tarp mūsų, Jis yra užžiebęs savo šviesą. „Mums šviečia Kristus, – dėkojame Dievui.“ Ši naktis mums leidžia pajusti, kas yra šviesa. Tai šviesumas, kurio dėka mes matome, kuris parodo kelią ir kryptį, kuris padeda pažinti kitus ir save. Tai yra šiluma, kuri teikia jėgų ir išjudina, guodžia ir pralinksmina. Tai yra, pagaliau, gyvenimas, ir ši mažytė plevenanti liepsnelė yra tarsi paveikslas, įvaizdis tos nuostabios paslapties, kurią vadiname „gyvenimu“ ir kuris iš tikrųjų yra tik šviesos dėka. Velyknakčio apeigų metu vieną valandėlę visa bažnyčia paskęsta žiburių jūroje, – kai užsidegame savo rankose žvakutes. Tai ne tik Prisikėlimo minėjimas, bet ir užuomina apie Viešpaties atėjimą, kai, pagal Evangelijos palyginimą, pasitiksime Viešpatį su degančiais žiburiais rankose. Tai tarsi dvasinis regėjimas tos didžiulės, nenusakomos šviesos šventės, kuri laukia mūsų. Tai tarsi dvasinis regėjimas Dievo vestuvių pokylio, kuris skęsta nesuskaičiuojamų žiburių jūroje. Ar šio vestuvinio džiaugsmo bent mažutis spindulėlis neturėtų įeiti į mūsų sielą šią naktį, nušviestą žvakių šviesos? Mums taip pat turėtų iškilti klausimas: „Ar sėdėsiu su kitais už stalo? Ar mano lempelėje bus alyvos amžinųjų vestuvių puotai? O gal krikščioniškiau yra pagalvoti ir apie dabartį?“

Pasaulis – tamsus, – tai tiesa. Bet užtenka mažos žvakelės, ir ta gūdi tamsa prašviesėja. Ar Dievas krikšto valandą dėl to nedavė mums žvakės ir ugnies? Turėkime pakankamai ryžto užsidegti savo žvakę: kantrumo žvakę, pasitikėjimo žvakę, meilės žvakę. Užuoat aimanavus, kad naktis, turime uždegti savo mažutį žiburėlį, kurį Dievas mums dovanojo. Argi tik šiaip sau giedame: „Mums šviečia Kristus, – dėkojame Dievui“?

Antrasis elementas, būdingas Velyknakčio apeigoms, yra vanduo. Kaip žvakė, taip ir vandens indas yra apeigų centre: papuoštas žolynais, iškilmingais žodžiais išgarsintas. Graži akimirka – Velykų žvakės panardinimas, kai šviesa ir vanduo tarsi susižieduoja. Tai primena nuostabų vaizdą, kai upelyje ar ežere išsvystame atsispindinčią saulę; tada dangus ir žemė tarsi susivienija vandens ir šviesos paslapyje.

Kaip šviesa, taip ir vanduo senovės žmogui reiškė kažką daugiau. Šviesa jam reiškė galingą dangaus jėgą ir puikumą, kartu ir didybę, kuri gali būti mums nedraugiška ir su kuria turime skaitytis – jos nepalinksime, nuo jos nepabėgsime. Vanduo įkūnija žemės turtingumą. Kas kartą kentė didelį troškulį, tas žino, ką tai reiškia. Kam teko valandų valandas kęsti svilinantį saulės karštį ir paskui netikėtai rasti skaidraus, blizgančio vandens šaltinį, tas žino, kad

nėra nieko brangesnio už tą skaidrą, švarų vandenį. Vanduo mums primena rojaus būsenos palaiminimą ir vaisingumą, kada žmogaus santykiai su Dievu buvo draugiški. Vanduo ir dėl kitų priežasčių yra mums mielas ir brangus: jame nusiplauname, paliekame dienos dulkes ir nuovargį. Žmogus išsimaudęs jaučiasi tarsi naujai atgimęs. Senovės laikų didžiosios upių valstybės – Egiptas, Asirija, Babilonas – buvo sukūrusios net savotišką upių kultą, vandenį gerbė, šventu laikė. Upė jiems buvo galinga gyvybės teikėja, su galinga jėga besiveržianti savo vaga ir turinti galios tyrus paversti žydinčia žeme. Izraelitų išganymo viltis dažnai persmelkta gyvojo vandens srovės minties. Psalmininkas kalba apie „sraunius upelius, kurie džiugina Viešpaties miestą“ (45). Pranašas Ezekielis kalba apie vandenį, ištekantį iš šventovės: jame bus visokios žuvies, jo pakraščiuose auga vešli ir maistinga augmenija (47). Velyknakčio apeigose ypatingas dėmesys skiriamas vandens paslapčiai: jis yra ne tik natūralios gyvybės nešėjas, bet tampa dar brangesnio gyvenimo versme – tai vanduo, ištekėjęs iš atverto Viešpaties šono. Pats Kristus ne kartą kalbėjo apie gyvąjį vandenį, kurį Jis duosias (Jn 4, 10; 7, 37), Kristaus kryžius – tai visiškas savęs atidavimas, nieko sau nepasiliekant: kaip upė atiduoda visą savo vandenį kitiems, taip

Kristus save atidavė. Ant kryžiaus atsivėrė brangus šaltinis, iš kurio trykšta meilė. Čia susikaupė visa, ką turi vanduo: nuvalančioji jėga, gaivinančioji, vaisingoji, guodžiančioji. Per Krikštą teka šis upelis iš Kristaus kryžiaus per visą Bažnyčią ir „džiugina Viešpaties miestą“. Šiame vandenyje mes atgimsime. Tai vienintelis vanduo, kurs pasaulio tyrus paverčia derlinga žeme. Ten, kur neapykanta ir savimeilė, ten – tyrai; kur yra meilė ir paslaugumas, ten yra tikrasis gyvenimas. Neužmirškime, kad šis brangusis pasaulio šaltinis ištryško ne iš kryžiaus ir mirties – ne, bet iš atsidavimo, iš radikalaus atsidavimo, iš aukos.

Kai Velykų žvakė panardinama į vandens indą ir tarsi simbolizuoja dangaus ir žemės susižiedavimą, vestuves, šis liturginis veiksmas gali mums priminti ir kitą tiesą. Reikia, kad šios žemės ribotas vaisingumas būtų praturtintas didžiąja Dievo karalystės gyvybės paslaptimi. Tai primena mums apie žemės sudievinimo stebuklą: visa, kas kilnu, vertinga ir tyra, nežūsta, bet perkeičiama į amžinos būsenos didybę ir garbę. Šio pasaulio vandenyse atsispindi saulė ir tai mums primena tą tikrovę, kurią Šventasis Raštas vadina naujuoju dangumi ir naująja žeme.

Trečiasis Velykų elementas – tai „naujoji giesmė“: „aleliuja“. Beje, šią naują giesmę tikraja šio

žodžio prasme giedosime tik „naujajame pasaulyje“, kai Dievas, anot Apreiškimo (2, 17), pašauks mus „nauju vardu“, kai viskas bus tapę nauja. Bet visa tai jau galime nujausti sulaukę didžiojo Velyknakčio džiaugsmo. Kas gi yra giesmė? Tai džiaugsmo proveržis. Jei sakoma, kad šventieji danguje gieda, tai yra vaizdingas pasakymas, jog visa jų būtybė yra perimta džiaugsmo. Giedojimas reiškia, kad žmogus yra peržengęs „sausą“ racionalumo ribas ir patekęs į džiaugsmo ekstazę. Velykiniu giedojimu žmogus nori išsakyti savo jausmus: pirmieji krikščionys šiam tikslui vartojo seną hebrajišką „Heleluja“, kuris reiškia „šlovinkit Viešpatį“ (*hallei* – šlovinti, *Yah* – Viešpats). Jie nevertė to žodžio į gimtąją kalbą. Ne kiekvienas žodis yra išverčiamas, ne kiekvienas jausmas duodasi žodžių nusakomas. Džiaugsmą galima reikšti ir be žodžių. Kartais širdis yra tokia pilna, kad stinga žodžių. Tai būdinga daugelio tautų dainoms ir giesmėms, kai džiaugsmas išsakomas bežodžiu dainavimu, vienu ar kitu skiemeniu. Ką daryti, kai širdis pilna džiaugsmo, o žodžių stinga? Žmogus dainuoja be žodžių.

Taip yra ir su mūsų „Aleliuja“. Tai išraiška džiaugsmo, kuris netelpa sieloje, veržiasi iš širdies. „Aleliuja“ – trečiasis simbolių dramos elementas Velykų liturgijoje, kuris susijęs su pačiu žmogumi, tai

jis dainuoja ir gieda. Čia atsiskleidžia mums gili paslaptis – mūsų ateities paslaptis: kada nors visa mūsų būtis taps vienu nesibaigiančiu džiaugsmu. Pamąstykime apie tai! Ar neturėtume bent šią naktį užmiršti visus debesis, visas baimes, visus mažmožius, visus rūpesčius ir atverti savo širdį tai didžiai galimybei, kuri slypi mumyse kaip ateitis, kaip būsimoji tikrovė, kaip didžioji Dievo dovana, kaip amžinoji Dievo draugystė su mumis, ir iš visos širdies giedoti ALELIUJA?!

PERĖJIMAS

(Velyknaktis; Iš 14)

Nedaug čia mūsų susirinko. Velyknaktis taip nejaudina žmonių kaip Kalėdų naktis, bet savo reikšme vis tiek yra nuostabus. Žinome, kad į rimtos muzikos koncertą nedaug susirenka tų, kuriems rūpi estrada ar šokiai: juk rimtai muzikai klausyti reikia išlavintos ausies. Be to, dabar vėlus metas – daug kam poilsis rūpi. Bet kai kas švenčia, ir mes švenčiame. Kokią šventę? Be abejo, atsakysite, kad Prisikėlusio Viešpaties! Bet yra ne visai taip. Iš tiesų mes švenčiame savo šventę.

Kažkas panašaus būna, kai šeimoje švenčiamos sidabrinės ar auksinės vestuvės. „Prieš 25 metus...“, „Prieš 50 metų...“, – ima pasakoti jubiliečiai, mintimis nuklydę į savo jaunas dienas. Tai, ką jie pasakoja suaugusiems vaikams, jau seniai yra žinoma,

bet tą dieną tai skamba kažkaip naujai. Ir kai žilas vyriškis kreipiasi į savo gyvenimo draugę: „Žinai, atsimeni, kaip tada...“ Ji palinguoja galvą, nusišypso, ir jos atmintyje išskyla anų, seniai prabėgusių, dienų vaizdai.

Panašiai yra ir šiandien, kai mus gaubia vakaro šešėliai. Bažnyčia – Dievo tauta – prisimena savo pačios prabėgusias dienas, savo pradžią. Jos, pasaulytume, vestuvės įvyko Jeruzalėje tada, kai Kristus prisikėlė ir pradėjo gyventi drauge su ja. Bet ši diena dar turi ir ilgą istoriją, be kurios mes nesuprastume ir Bažnyčios istorijos. Neatsitiktinai Jėzus buvo nužudytas ir prisikėlė žydų Velykų metu, kai žydai mini savo protėvių išėjimą iš Egipto. Šio išėjimo metu Dievo tauta ypatingu būdu susitiko su Dievu. Izraelio tautos išėjimas yra ne tik žydų, bet ir krikščionių tikėjimo pradžia.

Šis faktas domina ne tik šiaip tikinčiuosius, bet ir mokslininkus. Šiandien istorikai su neabejotinu tikrumu sako, kad tai įvykę XIII a. prieš Kristaus gimimą, kai Egiptą valdė Ramzis II. Kaip įvyko pats perėjimas per jūrą, ne visiškai mums šiandien aišku, panašiai kaip mes nežinome ir Prisikėlimo smulkmenų, kadangi nėra liudininkų, o tik Prisikėlusysis. Istorikai gali nustatyti, kad apie tą laiką prie Nilo deltos dirbo svetimšaliai semitai: galbūt jų buvę ne

per daugiausia. Paskui jie pasitraukė į Sinajaus pusiasalio dykumą. Juos vijosi gausus Egipto pasieniečių būrys, bet dėl neaiškių priežasčių negalėjo jų sulaikyti. [...]

Žydai vėliau kasmet minėdavo šį perėjimą per jūrą: tai buvo jų Paschos šventė. Ši žydų Pascha nušviečia Kristaus Paschą. Kaip Dievas, padėdamas žydams išeiti iš Egipto vergovės, pasirodė esąs savo tautos Gelbėtojas, taip Jėzaus prikėlimu Jis išgelbėjo visą žmoniją iš nuodėmės ir mirties įstatymo, kaip sako Paulius (plg. Rom 8, 2). Jėzui sutraukius mirties grandines, mes paliktųjų sakramentų – Krikšto ir Atgailos – dėka gauname dalį šioje naujoje tikrovėje. Dievas veikia vienas, – tada apaštalai buvo pasyvūs ir išsigando, kaip buvo apimti siaubo ir žydų protėviai prie Raudonosios jūros.

Šis pasakojimas atskleidžia ir šios nakties apeigų ženklus: žmonės renkasi į bažnyčią vakaro prietemoje, tamsai gaubiant žemę, širdys mąsto apie „Kristų, kurs yra šviesa“; sužinojus atpirkimo žinią, kai aplinkui – nakties jūra, sužiba žvakių žiburėliai: „Mes atpirkti, mes išgelbėti!“ – kalbėte kalba džiaugsmu žibančioms maldininkų akims.

Vieno rašytojo (Franzo Kafkos) apsakyme „Kinų siena“ yra toks pokalbis:

- Kur eini?
- Nežinau, bet noriu eiti iš čia!
- Kur?
- Toliau.
- Ar turi savo tikslą?
- Taip, kuo toliau iš čia!

Tai tragiškas pokalbis: nežino, kur eiti, bet kad tik toliau iš čia, kur viskas įkyrėję, kur taip sunku. Tai šių dienų žmogaus situacija. Technika padeda žmogui dirbti, tiek daug prigalvota visokių patogumų, o jam negerai, jis bėga. Kažko ilgisi, trokšta. Jis pilnas baimės, jis bijo net artimo žmogaus. Jo siela yra tarsi radijo aparatas, kuris kartu „užgriebia“ dvi stotis. Jo sieloje vyksta kova tarp to, ką jis privalėtų daryti, ir to, ką jis iš tikrųjų daro. Jis norėtų būti angelu, o dažnai pavirsta gyvuliu ar žvėrimi. Kas išvaduos jį iš šio vidinio pakrikimo? Pasaulis jam atleidžia visas nuodėmes, atimdamas iš jo atsakomybę, nereikalaudamas vidinės tvarkos, jokios savidrausmės nei dėl savęs, nei dėl kitų, bet jis jaučia, kad taip gyventi negalima, kad reikia išeiti iš šios jausmų, aistrų ir nesąmonių klampynės. Tačiau kas jį išves? Jis jaučia, kad jo paties jėgų jam neužtenka.

Apie izraelitus rašoma, kai jie laimingai perėjo Raudonąją jūrą, kad jie tikėjo Viešpačiu ir Jo tarnu

Moze (plg. Iš 14, 31). Kai įvyko antras lemiamas Dievo įsikišimas į mūsų pasaulio istoriją, apaštalai rašė: „Jėzų Dievas prikėlė, ir mes visi esame Jo liudytojai“ (Apd 2, 32)*. Mes kviečiame tikėti Tuo, kurs pasakė: „Aš gyvenu, ir jūs gyvensite“. Kas kitas taip drįstų pasakyti? Jis, Kristus, antrasis Mozė, mus veda iš mirties į nesibaigiantį gyvenimą. Su Juo eidami mes nepaklysimė. Juo sekdami mes tikrai išeisime iš gundymų, sielvarto ir mirties nakties. Mūsų gyvenimas yra tik perėjimas – pascha. Bet jei mes su Kristumi einame, šis perėjimas yra ėjimas ne į naktį, o į amžiną dieną.

Izraelitus gąsdino sunkūs kovos vežimai, bet kai Dievas padėjo, tie vežimai įklimpo dumble. Izraelitai, pamatę besivejančius egiptiečius, dejavo, bet, paskui džiaugėsi. Dejonų kupinos mūsų širdys, bet jei laikysimės Kristaus ir mūsų širdyse degs tikėjimo ir meilės žvakutė, sulauksime valandos, kai mūsų siela džiaugsis amžina pergale.

* ČK, 1972: „Tą Jėzų Dievas prikėlė, ir mes visi esame šito liudytojai.“

PRISIKĖLIMAS

(Velyknaktis)

Esame labai apsipratę su mirtimi. Kasdien girdime, kad tiek ir tiek žmonių žuvo eismo nelaimėse, televizijos ekranuose matome išymiųjų žmonių portretus, apvestus juodu kaspinu, – pažiūrime, pasiklausome ir tuojau tai užmirštame. Viename muziejuje galima matyti senovės Egipto faraono Tutanchamono mumiją – brangiame karste gulintį žmogaus, kuris nors ir buvo valdovas, bet mirė kančioje ir vienišas, kūną. Kas šiandien mąsto apie Tutanchamoną ar apie Napoleoną, ar Petrą Didįjį? O juk tai buvo didžios anų laikų asmenybės.

Tik vienas mirusysis neištrinamai įsirašė į žmonijos atmintį. Tai keliaujantis pamokslininkas Ješua iš Nazareto, arba, kaip mes jį vadiname, Jėzus, kuris daugiau negu prieš devyniolika šimtmečių Palestinos

valdytojo Piloto buvo pasmerktas mirti ir mirė ant kryžiaus, kaip ne vienas to meto žydas, kurių vardai liko nežinomi. Šio mirusiojo vardas liko per amžius gyvas atmintyje, o Jo nužudymo įrankis – kryžius – tapo garbės ženklui. Kodėl šis Mirusysis nedingo užmaršties gelmėse? Mes, tikintieji, žinome tik vieną atsakymą: Jo kūnas nepasiliko kape. Ir šis kūnas priemenas apie kitą, naują tikrovę.

Dar daugiau: kaip liudija apie Jį Evangelija, Jis pasirodė gyvas daugeliui – pirmiausia moterims, kurios lankė Jo kapą, o paskui savo mokiniams. Moterims pasirodęs Jis pasakė: „Eikite ir pasakykite mano broliams“ (Mt 28, 10).

Šie žodžiai yra verti dėmesio. Kiekvieno susitikimo su Prisikėlusiuoju metu, kaip rašoma Naujajame Testamente, mokiniai išgirsta paliepiamą: „Eikite pas savo ir mano brolius“.

Moterys, Jį pamačiusios, iš pagarbos puola ant žemės. Bet Jis siunčia jas toliau. Prisikėlimo žinia pirmiausia mums skelbiama ne tam, kad garbintume Prisikėlusį, o tam, kad kažkur eitume. Ji, ta žinia, neatidaro mums vartų į palaimintųjų salą, esančią toli nuo šio pasaulio ir jo negandų; ji siunčia mus į pasaulį, į vargą, į neapykantą ir į mirtį. Niekas negali susitikti su Prisikėlusiu, nebūdamas Jo pasiųstas pas brolius.

Kodėl yra taip? Kad tai suprastume, reikia prisiminti pradžia.

Visada buvo žudomi nekaltieji. Pirmasis iš minimų Šventraštyje yra Abelis. Apie jį rašoma: „Jo kraujas šaukiasi dangaus. Dievas klausia Kainą: „Ką tu padarei? Tavo brolio kraujas šaukiasi manęs...“ Jėzus, išreikšdamas skausmą dėl Jeruzalės užkietėjimo, prisiminė senus laikus: „Jeruzale, tu iki šiol žudai pranašus, pradedant teisiuoju Abeliu“ (plg. Mt 23, 35).

Jėzus yra vienas iš tų nekaltai nužudytųjų. Apie Jį Naujajame Testamente sakoma, kad Jo kraujas šaukia garsiau už Abelio kraują (plg. Žyd 12, 24). Į šį šauksmą Dievas atsiliepė. Jėzaus, nekaltai nužudyto, Dievas nepaliko mirties bedugnėje – prikėlė Jį ir išteisino prieš visą pasaulį.

To reikėtų neužmiršti. Juk Jėzų nužudė ne kažkokie piktavaliai, bet religingieji žmonės. Jis buvo nužudytas ne todėl, kad būtų vieną ar kitą žmogų nuskriaudęs, o todėl, kad, „pamaldžiujų“ nuomone, paniekino Dievo garbę. „Mes turime įstatymą ir pagal šį įstatymą jis turi mirti!“ Jis pasirodė kaip ramybės drumstėjas. Jis stojo už tuos, kurie „pamaldžiujų“ buvo atmesti ir vengiami. Jis bendravo ir prie to paties stalo sėdo su tais, kurie ano laiko „padoriųjų“ buvo pirštais badomi. Todėl jis buvo pašalintas iš visuomenės, net nužudytas.

Bet Dievas išteisino Jį, o ne tuos, kurie Jį vardan šventų tikslų nužudė. Dievas patvirtino Jo kelią, o ne tų, kurie galvojo, kad Jo mirtimi jie pagerbsią Dievą ir užtikrinsią liaudžiai tvarką ir ramybę.

Kristaus prisikėlimas – tai Dievo iššūkis tiems, kurie žmogų pavergia, nors tai būtų daroma ir dėl jo gerovės. Kristaus prisikėlimas – tai Dievo sukilimas prieš visus, kurie kliudo žmogui būti žmogumi ir ramiai gyventi, nors tai būtų daroma ir turint kilnių motyvą – įstatymu prisidengus.

Kad religingi žmonės žudė nekaltuosius, taip buvo per amžius. Kainas, kuris užmušė savo brolių, buvo pamaldus žmogus. Tokie atvejai visada galimi.

Ar Dievas ne per daug rizikavo išteisindamas Jėzų? Juk Jėzus buvo vienas iš didžiausių maištininkų. Kai Jis sakė, kad „ne žmogus yra dėl šeštadienio“, bet „šeštadienis dėl žmogaus“, Jis paskelbė ir bendrą taisyklę: ne žmogus dėl valstybės, bet valstybė dėl žmogaus, o tai reiškia, kad žmogus turi jaustis laisvas valstybėje ir dėl savo įsitikinimų neturi glaustis nakties tamsoje. Velykų žinia yra pavojinga. Visuomet atsiras pagrindas surišti Jėzui rankas, pašalinti Jį iš visuomenės, o Jo mokymą paskelbti opiumu liaudžiai. Todėl Jis ragina eiti pas brolius.

Reikėtų atsiminti, kad Velykos yra ir Jėzaus mirties atminimas. Negalima nuslėpti kryžiaus – tai

reikštų nesuprasti Prisikėlimo žinios. Velykų metu matome kryžių papuoštą, o tai reiškia: Prisikėlimas ateina per kryžių. Neturime numesti šalin kryžiaus – tik jį nešdami sulauksime savo prisikėlimo. Tai suprato viena 30 metų mergina, sekretorė, sirgusi astma, kuri buvo nebepagydoma. Matydama, kad gydytojai jau nieko nebegali jai padėti, paskutiniame laiške prieš mirtį ji rašė: „Aš nenoriu įsivaizduoti, bet nuo paskutinių Velykų turėjau daug pakelti – mačiau, kad mano liga yra galingesnė už mane. Bet aš stengiuosi gyvenimu džiaugtis ir viskuo, kas gražu, ir priimti viską, kas daro mane žmogumi“. Šitaip ji brendo, priimdama viską be murmėjimų ir priekaištų, nors seniau, kai dar nesuprato Velykų paslapties, būtų nepaguodžiamai dejavusi. Tai suprato ir Paulius, kuris, savo apaštališkame darbe patyręs daug sunkumų, guodžiasi Velykų žinia: „Jei Dievas už mus, tai kas gi prieš mus?! Kas gi atskirs mus nuo Kristaus meilės? Ar vargas? Ar priespauda? Ar persekiojimas? Ar badas?“ (plg. Rom 8, 31-35). Tai suprato daugelis, tūkstančiai ir milijonai žmonių, kurie dėl Kristaus patyrė daug nemalonumų, neteko darbo, laisvės ar gyvybės. Per kryžių einam į Prisikėlimą, į Gyvenimą.

Jei mes kryžiaus nenumetame, vadinasi, suprantame, ką mums neša Velykos. Mūsų Prisikėlimas įvyks ne anksčiau kaip paskutinę dieną, bet jis pra-

sideda jau dabar, jau čia yra prasidėjęs. Tik turime atmerkti akis. Iš mirties į gyvenimą mes tik pereiname, kiek mes, kaip Jėzus, einame pas brolius. „Jei mes mylime brolius, iš mirties esame persikėlę į gyvenimą. Kas nemyli, tas pasilieka mirties glėbyje“, – rašo šv. Jonas (plg. 1 Jn 3, 14). Tie neprisikels.

Ir Velykas švęsdami matome, kad vargas, sunkumai, graužatys tebelieka. Bet Velykos sako: Jėzaus nuostatos nepasikeitė. Jėzaus meilė nugalėjo mirtį. Pasaulyje, kuriame viešpatauja mirtina neapykanta, Jis pasėjo naujo, nenykstančio gyvenimo sėklą. Blogio liga bus nugalėta – gėrio, sveikatos; neapykantą nugalės meilė, graužatį nugalės džiaugsmas, tamsą nugalės šviesa.

Galbūt mūsų viltis yra mažutė, kaip ir maža mūsų meilė, silpnas mūsų tikėjimas ir mažas mūsų džiaugsmas. Gal mūsų širdis skundžiasi, kad mes nepajėgiame gyventi ir veikti Prisikėlusiojo dvasios vedami; gal mūsų širdis dejuoja, kad mes tiek mažai nuėjome keliu iš mirties į gyvenimą. Tačiau jis jau prasidėjo, ir tai yra pagrindas giedoti. Gal mūsų giesmė yra nedrąši, gal mes nelabai tikime, kad mums yra galimybė pažinti Prisikėlusiojo pasaulį. O iš tikrųjų taip yra. Dievas yra didesnis už mūsų širdį. Jis žino viską, Jis gali ir nori prikelti mus. Todėl giedokime „Aleliuja“, giedokime su dėkingumu ir viltimi!

KELYJE Į GYVENIMĄ

(Velyknaktis; Lk 24, 1-12)

Šios dienos Eevangelijos skaitinyje [...] nėra to, kas siejasi su Velykomis – jokio *Aleliuja*, jokios šventiškos nuotaikos. Trys moterys eina prie kapo, kaip ir mes einame į kapus aplankyti savųjų. Jos nešasi aliejų, tepalų, kaip ir mes nešamės vainiką ar gėlių puokštę. Eiti į kapus – visai kas kita, nei vaikštinėti pavasarišką Velykų rytą.

Šioms moterims – ne Velykos, o Didysis Penktadienis. Jos galvoja apie Mirusįjį. Nebėra Viešpaties. Kas liko iš gražiausių valandų? Tik šviesus prisiminimas ir tuščios pastangos balzamu sušvelninti gendančio kūno kvapą. Tai – viskas. Nuo mirties nėra jokių žolelių. Kieta kaip akmuo yra ta siena, kuri skiria gyvenimą nuo mirties. Ir mes šiandien, nors turime labai gerą techniką, taip pat, kaip ir anos

moterys, bejėgiai stovime prieš kapą. Mirtis yra nepermalduojama ir neįveikiama, gyvenimas baigiasi kapu, o ant kapo užauga žolė...

Ant Jėzaus kapo žolė neužžėlė. Čia Dievas parodė kažką daugiau, negu žmogus gali. Ten, kur baigiasi mūsų kelias ir planai, ten Dievas kažką tik pradeda. Akmuo nuristas. „Kam ieškote gyvo tarp mirusiųjų? Nėra jo čia, jis prisikėlė!“ Ten, kur mirtis viešpatauja, pasigirsta žinia apie naują gyvenimą. Ne mirtis, o Dievas tarė paskutinį žodį Jėzaus istorijoje.

Jėzus prikeltas. Dievas Jį prikėlė. Šis faktas – mūsų tikėjimo pagrindas. Jei Dievas nebūtų buvęs su Juo, Jis būtų likęs kapo valdžioje, tada ir mes būtume vargšai. Tada negalėtume Juo remtis, Jį tikėti, Juo pasitikėti – Jis mums neteiktų jokių vilčių, jokios atramos. Dievo veikmė – štai pagrindas mūsų tikėjimui, nors mūsų sielą varsto baimė ir kamuoja abejonės.

Kur mūsų keliai baigiasi, ten Dievas kažką pradeda. Jis pradeda ne taip, kad Jėzaus gyvenimą prailgintų keliomis savaitėmis, kol Jis pradings danguje. Visas šis faktas būtų tik nereikšmingas epizodas, mums visai neįdomus. Prie Jėzaus kapo Dievas pradeda naują epochą, prasideda nauja kūrinių, atsiranda nauja tikrovė, pažymėta ne mirties, o gyvenimo ženklų.

Šį tikrovės pasikeitimą mes vadiname ATPIRKIMU. Tas žodis buvo vartojamas ir senovėje, kai dar buvo vergovinė santvarka. Jei šeiminkui kas nors sumokėdavo tam tikrą pinigų sumą už vergą, nuo to laiko šis būdavo „išpirktas“, „atpirktas“ – jis tapdavo LAISVU žmogumi. Kažko panašaus sulaukėme ir mes: mes, buvę „rūstybės vaikai“, dabar tapome malonės vaikais, Jėzaus kryžiumi sutaikinti su Dievu (plg. Ef 2, 3; 16); mes, skirti amžinai mirčiai, dabar gavome amžiną gyvenimą (plg. 1 Jn 3, 14).

Mes esame atpirkti. To nereikia suprasti, kad dabar viskas turi atrodyti kitaip – žmogus, gyvenimas, kad pasaulis dabar žėri auksu, kad viskas jame darnu, harmoninga. Jėzui prisikėlus nesibaigia pasaulio istorija, bet prasidėjo naujas raidos etapas. Prisikėlimas nenuverčia ir nesunaikina kryžiaus. Velykos nesumažina ir kryžiaus svorio, jo nesumenkina, bet priešingai – jį iškelia, nes Jėzus prisikėlė kaip NUKRYŽIUOTASIS. Atpirkimas nereikia išlaisvinimo iš rūpesčių, baimės, ilgesio, mirties; taip pat nereikia išlaisvinimo iš nuodėmės, kol gyvi žemėje esame. Lygiai taip pat nesuteikia kažko saldaus, liūliuojančio, širdį glostančio. Krikščioniško gyvenimo esmė – ne dangaus siekimas, kaip aiškinama vaikams.

Būti krikščioniu – tai būti Nukryžiuoto, žemiško Jėzaus mokiniu, sekėju, gerti tą taurę, kurią ir Jėzus

gėrė – visų žemiškų vargų, sielvartų ir mirties taurę. Būti Jėzaus mokiniu – tai gyvenimą suprasti taip, kaip Jėzus suprato, mylėti taip, kaip Jis mylėjo, tarnauti kitiems, kaip Jis tarnavo, pasitikti mirtį taip, kaip Jis pasitiko. Būti atpirktam – tai dvasioje išsivaduoti iš nuodėmės ir viso to, ką Jėzus pasmerkė.

Šitaip Jėzaus perkeista tikrovė paliečia ir mus. Gyvybės upė, ištryškusi iš po Kryžiaus, ima ir mus nešti į gyvenimą – mes jau nebeliekame nuošaly. „Kristus kėlės! Aleliuja!“ – giedame mes per Velykų šventes. Giedoti tai lengva. Bet gyventi? Negalima švęsti Velykų ir gyventi pagal senus papročius. Velykos turi pasekmių: kažką naujo jos turi išpausti mumyse, kažką pakeisti, kažką pataisyti. [...] Jei mes Velykas pasitiksime su neatgimusia širdimi, jei po Velykų mes toliau nešimės senąsias savo ydas, tikrai tada gyvojo reikės ieškoti tarp mirusių.

Juk aišku, kad švaresnis drabužis, šventiškas stalas ir šauniai sugiedotas „Aleliuja“ dar nieko naujo neduoda. [...] Gražūs velykiniai papročiai dar nereikia tikro velykinio širdies prisikėlimo. Tai priemenas tas moteris, kurios visokiomis priemonėmis norėjo užkonservuoti mirusio lavoną ir balzamo kvapu pašalinti gedimo dvoką. Jos norėjo patarnauti ne gyvam, o mirusiam. Mirusiojo kultas gali gyvuoti ir tarp mūsų, kai Evangelijos kvapas nepajėgia

pašalinti mūsų gyvenime pagonybės dvoko... Kur mes ieškome Viešpaties, – tarp gyvųjų ar mirusiųjų? Liūdna, jei krikščioniškas gyvenimas yra tik religinių švenčių prisiminimas ir užmiršimas, kad Jėzaus gyvenimas ne tik prisikėlimas, bet ir kančia, ir meilė, ir malda, ir kova, ir mirtis. Kartais atrodo, jog einame ne Gyvojo sutikti, o mirusio aplankyti, ir mūsų gyvenimas yra kelionė ne į gyvenimą, o į kapą... „Kam ieškote gyvojo tarp mirusiųjų?“

To Evangelija klausia kiekvieno iš mūsų. Kas mums yra Kristus: tik prisiminimas ar gyva realybė, senų laikų papročiai ar gyvas kontaktas su gyvuoju Dievu? Kas yra tikėjimas? Tik balzamo kvapas [...]? Ar tikėjimas reikalingas [...] kaip puošmena, kaip medalis, kaip dekoracija? [...] Velykas švęsdami turime atsakyti sau į šiuos klausimus. Velykas švęsti yra gražu. Bet Kristus mirė ne tam, kad mes po darbo turėtume puikią dienele atsipūsti ir pabūti su draugais; Jis nori su mumis susitikti ir mumyse gyventi. [...] Gyvenant vienybėje su Kristumi gyvenimas mums nebėra aklavietė be išeities ir ne žingsniai į kapą, o žingsniai į gyvenimą, į Dievo ateitį.

Čia norėčiau prisiminti vieną vyrą, kuris kažkada šaltu, bet ir pašaiptu žvilgsniu žvelgė į tuščią Kristaus kapą. Iš jo galima daug ko pasimokyti. Tai – šeimos tėvas, daug metų buvęs ateistas, dr. Peteris

Wustas, vokietis. Vėliau jis pažino Kristų, gyvą Kristų, kuris jam tapo gyvenimo šviesa. Miunsterio universitete (Vokietijoje) jis dėstė filosofiją. Buvo labai gabus, iškalbus, studentų mėgiamas. Į jo paskaitas grūste grūsdavosi jaunimas. Kai susirgo vėžiu, metė savo darbą. Prieš pat mirtį (1940 04 03) jis savo studentams, kuriuos mylėjo ir kurie jį mylėjo, lankė, parašė laišką.

Laiške savo būseną jis apibūdino tokiais žodžiais: „Sunkūs kentėjimai ir gili tamsuma“. Ir tai duota Dievo: „Tai atėjo, kaip turėjo ateiti pagal dieviškos išminties ir meilės auklėjamąjį planą“.

Jis dėkojo savo studentams už pagarbą, nuoširdumą ir ištikimybę. „Už šią jūsų ištikimybę aš stengsiuosi jums atsilyginti anapus kapo, kai tik baigsiu savo kovą.“

Toliau jis rašė, kad gerajam Dievui skausmo dienomis yra ypač dėkingas už du dalykus: 1) už tai, kad gyvenime leido vis aiškiau suvokti, kas yra Kristus; 2) kad Dievas davė malonę ir jėgų šią tiesą devynerius metus skelbti viešai universiteto auditorijoje.

Laiško pabaigoje jis rašo: „Jei jūs manęs paklaustumėte dabar, kai ruošiuosi visiškai iškelti, ar aš žinau stebuklingą raktą, kuriuo galėčiau atrakinti paskutines gyvenimo išminties duris, atsakyčiau

„taip“. Šis stebuklingas raktas nėra tai, ko galbūt jūs lauktumėte iš filosofo: ne refleksija – sausas pro-tavimas, bet malda. Malda, kaip visiškas atsidavi-mas, kurios dėka žmogus tampa ramus, panašus į kūdikį, objektyvus. Mano supratimu, žmogus tiek auga kaip žmogaus, kiek tikrai meldžiasi. Malda yra didžiausias dvasios nusižeminimas, o didžiau-si būties dalykai atsiskleidžia tik besimeldžiančiam. Geriausiai išmokstama melstis kenčiant“.

Šiam vyrui, stovinčiam priešais savo kapą, švie-tė gyvenimas, nes švietė Kristus. Ir mums šios Velykų šventės teatskleidžia Kristaus mįslę, kuri yra šviesa, ramybė, tikrumas ir džiaugsmas.

NUEISIM TEN, KUR ŽIŪRIM
(*Velyknaktis; Kol 3, 1...*)

Milane, vieno vienuolyno valgykloje, yra garsus „Paskutinės vakarienės“ paveikslas, kurį nupiešė Leonardo da Vinci (1519). Kai menininkas, – pasakoja legenda, – piešė Kristų, sau modeliu buvo pasirinkęs gražų, geros širdies jaunuolį. Nupiešęs Kristų, kūrė apaštalus. Dar trūko Judo. Ilgai ieškojo žmogaus, kurio veide atsispindėtų moralinis nuosmukis, – tai leistų tiksliai pavaizduoti išdaviką. Ieškojo keletą mėnesių ir pagaliau vienoje smuklėje surado tokį žmogų. Pasikvietė jį pas save, pasisodino priešais paveikslą ir pradėjo piešti Judą. Staiga žmogus sušuko: „Aš čia jau buvau. Tada, kai jūs, žiūrėdamas į mano veidą, Kristų piešėte. O dabar jūs Judą piešiate...“ Ir žmogus pravirko.

Kiek šiame pasakojime yra tiesos, sunku pasakyti. Peršasi viena mintis: kaip greit pasaulyje gali pasikeisti žmogaus veidas... Jau seniai užfiksuotas faktas: vidinis nuosmukis pakeičia ir veido bruožus. Nepaslėpsime, kas dedasi viduj: į paviršių išplaukia mūsų mintys, siekimai, pomėgiai ir įpročiai. Pavyzdžiui, išgeriančiojo veidą iš tolo galima pažinti. Tiesa, šiandien medikai jau gali daryti plastines operacijas, kuriomis paslepiami kai kurie defektai, – veidas pagražinamas. Žmonės mėgsta užsidėti kaukes, nori būti gražūs, atrodyti gražesni, geresni.

Iškyla klausimas: kas gražų, spinduliuojantį gerumu, kilnų to žmogaus veidą per palyginti trumpą laiką taip galėjo pakeisti, kad nė menininkas jo nepažino. Reikia manyti, kad to žmogaus akys ėmė kitur žiūrėti, o jo širdis kitam kely ėmė džiaugsmo ieškoti, nes veide atsispindi, ko žmogaus akys ieško, kuo širdis džiaugiasi. Tai, į ką mes žiūrime, pereina į mūsų vidų ir mus perkeičia. Ir mes nueiname ten, kur mes žiūrime. Jei žiūrime į viršų, mūsų dvasia kyla, jei žiūrime žemyn, mūsų dvasia smunka. Šventojoje Evangelijoje yra pasakyta, kur būdavo nukreiptas Jėzaus žvilgsnis. Maldos, gundymų, džiaugsmo, taip pat ir baimės metu Jėzaus žvilgsnis kildavo auštyn ir Jis patirdavo, kaip Jam atsiverdavo dangus ir Dievo jėga Jį stiprindavo. Panašiai elgėsi ir

šv. Steponas, pirmasis Bažnyčios kankinys, kai buvo suimtas dėl savo tikėjimo ir teisiamas: jis, „kupinas Šventosios Dvasios, žvelgė į dangų ir išvydo Jėzų...“ (plg. Apd 7, 55). Besimelsdamas jis jautėsi ne vienas esąs: savo tikėjimo akimis jis matė Jėzų.

Ką Jėzus ir Steponas patyrė, tą patiria kiekvienas žmogus, kurio siela yra atsigręžusi į dangų: [...] jis patiria skaidrumą, šviesą, drąsą, tvirtumą. Tokios akimirkos ir mums turėtų būti žinomos. Kai mes nesileidžiame pavergiami gyvenimo pilkos kasdienybės, kai [...] susikaupiame malдай, paskęstame tyloje, atsiklaupiame ir sudėję rankas žvelgiame į Dievą. Ir tada mes priimame sunkią dalią. Kai mus paliečia neteisybė, mes nekeršijame, neatsimokame piktais žodžiais. Tada mes drąsiai, kaip Steponas, nenusikalsdami meilei, stojame už tikėjimą, už blaivybę. Tada mes nepasiduodame žemų potraukių jėgai, bet liekame ištikimi Dievui ir sau patiems. Tada mes pripažįstame savo klaidas, melu nesidengiame. Tada su pagarba žvelgiame į kitą žmogų, nors jis mums ir nelabai mielas. Panašiais momentais, kai žvelgiame aukštyn ir tarnaujame tam, kas aukšta ir kilnu, mes galime pajusti, kad virš mūsų atsiveria dangus ir pats Dievas nužengia į mūsų širdis, kad jas pakeltų aukštyn ir padarytų tyras, plačias, geras.

Šis pasikeitimas, kai žmogus žvelgia į kurią nors pusę ir ten krypsta jo širdis, yra procesas, arba eiga, o vairą laiko mūsų rankos. Mes keičiamės visą savo žemišką gyvenimą, ir ši kaita užsibaigia mirties valanda. Ir visą šį laiką mūsų žmogiška širdis lieka nerami, nepastovi: nuolatos ji turi rinktis. Ją vilioja ir aukštumos, ir žemumos, ir kalnai, ir slėniai, ir diena, ir naktis. Ją kalbina ir angelas, ir velnias. Žmogus, pradėjęs ryte savo gyvenimo dieną, nežino, kaip ją užbaigs, kaip jo veidas vakare atrodys. Čia gal verta prisiminti vokiečių pasaką apie Laimingąjį Joną.

Septynerius metus sąžiningai dirbęs, iš savo šeiminko atsiėmė atlyginimą – didelį aukso gabalą – ir iškeliavo namo. Bet nešti tą auksą jam buvo sunku, tad išmainė jį į arklį. O tas arklys buvo neramus, tad jį išmainė į karvę, kuri labai lėtai ėjo, todėl ją išmainė į kiaulę. Pastaroji buvo nepaklusni, tad ją išmainė į žąsį. O žąsis buvo sunki nešti, todėl išmainė į galąstuvą. Galąstuvą įkrito į šulinį, kai jis sėmėsi vandens atsigerti. Dabar jis nebeturėjo naštos, niekas jo nevaržė, tad patenkintas jis dainavo: „Nėra laimingesnio žmogaus už mane pasaulyje“. Bet neilgai taip truko: iš šio sapno jis netrukus pabudo ir suprato, koks jis yra vargšas ir kaip lengvabūdiškai pasielgė iššvaistydamas savo turta.

Šitoks Laimingasis Jonas slypi kiekviename žmoguje, iššvaistančiame savo kapitalą – sveikatą, kūno jėgas, kuris savo jaunystės laiką tuščiai praleidžia, savo dvasinių sugebėjimų neišnaudoja, savo pinigus išmėto niekam. Taip kasdien jame lieka vis mažiau žmogiškumo, mažiau valios, mažiau charakterio. Kiek yra žmonių, kurie prisipažįsta: „Jau per vėlu“. Atsikelti sunku, grįžti į garbingą kelią trūksta jėgų. Šitaip sudaužoma šeimos laimė, palaidojami gabumai, netenkama gero vardo, prarandama tarnyba. Ieškoma priežasčių, kodėl taip atsitiko? „Toks likimas“, – girdime sakant. Čia ne likimas, čia mūsų valia kalta: mes patys pasirenkame tokį kelią, kuris prie to atveda, mes į tą pusę žiūrime, kur bedugnė slypi.

Yra žmonių, kurie ryžtingai, be paliovos siekia to, kas gražu ir kilnu. Jie taip pat maino, bet ne taip, kaip tas Laimingasis Jonas. Jie maino menkesnius dalykus į geresnius. Jie moka valdytis, jie atsižada kai ko, kad įgytų kažką vertingesnio. Jie atsisako pigių dalykų, nebėga paskui šiaudus ir pakulas. Jie yra panašūs į tą Evangelijoje minimą žmogų, kuris dirvoj randa brangų lobį. Besidžiaugdamas juo, jis parduoda visa, ką turi, ir perka dirvą (plg. Mt 13, 44).

Kai žmogus žengia žemyn, jis išsilieja į paviršių, jam labiau rūpi kūnas. Viename šių dienų romane

taip rašoma: „Mano amžiuje svarbiausia gerklė, pilvas ir dantys“ (*Pergalė, 1980. Nr. 1. P. 101*). Kai žmogus kopia aukštyn, jis daugiau susikaupia viduje, jam labiau rūpi siela. Šitaip vis labiau jame skleidžiasi dangus, kuris įamžina jo gyvenimą nesibaigiančiame Dievo ryte, Dieve, kurį jis visada prieš akis turėjo. Prancūzų rašytojas Victoras Hugo viename savo romane pasakoja apie seną moterį, kuri lazdele pasiramsčiuodama eina gatve. Ji išaugino vaikus, bet iš jų sulaukė tik nedėkingumo. Ji daug dirbo, bet gyveno vargingai, mylėjo kitus, bet liko vieniša. Tačiau jos sieloj nebuvo neapykantos ir kiekvienam padėdavo kiek galėjo. Vienas pažįstamas, ją matydamas kiūtinant gatve, prasarė: „Vis tiek turi būti kažkoks rytas!“

Šventajame Rašte mokoma: „Siekite to, kas aukštybėse... Kai apsireikš Kristus – mūsų gyvastis, tada su Juo ir jūs pasirodysite šlovingi“.

IR JŪS BŪSITE GYVI

(Jn 14, 19)

Mes, tikintieji, turime išpūdingų švenčių, kurios pripildo mūsų širdis džiaugsmo, suburia mus į bažnyčias. Kokios nuotaikingos būna Kalėdos, kai sieloje aidi angelo žodžiai: „Gimė pasaulio Išganytojas. Garbė Dievui aukštybėse, ramybė žemėje geros valios žmonėms!“ Kiek skaidrumo turi Devintinių šventė, kai džiaugdamiesi eucharistiniu Kristumi išeiname su Juo į šventorių (kitose šalyse – į gatves), giesmėmis Jį sveikindami, berdami Jam gėlių žiedus... Bet išpūdingiausia šventė – tai Velykos, kai nepavargstantį varpų gaudimą lydi džiugus „aleliuja“.

Tas, kuris mirė, yra gyvas! Kapas savo auką vėl sugrąžino gyvenimui! Tas, iš kurio tiek prisityčiota, dabar amžinai nebemirs!

Tai pagrindinė tiesa, kuria remiasi mūsų tikėjimas. Mes tikime ne pasakomis, ne legendomis, ne „prietarais“. Mūsų tikėjimo pagrindas – Tas, kuris mirė ant kryžiaus, kurio kūno nepalietė gedimas, o trečiąją dieną prisikėlė. Šio fakto svarbą suprato jau Kristaus mokiniai, sakydami: „Jei Jis neprisikėlė, tai tuščias mūsų skelbimas, tuščias ir jūsų tikėjimas; bet Jis prisikėlė ir Juo tikėkite!“

Nuostabu, kad netikėjimas mėgina paneigti šį faktą... Kristaus priešai norėjo susidoroti su Juo, kai gyveno žemėje, bet nepavyko. Kaip jie džiaugėsi, pakabinę Jį ant kryžiaus... Bet keista, kad paguldę lavoną į kapą, jautėsi kažkodėl neramūs: pastatė sargybą, užantspaudavo kapą. O paskui? Paskui liepė sakyti kareiviams: „Mokiniai, kai mes miegojome, jį pavogė“. Argi galėjo nebijoti ginkluotos sargybos tie, kurie pasirodė esą bailūs ir žvirbliai vanagai pasirodžius? O netikėjime, kokiomis kvailomis prielaidomis tu turi tikėti, kad tik nereiktų patikėti prisikėlusiu Kristumi. [...]

O gal Kristaus mokiniai įsivaizdavo, kad jų Mokytojas prisikėlė, kaip teigia vėlesnių laikų netikėjimas. Mes žinome, kad jie nebuvo lengvatikiai: evangelijose rašoma, kad jie netikėję moterimis ir norėję patys įsitikinti – patys pamatyti. Paulius, kuris seniau buvo Kristaus priešas, rašo, kad Jis po mirties

prisikėlęs pasirodė daugelį kartų vienuolikai savo mokinių, dideliam 500 žmonių būriui bei jam pačiam. Kaip suprasti šį Pauliaus teiginį? Ar galima prielaida, kad visi tie žmonės, matę Kristų, apsiriko? Ar galėjo apaštalai tuojau pat paskelbti, kad Kristus prisikėlė, jei jie būtų matę Nukryžiuotojo lavoną? Ne. Tad drauge su visais tais, kurie matė Kristų prisikėlusį ir apie tai skelbė pasauliui, ir mes galime sakyti: „Kristus gyvas, Jo tiesa tikra ir amžina“. Su tikrumu, su džiaugsmu ir pasitikėjimu mes galime tikėti Kristų ir didžiuotis, kad esame katalikai! Tegul kai kas mano, kad mes atsilikę ir prietaringi, bet mūsų tikėjimas stovi ant tvirto pagrindo, o netikėjimas jokio rimto pagrindo neturi.

Ir šis mūsų tikėjimas leidžia būti įsitikinusiems, kad ir mes patys prisikelsime. „Aš esu gyvas, ir jūs būsite gyvi“, – mums kalba prisikėlęs Kristus. [...]

Žmogus yra dulkė, nors ir stengiasi pasirodyti esąs tvirtas. Apsilankykime ligoninėse: ne tik senų, bet ir jaunų rasime. Žmogus dulkė. Žmogus kuria nuostabią techniką, bet vis tiek yra dulkė: skrenda į kosmosą, bet gula į kapą; prisigamina begalę mašinų, bet nuo jų kvapo dūsta; prisikrovė kalnus bombų, bet nežino, kas bus rytoj...

Ir ši dulkė kelsis, nors jos atomai bus išsisklaidę ir „pamaitinę“ kapų smilgas, pušis. Ar tai įmanoma

Dievui? O kodėl turėtų būti neįmanoma?! Ar mes nematome, kaip ruduo beria žemėn sėkleles, o pavasarį jos prisikelia nauju želmeniu? Mes abejojame, ar žmogus gali prisikelti? Štai šliaužia kirminėlis medžio šakele: rudenį jis nukrinta žemėn, apsisuka „siūlais“ ir guli it lavonas; bet pavasarį jis pakyla gražia margaspalve peteliške. Panašiai bus ir su mumis: dabar šliaužiojame žeme, veikia atsiguilsime kapan, bet kartą prisikelsime. Linksmą Velykų dieną mes nesvyruodami galime kartoti Jobo žodžius iš Senojo Testamento: „Aš žinau, kad mano Atpirkėjas yra gyvas ir paskutinę dieną aš prisikelsiu iš žemės“ (Job 19, 25).*

Šv. Paulius rašo: „Niekas niekuomet nelaikė savo kūno neapykantoje, bet peni jį ir globoja, kaip Kristus Bažnyčia“ (Ef 5, 29).** Šiuose žodžiuose – gili tiesa: supraskime juos ne kaip įvaizdį, bet tiesiogine prasme. Mes esame Kristaus dvasinio Kūno sąnariai: per šventąją Komuniją Jo Kūnas įeina į mūsų kūną, Jo Kraujas išilieja į mūsų gyslas. Jei Kristus yra danguje, tai argi mes, Jo sąnariai, neturėtume kartu su Juo ten taip pat būti? Argi turėtume likti

* JS, 1936. Plg. AR: „Juk aš žinau, kad mano Atpirkėjas gyvas; galų gale jis pakils kaip liudytojas žemėje“.

** JS, 1936. Plg. ČK: „Juk niekas niekada nėra nekentęs savo kūno, bet jį maitina ir globoja kaip ir Kristus Bažnyčia“.

dulkėmis, argi neturėtų ir mūsų kūnai prisikelti? Juk Dievo planas apima visą žmogų – su kūnu ir siela. Siela nemirtinga. Kūnas, visų sielos žygių dalyvis, vertas išaukštinimo. Argi Dievas būtų tik šiaip sau, be reikalo, kūręs kūną, kad jis paskui virstų dulkėmis? Jei būtų tiesa, mes tada nesiskirtume nuo gyvulių [...]. Mūsų kūnai kelsis, kaip ir Kristaus kūnas kėlėsi: mes visi paseksime savo vyresniojo broliu Kristumi. Mūsų laukia skaudūs išbandymai – klastingi likimo smūgiai, liga, mirtis, bet tai mūsų neįspina, – su Jobu mes sakome: „Aš žinau, kad mano Atpirkėjas yra gyvas ir paskutinę dieną aš prisikelsiu iš dulkių ir savo kūne regėsiu Dievą“. Tai mus guodžia, stiprina ir duoda jėgų dirbti, mylėti, kentėti, aukotis. Kas tuo netiki, tas nemato prasmės gyventi: girdime ir skaitome apie savižudystes. Kas tuo netiki, tas nemato prasmės kilniai gyventi – regime griūvančius šeimų židinius, trypiamą meilę, pamestus vaikus, nesąžiningai atliktą darbą... Viešniems didžiausia laimė stiklelio dugne; kitiems gyvenimas – kažkoks nesusipratimas ir katorgininko kelionė per tyrus, katorgininko, kuris vieną dieną krenta išsekęs... Todėl norvegų rašytojas Ibsenas savo dramoje „Jei mes mirę pabusime“ rašo: „Neverta taip vargti dėl liaudies, dėl masių, dėl žmonijos“.

Tikinčiojo širdyje šiandien džiaugsmas ir dėkingumas: „Viešpatie, Tavo prisikėlimas primena man apie būsimą mano prisikėlimą. Tu mirei, kad mano siela amžinai gyventų. Tu įveikei mirtį, todėl aš prieš nieką dabar nedrebu: man ramu prie Tavęs prisiglaudus. Kad ir koks sunkus būtų mano gyvenimo kelias, jo gale spindi šviesa – Tavo pažadėtas amžinasis gyvenimas: ‘Aš esu gyvas, ir jūs būsite gyvi’”. Teaidi šis džiaugsmas šiandien mūsų širdyse, mūsų giesmėse ir maldose! Tevirpa mūsų siela iš dėkingumo už pažadą prikelti mūsų kūnus! Bet išgirskime ir išpėjimą: „Ateina valanda, kurioje visi esantieji kapuose išgirs Dievo Sūnaus balsą; kurie gera darė, išeis atsikelti į gyvenimą, o kurie pikta darė – keltis į teismą” (Jn 5, 28)*. Tai paties Kristaus žodžiai, kuriais Jis išpėja, kad turime dvasia prisikelti.

Neužtenka, kad mūsų stalai šiandien šventiškai papuošti, kad sodinsime prie jų svečių nebuvėlių. Neužtenka, kad šiandien pasipuošėme švaresniu drabužiu. Neužtenka, kad bažnyčion šiandien atėjo net tie, kurie paprastai nelanko jos. Mūsų širdys turi būti prisikėlusios! Iš nuodėmės kapo, iš savo

* JS, 1936. Plg. ČK: „... ateis valanda, kai visi gulintieji kapuose išgirs jo balsą. Kurie darė gera, prisikels gyventi, kurie darė bloga, prisikels stoti į teismą.”

silpnybių kapo. Mes turime pasakyti sau tai, ką kadaise pasakė vienas prancūzas, priėmęs krikštą: „Sudegink tai, ką iki šiol garbinai, garbink tai, ką iki šiol niekinai“ (šv. Remigijus). Sudeginkime barnius ir apsileidimą darbe, sudeginkime pavyduliavimą, piktas šnekas ir išgėrinėjimus, sudeginkime įtarinėjimus, apsileidimą maldoj ir bailumą pasirodyti krikščioniui! Gavėnios išpažintis tenebūna tik formalumas: mes turime tapti nauji, kitokie, prisikėlę. Ši išpažintis turi iššluoti iš mūsų širdžių visokius pelėsius, dulkes, voratinklius. Ji turi padaryti, kad atsirastų vietos meilei, jautrumui, nuoširdumui, pareigingumui. Kristus atliko savo didžiąją pareigą. Mes gyvenimą turime gyventi kaip Kristaus mokiniai, kaip pareigų kryžiaus nešėjai, visur ir visada turime būti tvirti savo dvasioje – prabudę meilei ir maldai, prisikėlę kilnumui, rodantys pavyzdį kitiems!

Vienoje šeimoje sirgo vyras. Jis prašė pakviesti kunigą. Žmona įspėjo kunigą, kad vyras yra netikintis ir neverta eiti, nes jis norįs tik pasijuokti. Bet šis nekreipė dėmesio ir įžengė į ligonio kambarį. Pastarasis tikrai buvo nerimtai nusiteikęs, nes tuojau pašaipiai paklausė: „Ar yra amžinybė?“ Kunigas nepasimetė. Įdėmiai pažvelgęs į ligonį, suprato, kad jis greitai mirs, ir, išsiėmęs laikrodį, tarė: „Kol rodyklė apeis vieną kartą aplinkui, jūs pats viską gerai

žinosite". Tai sukrėtė ligonį. Jis nuoširdžiai paprašė išpažinties [...].

Mes nelaukiame tos valandos, nes ne visų laukia toks pat prisikėlimas: „Mes visi, tiesa, kelsimės, bet ne visi būsime permainingi“, – sako šv. Paulius (1 Kor 15, 51).^{*} Koks mūsų gyvenimas, kokie mūsų darbai, toks bus ir mūsų prisikėlimas. Jei mūsų gyvenimas bus kilnus, mūsų prisikėlimas bus šviesus, garbingas. Jei mūsų gyvenimas bus tamsus, ir mūsų prisikėlimas bus tamsus, gėdingas. „Aš regėsiu savo Dievą“, – Jobo lūpose skamba džiugi tiesa. Bet kaip galėsiu regėti savo Dievą, jei šiam regėjimui aš nesiuruočiau: gyvendamas nemaščiau apie Jį, savo rankų nesudėdavau maldai, sekmadieniais Jo nepagerbdavau, savo vaikams apie Jį nekalbėdavau? Kas yra mano Dievas? Gal valgis ir gėrimas, pramogos ir pinigai, darbas ir vėl darbas? Šitas „dievas“ mūsų neišganys...

Gaudžia Velykų varpai. Jų aidas skelbia žemei: Kristus prisikėlė! Teskelbia jie ir mūsų prisikėlimą: dvasinį, nuolatinį prisikėlimą, prisikėlimą tikėjimui, meilei, tyrumui, pamaldumui. O, tikrai mums Kristus sako tiesą primindamas: „Aš esu gyvas, ir jūs būsite gyvi!“

^{*} JS, 1936. Plg. ČK: „... mes ne visi užmigsime, bet visi būsime pakeisti“.

PASLAPTINGAS KAPAS

Prie vieno kapo Bažnyčia švenčia pačią didingiausią šventę.

[...]

Nuo pat vaikystės ši šventė mums yra šviesiausia diena metuose. Su mylimos motinos paruoštu šventiniu stalu ir margučiais, su varpų iškilmingu gausmu ankstų rytą ir su netilstančiu „Aleliuja“ procesijoje aplinkui bažnyčia, – mes visi esame patyrę kažką neapsakomai skaidraus. Bet ar tai viskas? Ar tai visi Velykų išpūdžiai ir visa jų prasmė? Kai mūsų mintys it paukščiai pavasarį skrenda prie tuščio Kristaus kapo, ar mes neklausiamo: kodėl Kristus prisikėlė? Kokia šio nuostabaus įvykio prasmė? Jei per Velykų šventę mes mintyose turime tik Kristų, tai mes stovime Prisikėlimo šventės prieangyje, bet

pačion šventovėn dar neižengiame – prisikėlimo fakto reikšmės dar nesuvokiame. Kristus prisikėlė dėl mūsų! Kaip ir gimė dėl mūsų! Jis norėjo mus išvaduoti iš nuodėmės vergijos, Jis norėjo mus padaryti savo likimo dalininkais – dangaus Tėvo vaikais.

Savo prisikėlimu Jis nugalėjo mirtį, kuri daugiau nebebus visagalė. Tuščias Kristaus kapas užtikrina, kad ir mūsų kapas taip pat vieną kartą atiduos gyvenimui mūsų kūną vėl gyvą, spindintį grožiu, perkeistą, tobulesnį.

Kristaus mokiniai, išėję į platus pasaulį skelbti Evangeliją, nuolat primena šią tiesą. Šv. Paulius savo pirmame laiške korintiečiams visą 15 skyrių paskiria tam, kad šią tiesą mes gerai suprastume. Bažnyčia nuo pat pirmųjų savo dienų, nors ir sunkiai bandoma, laikosi tvirtai: ji turi amžinojo gyvenimo viltį. Ji su skausmu stebi, kaip jos vaikų kūnai atiduodami budelių kalavijams ir žvėrių dantims, bet taip pat ir didžiuodamasi ji juos, nukankintus, slepia katakombų požemiuose, kaip didžiausią brangenybę, nes žino, kad jų laukia garbė ir kad šios dulkės vėl bus gyvos.

Šv. Augustinas, V šimtmečiuje Afrikoje gyvenęs vyskupas, savo laikų krikščionis guodžia: „Kas su Galva įvyko, tas atsitiks ir su sąnariais. Tai yra mūsų viltis. Tuo mes tikime, to mes laukiame ir tvirtai laikomės šiame blogame pasaulyje, – ši viltis yra mūsų

sų paguoda anksčiau, negu įvyks išsipildymas". „Kristaus kūnas turi du gyvenimus [...]. Pirmąjį Kristus gyvena kentėdamas, antrąjį – prisikėlęs. Pirmasis vaizduoja vargingą mūsų gyvenimą, o prisikėlimas – būsimą ir laimingą gyvenimą."

Sakykite, kas iš mūsų nenorėtų amžinai gyventi? Kas iš mūsų nenorėtų gyventi drauge su kūnu? Kas iš mūsų nenorėtų, kad užgesusios motinos akys vėl atsimerktų gyvenimui, kad šaltos jos rankos vėl būtų šiltos ir meiliai glostančios? Kas iš mūsų nenorėtų, kad mirusio vaikelio balsas vėl suskambėtų? Kas to nenorėtų? Kristus tai žada padaryti: „Ta gi yra mane siuntusio tėvo valia, kad nieko iš to, ką jis yra man davęs, nepamesčiau, bet kad tai prikelčiau paskutinę dieną" (Jn 6, 39).*

Negi kūnas, tarnavęs sielai, negali dalyvauti sielos laimėje? Negi tai, ką Dievas iš meilės sukūrė, neturėtų visą laiką amžinai gyventi? Žmogiška kūryba, žmogaus darbai neilgai išlieka – metai viską paverčia dulkėmis. Dievas savo kūrybą pažymėjo amžinumo antspaudu. Tai, ką žmogus savo kalte suardė, Dievas, savo kančia atitaisęs, žmogaus kūnui davė amžiną būtį: mirtis, atėjusi kaip bausmė,

* JS, 1936. Plg. ČK: „O mano Siuntėjo valia reikalauja, kad nepražudyčiau nė vieno, kuriuos jis man pavadė, bet kad prikelčiau juos paskutiniąją dieną."

dabar, Kristaus prisikėlimu nugalėta, mums jau ne-beviešpatauja – ji mus tik sužeidžia, bet nenužudo.

Negi tos lūpos, tas liežuvis, garbinę Dievą, tarę šventus maldos ir giesmės žodžius, neturėtų būti gyvi?! Negi tos rankos, glosčiusios kūdikį, tarnavusios seneliui, šluosčiusios ašarą verkiančiam, taisiusios patalą ligoniui, neturėtų amžinai išlikti gražios? Turėtų. Tai teisingumo reikalavimas. Jį Dievas išpildo. Šv. Paulius, kalbėdamas apie šią mūsų būties paslaptį, žvelgia į gamtą: į dirvą sėjamas grūdas, bet jis nežūsta – jis prisikelia. Šv. Paulius rašo: „Sėjamas gendąs kūnas, kelsis nesugedęs. Sėjamas silpnybėje, kelsis galybėje“. Kai pavasarių pievos pasidengia žiedais, mirguliuojančiais saulės atokaitoje, iš taurelių kylant šimtams nuostabių kvapų, mūsų siela gėrisi šiuo didingu gamtos prisikėlimu, bet koks didingas bus reginys, kai visi žemės slėniai ir kalneliai, visi kapinynai atiduos gyvenimui savo mirusiuosius! Koks bus nuostabus kosmoso pavasaris, kai kūnai, paliesti nemarumo, žėrintys amžinybės ryto šviesoje, meilės vedami, rinksis prie dangaus Saulės – Dievybės!

Kai Kristus stovėjo priešais Mortą, mirusio Lo-zoriaus seserį, ir kalbėjo jai: „Aš atsikėlimas ir gyvybė, kas tiki į mane, nors ir būtų miręs, bus gyvas per amžius“, – tuojau pat jos paklausė: „Ar tai tiki?“ (Jn 11, 25). Kristus šiandien visų mūsų klausia: „Tu, XX amžiaus vaike, ar tai tiki? Tu, gyvenęs pasauly-

je, kuris juokiasi iš nedarumo ir amžinybės, kuris norėtų matyti ne prisikėlimą, bet visuotinį išnykimą, ar tiki tai, ką Bažnyčia skelbia apie mirusių prisikėlimą?" „Aš tikiu, Viešpatie“, – atsakė Morta. Ir mes tarkime iš visos širdies: „Viešpatie, mes tikime!“ Su atnaujintu tikėjimu kartokime senus, bet visada gaivios vilties kupinus maldos žodžius: „Tikiu kūnų prisikėlimą!“ Ar šie žodžiai, iš amžinybės atplaukę, nėra tas gaivus pavasariškas dvelksmas, nuskaidrinantis mirštančiojo veidą, guodžiantis lydinčiuosius karstą, užliejantis viltingą šviesa kiekvieną kapą ir kapelį? „Tikiu, kad mes kelsimės“, – ši tiesa mus ramina, kai vysta jaunystės žiedai, mus guodžia, kai liga palaužia jėgas, mus stiprina, kai senatvė lenkia prie žemės. „Tikiu kūnų prisikėlimą“, – šie žodžiai, ataidintys nuo ano paslaptingo Kristaus kapo, kai mirtis nusilenkė gyvenimui, mums duoda jėgų pakelti visokias negandas, mus įkvepia dorai ir šventumui, mus palaiko sunkiomis valandomis. Ir nuo tada mes žinome, kad mūsų visų kūnai yra skirti perkeitimui, ir mums mirtis – ne sunaikinimas, ne išnykimas, o tik užbaigimas vieno gyvenimo tarpsnio ir pradžia kito gyvenimo, kuris niekada nesibaigs. Nuo tada krikščionis mirdamas atiduoda savo kūną ir sielą į Tėvo rankas, tardamas paskutinį paklusnumo žodį gyvenimo ir mirties Viešpačiui. Šis at-

sakymas yra tikrai didingas. Mirties valandą žmogus susidūręs su likimu nepalūžta, o nusilenkia dangaus Tėvo valiai, kuris jį veda toliau gyventi.

Gal kai kas paklaus: kūnas sunyksta, – kaip Dievas surinks tas pačias organizmo ląsteles?.. Visi turbūt žinome, kad ir gyvas kūnas keičiasi – vienos ląstelės miršta, kitos gimsta. Po kelerių metų viskas žmoguje yra nauja, bet jo kūnas yra tas pats. Aš sutinku draugą, kurio daug metų nebuvo matęs, spaudžiu jo ranką: aš liečiu jau pasikeitusią ranką, tačiau tą pačią, kaip ir girdžiu tą patį draugo balsą, regiu tą patį žvilgsnį. Kūne yra kažkas daugiau negu tik ląstelių suma: jas kažkas suorganizuoja. Dievui nebus sunku surinkti materijos daleles, kaip nebuvu Jam sunku sukurti ją iš nieko.

[...]

Mes šnekame apie geresnę ateitį, jos siekiame. Štai ji, tikroji žmonių giminės ateitis, kuri ateis tada, kai kūnai kelsis, kai Dievas, kaip Šventasis Raštas sako, nušluostys nuo jų akių kiekvieną ašarą ir daugiau nebebus mirties, nei skausmo, nei dejonių (plg. Apr 21, 4). Į tai mūsų nenuves joks pasaulio mokslas, nors ir labai jis būtų pažengęs, nenuves jokia pramonė, joks menas, jokia politika, o tik vienas Kristus, Prisikėlusysis, ir tikėjimas į Jį. Jis nebūtų Kristus, jei mes nešvęstume šiandien Prisikėlimo; galėtume sakyti, kad viskas baigiasi mirtimi ir išnykimu, kad

gyvenimas neturi tikrosios prasmės, – o dabar, tikrai tikėdami, tvirtiname: ir po mirties yra gyvenimas, yra amžinybė, o žemiškasis gyvenimas irgi turi prasmę – šviesią, didžią.

Dostojevskis, mąstydamas apie Kristų, sako, kad jeigu Kristus – šis nuostabusis istorijos stebuklas, Kristus, už kurį jis nežinąs gražesnio, gilesnio, simpatiškesnio, protingesnio, vyriškesnio ir tobulesnio asmens, – nebūtų prisikėlęs, visa planeta būtų melas ir beprasmiškas pasityčiojimas iš žmogaus. Tada visi prigimties dėsniai būtų melas ir mirties piktas žaidimas.

Kai mūsų mintys šiandien skrieja prie to tuščio kapo ir kai Prisikėlusiojo veide regime begalinio gerumo spindesį, – juk dėl mūsų Jis prisikėlė, – mūsų širdys teprisipildo prisikėlimo vilties. Teprisipildo jos vilties, kai žvelgiame į tabernakulį, į Ostiją, kurią kunigo rankos kelia per šventąsias Mišias, priimdami šventąją Komuniją. Švenčiausiasis Sakramentas – tai Kristaus Kūno sakramentas, tai prisikėlęs ir perkeistas Kūnas. Ostijoje, baltame duonos gabalėlyje, slypi visa nuostabi, didinga Velykų paslaptis. Mūsų šalyje, toje kapų ir puvešių šalyje, kur viskas trapu, laikina ir skurdu, šis garbės Karalius visada yra labai arti mūsų – Švenčiausiame Sakramente. Iš altoriaus Jis mus sveikina taip, kaip sveikino anas

moteris prie kapo. Kai priimame šventąją Komunią, Jis prisiglaudžia prie mūsų maraus, gendancio liežuvio, Jis įeina į mūsų kūną kaip prisikėlimo sėkla. Mes visi, kurie lenkiame galvą Švenčiausiajam Sakramentui ir lydime Jį procesijoje, esame pasmerkti mirčiai ir dulkėms, bet iš Komunijos sklinda į mus nemarumo kvapas ir amžinųjų Velykų ryto šviesa. Laiminga ta siela, kuri su meile atsiveria šventajai Komunijai! Ji savyje turi nemarumo pradą!

Brangieji, štai kas mūsų laukia, jei tik mokame teisingai gyventi ir esame išmintingi! Pasirūpinkime ateitimi, kuri mūsų laukia anapus kapo. Būkime pamaldūs, tyri, susitvardę! Gerbkime kūnus ir pašventinkime juos skaistumu, blaivumu, darbu ir nuovargiu! Todėl daug melskimės, dažnai eikime prie Dievo stalo. Turėkime daugiau vilties, meilės ir tikro tikėjimo! [...]

Tada regėsime dieną, kuri nežino vakaro. Matysime saulę, kuri nenusileidžia, išvysim dangų, neapsakomai skaidrų, kuriame bus tik vienas pergalės ženklas, kai visi kiti jau bus išblukę, – Dievo Sūnaus vėliava, kurioje skaitysime: „Aš atsikėlimas ir gyvenimas; kas tiki į mane, nemirs per amžius“. Ir tada Viešpats mūsų neklaus: „Ar tiki tai?“, bet mūsų laimingos širdys ir akys kalbės: „Viešpatie, aš jau netikiu, aš matau“.

PALAIMINTAS RYTAS

Vienas iš garsiųjų pasaulio poetų, vokiečių Goethe, parašė kūrinį, kuriame gvildenama žmogaus laimės problema. Goethe'ės herojus Faustas ieško laimės moksle – tyrinėja gamtos paslaptis, tampa mokytoju, išgarsėja, bet nėra laimingas. Laimės jis ieško meilėje, tačiau nusivilia, kai supranta, jog yra nusikaltęs. Jis pasijunta esąs toks silpnas, niekingas, viskuo nepatenkintas, kad ruošiasi išgerti nuodų taurę kaip paskutinį gyvenimo gėralą. Ir tuo metu jo ausys nugirsta Velykų varpų gaudesį ir giesmę:

*„Kristus prisikėlė!
Palaiminti mylintieji
Ir liūdintieji,
Kurie gražiai išlaikėt
Bandytus!“*

Lyg kažkokios jėgos paveikta jo ranka svyra žemyn, nustumia taurę šalin, ir jis taria sau:

*„Prie šio gausmo nuo jaunystės pripratau,
Bet šiandien jis mane vėl šaukia gyventi.
O skambėk gerasis, mielas gausme!
Ašaros man rieda, žemė man vėl brangi.“*

Neviltį jam išsklaido Velykų ryto žinia, nusiminusią širdį pakelia gyvenimui sugrižęs religinis tikėjimas. Faustas vėl linksmas ir pilnas energijos. Jis prisipažįsta:

*„Širdis nebeliūdi, abejonės dingo,
Nebijau aš pragaro nei velnio –
Sugrižo džiaugsmas ir skaidra“.*

Žmogus be Dievo, kaip tas Faustas, paragauja visko, ką žemėje randa, o paskui verkia ir keikiasi, nes jaučia, kad širdžiai to maža: jo nepatenkina nei turtas, nei meilė, nei technika, nei garbė. Jis jaučia, kad turi kažkokį svarbesnį pašaukimą. Be religijos žmogus yra kaip be žiburio tamsią gyvenimo naktį. Šią tiesą ne vieną kartą yra išsakę ižymūs žmonės. Operoje „Palestrina“, kurią parašė vokiečių muzikas Pfitzneris, miręs 1949 m., pagrindinis veikėjas liūdna daina išsako savo skaudų patyrimą:

*„Kaip baisu,
 kai tamsiame miške tu vienas
 ir pameti takelį!
 Taip aš gyvenime jaučiuos.
 Ir nežinau, nesuprantu,
 kaip galėjau dirbti, džiaugtis...
 Be prasmės juk viskas, viskas!
 Kam gyventi, džiaugtis, kurti ir kentėti?
 Kam tai visa? Sakykit, kam?“*

Kai jis dainuoja šią skausmo pilną dainą, scenoje pasirodo didieji praeities muzikos genijai ir chorui jam atsako:

„Dėl Jo, – taip nori Jis“.

Tikrai, kai žmogui užgęsta gyvenimo žiburiai, gyvenimas tampa beprasmis, rankos be jėgų, o širdis be paguodos. Žmogus griebiasi svaigalų taurės, kad bent trumpai valandėlei praradęs sąmonę nebejaustų tikrovės skurdumo. Tikrai gyvenimas yra tuščias be Dievo, be amžinybės, be Kristaus, be maldos. Tai jaučia net jaunimas, kuris šoka į malonumų upę, kuris neturi kilnių minčių ir užmojų, kuris linkęs tik siausti ir dūkti. Didelė nelaimė, kai žmogaus sieloje negaudžia Velykų varpai ir širdis nesikalba su Kristumi, kai jis nieko nežino apie savo paties amžiną gyvenimą.

Austrai turi talentingą poetą Nikolausą Lenau, gyvenusį praėjusiame šimtmečiuje. Jo poezijoje be galo daug liūdesio ir nevilties. Lenau gyvenimą baigė beprotnamyje. Kai kas šiandien aiškina, kad jo liūdesio priežastis – sunkios ano laiko socialinės sąlygos. Tai tiesa tik iš dalies. Ką reiškia žmogui žemės suteimos, jei jam šypsosi Velykų rytas? Kas jam vienatvė ir nedraugiški žmonės, jei jis turi Dievą, Kristų, Mariją? Ir pats poetas paaiškina, kodėl jis toks liūdnas:

*„Mes vaikštinėjom po tikėjimo rojų,
kur kiekvienas žiedas apie Dievą mums kalbėjo
ir apie Jį kiekviena gėlytė mums bylojo.
Audros pakilę, tie Dievo dainiai,
kalnais šniokšdamos, slėniais siausdamos
ir marių bangas pašiausdamos,
giedojo himną Aukščiausiam Dievui,
o naktys sidabro tyliai pritardavo:
„Garbė Jam, garbė!“*

Vėliau jis skundėsi:

*„Aš netekau viso šio džiaugsmo,
kai pamečiau tikėjimo takelį.
Užsidarė rojaus vartai,
o širdin nebeužklysta
saulės spindulių daina,
nebeaidi vargšėj sieloj
dieviška melodija“.*

1857 m. Didįjį Penktadienį iš savo vilos balkono atgijusią pavasario gamtą, skaidriai blizgantį Ciuricho ežerą stebėjo vyriškis, kuris gyvenime patyrė daug skausmo, pavydo ir paniekos ir kuris laimės ir ramybės ieškojo meninėje kūryboje, žemiškoje meilėje ir bedieviškoje Schopenhauerio filosofijoje. Kažkokio įkvėpimo pagautas jis paėmė pieštuką, ir ant popieriaus ėmė lietus eilutės, apdainuojančios kryžiaus galybę, – Didysis Penktadienis yra didžiausio skausmo diena, bet kartu ir diena, kai džiaugiasi kiekvienas kūrinys:

*„Jis žvelgia į kenčiantį ant kryžiaus
ir jaučiasi nevaržomas kalčių,
nevaržomas dienų pilkų:
mylinčio Dievo rūsčioji auka
padarė jį tyrą ir šventą“.*

Šios eilutės paskui suskambės [...] gražioj Wagnerio operoj „Parsifalis“. Wagneris tada aiškiai suprato, kad gyvenimo problemą išsprendžia Kristus, nes šiurpi Golgotos tragedija yra dangiškos garbės pradžia.

Prisikėlusiojo kryžius buvo tai, dėl ko Richardas Wagneris išsiskyrė su kitu garsiu asmeniu. Daugel metų Wagneris nuoširdžiai bičiuliavosi su filosofu Friedrichu Nietzsche. Kai Wagneris nuoširdžių jausmų Kristui vedamas į savo operą „Parsifalis“

ivedė religinį motyvą, Nietzsche nusigrėžė nuo jo ir rašė: „Richardas Wagneris yra tik tariamai stiprus, o iš tiesų – tai sutręšęs senis, kuris staiga palūžo ir sukniubo po krikščionių kryžiumi“. Nietzsche niekino dabar savo buvusį draugą, kad šis įtikėjo „prietarais“, juokėsi iš jo genialios muzikos, o jo religingumą laikė „smegenų suminkštėjimo“ pasekme.

Prabėgo dešimt metų ir Nietzsche'ę ištiko dvasinis aptemimas – jo protą apgaubė tamsa. Jį slaugė motina ir sesuo. Kai jis išgirsdavo varpų skambėjimą, pasidarydavo neramus, blaškydavosi. Nurimdavo tik tada, kai motina pasakydavo jam: „Nusiramink, Friedrichai, eisim į bažnyčią!“ Sunku pasakyti, kas dėdavosi tada to nelaimingo žmogaus sieloje... Gal nekaltos ir religingos jaunystės ilgesys atgimdavo. Tikrai vargšas yra tas žmogus, kuris netenka tikėjimo. Jam aidi Velykų varpai kaip iš tolumo, prarasto rojaus, – ne vien iš prarasto meno ir grožio rojaus, kuris gyvenimui teikia skaidrumo, bet ir iš sudužusio tiesos rojaus, kuris gyvenimui duoda prasmę ir turinį.

Rūpinkimės, kad tikėjimo šviesa neužgestų mumyse! [...] Saugokime širdyje šventąją tikėjimo ugnį, kad ją per visas žemės audrų naktis nūneštume iki amžinybės kranto! Tai bus didžioji mūsų gyvenimo pergalė.

Kai Velykų varpai skelbia Kristaus pergalę prieš nuodėmę ir mirtį, džiaukimės ir mes kartu! Jei Kristus prisikėlė, dabar nebėra jokios bedugnės tarp Dievo ir pasaulio. Dabar Kristus yra tarp mūsų, Jis į mūsų istoriją įėjo. Jis yra visose ašarose, kurios spindi žemės varguolių akyse, kurie laukia savo prisikėlimo Kristuje. Jis yra visuose mirštančiuose, kurių širdys stengėsi būti geros ir saugojos gyvenimo purvo. Jis yra kiekviename nelaimingame žmoguje, kuriam mes pagelbstime, ir Jis pasitiks mus amžinybėje kaip didysis Atlyginimas. Jis yra mūsų negaliose ir silpnybėse kaip jėga, kuri atrodo nugalėta, bet yra nenugalima. Jis yra net mūsų nuodėmėse, kaip iki galo atleidžianti ir pasigailinti amžina Meilė.

Nuo tada, kai Jis atėjo į žemę ir sutraukė mirties grandines, kiekvienas kentėjimas yra tik išbandymas mūsų tikėjimo paslaptimi, kuria tapo Prisikėlusysis.

Kristus nori, kad Jo prisikėlimas taptų mūsų palaima. Jis nori susprogdinti mūsų širdies kapą, nori mumyse prisikelti, veikti ir reikštis. Jis nori perkeisti mūsų trapią žemišką egzistenciją į savo paties buvimo pilnatvę, kuri prasidėjo Jo paties prisikėlimu. Tik atverkime plačiai tikėjimo duris, tik su meile eikime Jo pasitikti ir turėkime tos meilės kiekvienam, nes visi mes esame Jo atpirktieji broliai!

KAS MUMS NURIS AKMENĮ?

Pirmasis Velykų rytas jau buvo išaušęs.

Kristus jau buvo garbingai prisikėlęs iš kapo. Pasaulis galėjo džiūgauti, bet jis nieko apie tai ne-nujautė.

Jeruzalės gatvėmis skubėjo trys moterys, bet jų veiduose nesimatė džiaugsmo.

Kai jos pasiekė miesto vartus, saulė jau kilo. Pa-vasariška gamta sužibo auksu.

Jos sulėtino žingsnius. Aplinkui nesimatė jokios gyvos dvasios. Joms buvo drąsu, nes niekas čia jų nepastebės.

Tolumoje bolavo Golgotos kalva, sopulingu žvilgsniu jos žvelgė į ją: ten juk mirė Viešpats...

Dabar josėjo prie kapo. Savo drabužių klostė-se paslėpusios nešė nusipirktus kvėpalus. Jos norėjo

ištepti Viešpaties kūną, šitaip parodydamos Jam paskutinę pagarbą.

Jos buvo paskendusios savo mintyse ir tylėdamos ėjo viena paskui kitą.

Magdalena staiga stabtelėjo. Ji klausiamai pažvelgė į Mariją, Jokūbo motiną, ir į Salomę: „Kas nuris akmenį nuo kapo angos?“

Moterys neturėjo atsakymo. Akmuo didelis, o jėgų per maža. Gal grįžti? Juk vis tiek jos nieko nepadarys – veltui atėjo. O gal kas padėtų?

Pagalvojo apie žmogų, kuriam priklausė šis sodas. Bet tokį ankstyvą rytą jo dar nebus. Tačiau jos vis tiek eina. Bent pabus prie savo Viešpaties kapo.

Kai įėjo į sodą, nustebo: kapas buvo tuščias. Akmuo gulėjo šalia angos.

Apimtos baimės jos išengė į kapą. Ten rado jaunuolį baltais drabužiais. Iš jo lūpų jos sužinojo Velykų žinią: „Prisikėlė Tas, kurio jūs ieškote, Jo nėra čia!“

Jeigu tų moterų širdyse nebūtų meilės Išganytojui, tikriausiai jos būtų sustojusios pusiaukelėje ir sugrižusios atgal, – didelio akmens priešais kapo angą, kuris buvo uždengęs įėjimą pas Mokytoją, jos nesitikėjo pajudinti.

„Kas nuris sunkų akmenį?“ – to klausia ne vienas iš mūsų. „Aš norėčiau džiaugtis Išganytojo

prisikėlimu, bet mano sielą kažkas slegia lyg sunkus akmuo ir neleidžia kilti džiaugsmo kibirkštėlei.”

Aš turiu sunkių tikėjimo abejonių, mano širdis yra gundoma, ir aš nerandu kelio pas Prisikėlusįjį. Tai – tarsi siena, kuri nepraleidžia į mano sielą jokio Velykų džiaugsmo spindulėlio.

Aš tiek vargstu dėl duonos kąsnio, apie naują drabužį aš tik svajoti galiu, o nuo visokių rūpesčių mano galvoje net ūžia. Ta kasdieninė kova už būvį it kokia sunki uola yra prislėgusi mano pečius. Apkartimas, nusiminimas ir graužatis kasdien mane lydi ir neleidžia matyti To, kuris mirtį nugalėjo.

Net liūdesys dėl neišsipildžiusių svajonių, dėl sudužusių vilčių, kurios buvo siejamos su gyvenimo keliu, irgi gali užstoti angą prie Velykų paslapties. Žmogus norėtų džiaugtis, tačiau jis prieina akmenį ir sustoja.

„Kas mums nuris akmenį?“ – klausia anos moterys, skubėdamos prie Viešpaties kapo; panašus klausimas šiandien neramina ir daugelį kenčiančių širdžių.

Anos moterys tą valandą galvojo tik apie žmogišką pagalbą. Būtų labai skaudu, jei nerastų, kas joms padėtų.

Ir mes, kaip anos moterys, kartais dairomės į šalis ir ieškome žmogiškos pagalbos, kuri nustumtų

mūsų sunkiuosius rūpesčius į šalį. Ir mums atsitinka kaip toms moterims. Kiek mes besukam galvą, nerandame, už ko galėtume nusitverti, kas mums galėtų padėti.

Tos moterys irgi nematė jokios išeities, tačiau vedamos meilės Išganytojui tęsė savo žygį. Visai nenujausdamos, jos ėjo į Velykų džiaugsmą. Dievo jėga nurito akmenį, kuris jas taip sunkiai slėgė. Viešpaties angelas pranešė joms žinią apie Prisikėlusį, ir taip jų liūdesys pasikeitė į džiaugsmą.

Tik Dievo jėga gali nuristi nuo mūsų sielų sunkųjį akmenį. Kada Dievas tai padarys, mes to nežinome. Gal greitai, gal vėliau, o gal mūsų dienų pabaigoje.

Žmogaus jėgos yra ribotos. Gyvenimas dažnai pridaro per didelių kliūčių, todėl nenuostabu, kad daugelis palūžta: nusivilia, nuleidžia rankas, praranda idealizmą, įsileidžia į širdį kartelį ir pyktį. Žmogus kaip vijoklis: jam reikia atsiremti į stipresnį, bet žmogus dažnai negali paremti žmogaus, – tai gali tik Dievas. Kai įsigiliname į įžymiųjų žmonių istorijas, pamatome, kad tik tie ištvėria iki galo savo žygiuose, nepalūžta susidarius sunkioms aplinkybėms ir nepraranda idealizmo, kurie remiasi Dievu.

Štai šv. Jonas Bosco dirbo su gatvės vaikais, su visokiais valkatomis; Cottolengo vien aukomis besi-

remdamas Italijoje įsteigė ir valdė didžiulę ligoninę; kun. Hofbaueris suorganizavo ir išlaikė didžiulę našlaičių prieglaudą Varšuvoje; šv. Ignacas įsteigė misionierių vienuoliją – jėzuitus; kun. Lavigerie atliko didelį darbą skleisdamas Afrikoje Evangeliją. Jiems visiems sekėsi, nors kliūčių buvo daug, nors beveik visos aplinkybės buvo prieš juos, nors jų silpna žmogiška širdis ne kartą būgštavo ir prie nusiminimo bedugnės krašto atsidurdavo; jie nepalūžo, jie ištvėrė tik todėl, kad pasitikėjo Dievu, karštai meldėsi ir dirbo dėl Jo.

Garsusis Prancūzijos klebonas šv. Jonas Vianney'us, po šventųjų Mišių išreiškęs padėką, savo maldas užbaigdavo tokiu prašymu: „Mano Viešpatie, Tu nešk tuos vargšus žmones, kurie Tave neša“.

Šv. Teresyte yra rašiusi: „Silpnutė nendrė nebijo, kad bus palaužta, nes ji auga ant meilės vandens. Gal ji dažnai palinks, bet gerosios bangos ją vėl atities: ji laukia naujų audrų ir perkūnijų, kad vėl būtų palenkta. Aš negaliu palūžti, nes kas man skaudaus beatsitiktų, visada aš matau švelniąją Išganytojo ranką“.

Ženevos vyskupas šv. Pranciškus Salezietis sakydavo: „Jei ir visi man būtų blogi, Dievas vis tiek man lieka geras“.

Kitas šventasis sakydavo: „Šviesos vaikams ir

tamsiausia naktis yra kaip diena. Kas gali mane iš Dievo rankų išplėsti?”

Žydai vargsta sirų vergovėje. Šie atėmė jų laisvę, tyčiojasi iš jų religijos ir papročių, grobia jų turta. Judas Makabėjus renka vyrus kovai prieš prispau-dėjus. Atsiranda drąsuolių, bet jų nedaug, ir jie nedrįsta stoti į mūšį prieš galingesnę kariuomenę. Tada Judas Makabėjus juos uždegė tokiais žodžiais: „Nesunku atiduoti daugelį į nedaugelio rankas, ir nėra skirtumo dangaus Dievo akivaizdoje išgelbėti dideliu ar mažu skaičiumi; nes nugalėjimas kare nepriklauso nuo kariuomenės daugybės, bet stiprybė ateina iš dangaus. Jie eina pas mus su atkaklia daugybe ir su puikybe sunaikinti mūsų, mūsų žmonių ir mūsų vaikų, ir mūsų apiplėšti, mes gi kovosime už savo gyvybę ir savo įstatymus; pats Viešpats sutrins juos mūsų akyse, todėl jūs nebijokite jų“ (1 Mak 3, 18-22).^{*} Netrukus žydai šventė didelę pergalę, nes buvo verti Dievo palaimos, nes pasitikėjo Dievu.

^{*} JS, 1932. Plg. AR: „Gali būti lengva sudėti daugelį į nedaugelio rankas, nes Dangaus akivaizdoje nėra skirtumo tarp išgelbėjimo per daugelį ar per nedaugelį. Pergalė mūsųje nepriklauso nuo kariuomenės gausumo, bet nuo jėgos, kuri ateina iš Dangaus. Jie atžygiuoja prieš mus pilni didelio įžūlumo ir nedorumo, kad mus, mūsų žmonas bei mūsų vaikus sunaikintų ir mus apiplėštų. Bet mes kovojame už savo gyvastį ir įsakymus. Pats Dangus sutriuškina juos mūsų akyse. Jų nebijokite!“

Pats Viešpats mus moko tokio pasitikėjimo. Štai žodžiai iš Šventojo Rašto: „Argi mano ranka yra per trumpa tave išgelbėti, o gal trūksta man jėgų tave išvaduoti?“ (plg. Iz 50, 2).

Gyvenimas pateikia pavyzdžių, iš kurių matome, kad žmogui kažkas kitas padeda, kai žmogus nepajėgia ko nors padaryti. Kažkas kitas nuverčia akmenį.

Vienas jėzuitas, Pranciškus Regis, lankė kalėjime esantį didelį nusikaltėlį, kurio laukė mirties bausmė. Tačiau jo apsilankymai ir kalbos nieko nepakeitė: kalinys buvo kietas kaip uola [...]. Kunigas nenustojo vilties ir už jį meldėsi. Kartą vėl apsilankęs jis išima iš brevijoriaus Marijos paveikslėlį ir jo klausia: „Ar pažįsti šią Ponią?“ – „Taip“. – „Ji, Gailastingumo Motina, meldžiasi už tave“. „Ji meldžiasi už mane? Vadinasi, ji nepažįsta manęs, vadinasi, ji nežino, koks aš šlykštus, koks aš niekšas esu...“ – „O aš sakau tau, kad ji pažįsta tave ir meldžiasi už tave, nepaisydama, koks tu esi“. Kalinio širdyje kažkas suvirpa. Jis užsidengia veidą rankomis, paskui pakėlęs galvą prašo: „Sakyk, kunige, ar tikrai taip yra, kaip tu sakai?“ – „Tikėk manim!“ „Tada... aš noriu atlikti išpažintį... Aš noriu savo mirtimi... išpirkti savo nedorą gyvenimą!..“ Ir ant to kunigo

kelio, ir ant šio kalinio kelio buvo didelis didelis akmuo, ir kažkas jį nurito.

Vienoje pastogėje gyveno darbininko šeima. Greta gyvenę kaimynai kasdien ten girdėdavo keiksmus ir barnius. Kai vieną vakarą viskas pasikartoja – vėl girdėti šūksmai, indų daužymas – vyras nusprendžia, kad jis daugiau nebegyvens „su tokia nesugyvenama moterimi“. Jis išeina iš namų. Lipa laiptais žemyn, bet jaučia, kaip kažkas jį traukia grįžti atgal. Jis užlipa laiptais, mato truputį pravioras savo buto duris. Jis stovi ir žiūri. Žmona guldo vaiką. Prieš tai ji paklupdo vaiką lovytėje, sudeda jo rankutes ir sako: „Sukalbėkim dabar „Tėve mūsų“ už gerąjį mūsų tėvelį...“ Vyras puola į kambarį ir... nuo tos akimirkos tampa kitu žmogumi. O iki tol jo niekas negalėjo paveikti, jis gerdavo ir namuose kėlė triukšmą. Žmonos krikščioniškas atlaidumas išgelbėjo šeimos laimę ir jo sielą.

Rūpesčių ir vargo yra kone po kiekvienu stogu. Skundžiamės, ieškome paguodos vieni pas kitus, dejuojame. O mūsų pečius vis tiek slegia tai vienoks, tai kitoks akmuo, kurį savo rankomis nuristi esame bejėgiai. Tačiau užmirštame, kad yra nematomos ir galingos dangaus Tėvo rankos. Ar mes meldžiamės taip, kaip kun. Pranciškus Regis ar ta vargšė darbininko žmona? Kiek mes būname nuoširdūs

dalyvaudami šventose Mišiose? Ar dažnai leidžiame Kristui įeiti į mūsų širdis ir mus palaiminti? Ar dažnai mūsų vaikus Kristus palaimina šventąja Komunija? Tad nesistebėkime, jei yra daug dūmų mūsų pirkiose, jei mūsų širdyse tiek daug kartėlio, tiek daug skundų mūsų lūpose ir taip nedrąsiai žiūrim į savo vaikų ateitį.

Gyvenimas pasijuokia iš tų, kurie mano vien savo rankomis sukurti laimę. Kas atsisako Dievo, apie rojų žemėje gali tik sapnuoti: skausmas vis tiek varstys širdis, meilė bus tik svajonių paukštis, teisingumas – pasaka, o mirties valanda labai aiškiai parodys gyvenimo tuštumą.

Taip kadaise galvojo poetas Gorchas Fockas (1916 m. dalyvavęs [...] anglų-vokiečių laivyno mūšyje prie Skagevako). O vėliau, kai daugiau pamatė, kai rimčiau susimąstydavo, pakeitė savo nuomonę. Po to jis rašė: „Aš visad prisimenu Dievą, ir man ramu. Vėjai gali pūsti kiek nori, vis tiek jie mano laivelį nuvarys tik į tėviškę ir į ramybės uostą“. Jis vieną dieną sužinojo apie gražų vieno jūreivio laišką savo motinai: „Mama, jei tu išgirsi, kad mūsų laivas paskendo ir niekas neišsigelbėjo, neverk. Jūra, kurioje bus paskendęs mano kūnas, yra mano Išganytojo rankos delnas, ir iš jo niekas manęs nepagrobs“. „Tai gražu, tai tiesa“, – pridūrė poetas.

Popiežius Leonas I vadovavo Bažnyčiai labai neramiais laikais. Europos pietus užplūdo pabaisa iš Azijos – Atila su savo hūnais, Romą išplėšė vandalai, bet, nepaisant negandų, popiežius išliko tvirtas: dirbo, kovojo, rašė, vadovavo, sprendė visokius klausimus. Jo šūkis buvo: „Tas, kuris yra mumyse, yra galingesnis už tą, kuris yra prieš mus“. Kai vokiečių tauta vargo po Pirmojo pasaulinio karo ir naujasis politinis režimas nieko gero nežadėjo, vyriausiasis vokiečių vyskupas savo tautiečius guodė: „Būkime kantrūs maldoje ir pasitikėkime Dievu, nors Viešpaties laikrodis ir lėtai skaičiuoja valandas. Joho slėnis nėra toks gilus, kad iš jo nebūtų tako į kalnus tam, kuris yra drąsus ir atsiremia į Dievą!“

Beje, vokiečiai turi dvi gražias patarles: kai Dievas eina sargybą, ir vanduo virsta mūru; Dievas uždaro vienas duris, bet atidaro kitas.

Marburge miręs (1876) botanikos profesorius Albertas Wiegandas, rašydamas testamentą, gražiai išreiškė savo pasitikėjimą Dievu: „Aš noriu, kad ant mano kapo būtų sukalbėtas „Tikėjimo išpažinimas“ – „Tikiu“ ir kalboje būtų pasakyta, kad aš su Dievo pagalba tikėjau visas tikėjimo tiesas, kad aš, nors buvau labai kritiškas ir visada atviromis akimisėjau per gyvenimą, niekada nei savo gyvenimo kelyje, nei mokslo veikiamas neabejojau jokia

krikščioniško mokslo tiesa ir šiame tikėjime aš radau visų būties mįslių išsprendimą ir tobulą pasitenkinimą. Ant mano kryžiaus užrašykite: „Tavim, Viešpatie, tikėjau, nebūsiu sugédintas per amžius!“

Visas mūsų gyvenimas – tai kelionė į Dievą, taigi turime žygiuoti į Prisikėlusį, nepaisant kliūčių, turime eiti pirmyn.

Kiekvienos Velykų šventės, kurias čia, žemėje, švenčiame, mums nori priminti: „Ir mes esame gimę Velykų džiaugsmui!“

Eikime savo gyvenimo keliu kaip anos moterys Velykų rytą, vedami meilės Išganytojui! Nesvarbu, koks rūpesčių ir vargo akmuo slėgtų mūsų sielas, nuo amžinųjų Velykų džiaugsmo mūsų niekas neatskirs!

KRISTUS PRISIKĖLĖ

*Aš buvau numiręs
ir štai esu gyvas per amžių amžius
ir turiu mirties ir pragaro raktus*

(Apr 1, 18)*.

Šiandien linksmai gaudžia varpai po visą žemę, šiandien nuvargę žmonių veidai nušvitę, šiandien Rytų pasaulis net kitais žodžiais sveikinasi: „Christos voskres!“^{***} Suprantamas šis džiaugsmas – Kristaus prisikėlimas yra krikščionybės pagrindas. Šituo faktu remiasi visas mūsų tikėjimas. Velykų ryto

* JS, 1936. Plg. ČK: „Aš buvau numiręs, bet štai esu gyvas per amžių amžius ir turiu mirties ir mirusiųjų pasaulio raktus.“

^{***} Kristus prisikėlė (rus.).

šviesoje mes jau neabejojame, kad krikščionybė yra dieviškos kilmės religija. Kiekviena mūsų tikėjimo tiesa – tai žodis, išėjęs iš mirties Nugalėtojo lūpų. Kiekvienas sakramentas – tai Jo persimainiusių rankų dovana. Mūsų Bažnyčia – tai Jo dieviškos meilės ir galybės kūrinys.

Bet jei Velykų ryto tiesa yra savęs apgaudinėjimas, teisingi yra šv. Pauliaus žodžiai: „Jei Kristus neprisikėlė, tai mūsų skelbimas yra tuščias, tuščias ir jūsų tikėjimas“ (1 Kor 15, 14)*, „Tuomet [...] mes esame netikri Dievo liudytojai [...] ir jūs dar tebesate savo nuodėmėse. Todėl ir užmigusieji Kristuje yra žuvę“ (1 Kor 15, 15-18).**

Tai – skaudus klausimas: arba – arba? Kur yra tiesa? Klausime netikinčių ir jie drauge su Goethe atsakys: faktas žinomas, bet man stinga tikėjimo. Taip, šie vargšai yra praradę tikėjimą į Prisikėlusįjį. Šiandien labiau nei bet kada verta prisiminti tai, kas liudija Prisikėlimo tikrumą. Tad pasiklausykime liudytojų apie Velykų „grabą“ ir Kristaus prisikėlimą.

Pirmiausia apie Kristaus prisikėlimą liudija pati mirtis. Triumfuodama mirtis stovi prie kruvino

* JS, 1936. Plg. ČK: „O jei Kristus nebuvo prikeltas, tai tuščias mūsų skelbimas ir tuščias jūsų tikėjimas.“

** JS, 1936. Plg. ČK: „Tuomet mes liekame melagingi Dievo liudytojai [...] ir jūs dar tebesate savo nuodėmėse. Taip pat ir užmigusieji Kristuje yra žuvę.“

Penktadienio Golgotos karsto ir džiūgaudama šaukia Kalvarijos nakčiai, kai saulė aptemo, žemė drebėjo, uolos skilo, mirusieji išėjo iš kapų: štai tas, kurs prie Lozorius kapo nugalėjo mirtį (plg. Jn 11), dabar pats sumokėjo jai mokesį – mirė nuleidęs galvą (plg. Jn 19, 13).

„Kristus mirė! Kristus prisikėlė“, – tai skelbia visi keturi evangelistai, apie tai kalba apaštalai savo kalbose ir laiškuose. Kristus tikrai buvo miręs: tai liudija kareiviai – jie nelaužė jam kaulų, nes matė, kad yra miręs (plg. Jn 19, 33). Kristus buvo miręs: tai liudija romėnų karininkas, kuris, sukrėstas neįprastų Kristaus mirties įvykių, mirtinai tylią penktadienio naktį sušuko: „Tikrai šis yra Dievo Sūnus“ (Mt 27, 54).^{*} Kristus buvo miręs: tai liudija Pilotas, kuris leido Juozapui iš Arimatėjos pasiimti Jėzaus kūną (plg. Mt 27, 58). Kristus tikrai buvo miręs: tai liudija apaštalas Jonas: „Vienas kareivis atvėrė jam ietimi šoną, ir tuojau išėjo kraujo ir vandens“ (Jn 19, 34).^{**} [...]

„Kristus yra miręs!“ – kaip džiugi žinia skambėjo penktadienį Jeruzalės gatvėse. „Kristus mirė, sinagoga nugalėjo!“

^{*} JS, 1936. Plg. ČK: „Tikrai šitas buvo Dievo Sūnus!“

^{**} JS, 1936. Plg. ČK: „... vienas kareivis ietimi perdūrė jam šoną, ir tuojau ištekėjo jam kraujo ir vandens.“

Bet neilgai tęsėsi šis laimėjimo džiaugsmas. Velykų rytas aušo, ir mirties džiaugsmas sklaidėsi. Prisikėlusysis galėjo linksmai paklausti: „Mirtie, kur yra tavo nugalėjimas? Mirtie, kur yra tavo akstinas?“ (1 Kor 15, 54).^{*} Ir pati mirtis turėjo pripažinti: „Jis buvo miręs, bet dabar jis yra gyvas per amžius ir turi mirties ir pragaro raktus“.

„Kristus gyvas“, – išgirskite šį mirties pranešimą prie Velykų karsto ir neškite jį į mirštančiųjų kambarius, kur vargšas žmogus, kovojantis paskutinę gyvenimo kovą žemėje, gali džiugia širdimi sudėti savo nusilpusias rankas maldai ir ištarti su viltimi: „Aš žinau, kad mano Išganytojas yra gyvas“ (plg. Job 19, 25).

Antrasis prisikėlimo liudininkas yra pats kapas. Ir jis prisideda prie „Aleliuja“ gausmo: „Kristus yra prisikėlęs“. Penktadienį Kristaus kūną kapas priglaudė. Tai faktas, kuriuo negalima abejoti. Apie jį išsamiai rašoma Evangelijoje (plg. Mt 27, 57).

Šis kapas buvo naujas kapas (plg. Mt 27, 60), užverstas dideliu akmeniu. Romėnų kareiviai jį saugojo. Buvo valdžios antspaudas. Ateikite prie užantspauduoto kapo ir džiaukitės savo laimėjimu,

^{*} JS, 1936. Plg. ČK: „Kurgi, mirtie, tavo pergalė? Kurgi, mirtie, tavasis geluonis?“

fariziejai ir vyriausieji sinagogos kunigai! Jūsų darbas pavyko! Ateikite ir švęskite pergalės šventę! Jūs išsivadavote iš Kristaus. Visų laikų Kristaus priešai, džiaukitės ir jūs: nepakenčiamas Kristus guli kape!

Bet kapas taip pat jums šaukia: „Ateikite ir pripažinkite savo pralaimėjimą!“ Klausykit! Taip, trečią dieną kapas tuščias: sutraukytos mirties grandinės, nugalėta naktis, bauginanti naktis, sulaužytos durys, už kurių – gyvenimas. Linksmi praneša angelas moterims, atėjusioms prie kapo: „Jis prisikėlė! Skubėkite ir praneškite mokiniams, kad Jis prisikėlė“. Jis buvo miręs, bet štai gyvas per amžius ir turi mirties ir pragaro raktus.

Jūs, kurie anais laikais netikėjote ir šiandien neigiate Velykų šventės faktą, ką jūs atsakysite, nes Velykų kapas tikrai yra tuščias?

Trečiasis liudininkas – tai Jėzaus Kristaus mokiniai. Naujojo Testamento knygoje yra aprašyta dvylika Viešpaties pasirodymų. Prisikėlusysis pasirodė moterims prie kapo, paskui Marijai Magdalenai, Petriui, mokiniams iš Emauso, dešimčiai apaštalų Velykų vakare, po to – vienuolikai apaštalų (drauge su Tomu), Genazareto ežere žvejojusiems apaštalams, apaštalams Galilėjoje (ant kalno), penkiems šimtams liudininkų, kai žengė į dangų, taip pat ir apaštalams, ir mokiniams bei galiausiai Pauliui (plg. 1 Kor 15, 8).

Brangieji! Ar yra pasaulio istorijoje dar koks nors įvykis, taip aiškiai paliudytas, kaip Kristaus prisikėlimas? Nėra.

Jei aš negaliu tikėti Jėzaus mokinių skelbimu, tada niekas negali reikalauti, kad aš tikėčiau kitu kuriuo nors istorijos įvykiu bei praeities faktu.

Jei aš negaliu tikėti apaštalų liudijimu, tada pasaulio istorijos puslapiai man yra išgalvotos pasakos! Tada nekalbėkite man apie Homerą, Aleksandrą, Cezarį, Augustą, Pilypą! Jų gyvenimas ir darbai nėra taip aiškiai paliudyti, kaip Kristaus prisikėlimas. O tai reikštų, kad visa pasaulio istorija, kurios moko gimnazijose ir universitetuose, yra didelė, baisi apgavystė.

Tenasako man niekas: „Apaštalai nėra patikimi liudininkai, jie tai tik įsivaizdavo, įsikalbėjo; galvojo, kad Kristus prisikėlęs, o iš tikrųjų jis buvo miręs, užmigęs amžinu miegu“. Įdomus tvirtinimas! Tačiau jis visiškai nepagrįstas! Kai moterys jiems pranešė, kad Kristus prisikėlęs, jie netikėjo, ką jos sako, – moterų plepalai! Ar tai patvirtina neigiančių Prisikėlimą teiginį? Prisikėlęs Kristus turi parodyti jiems savo rankas ir kojas, kartu su jais valgyti, leisti jiems save paliesti, – tik tada jie tiki (plg. Lk 24, 26). Argi tai yra jų teiginio patvirtinimas? Tomas tik tada ištarė: „Mano Viešpats ir mano Dievas“ (Jn 20, 28), kai

Jėzaus žaizdas savo rankomis palietė. Kurgi jo savitaiga?.. Dėl kokios nors įsiteigtos idėjos neinama į kankinimus nei į mirtį.

Netikintieji broliai, ką jūs atsakysit? Tik vieną atsakymą aš galiu įsivaizduoti jūsų lūpose: mes nenorime tikėti.

Ketvirtasis liudininkas – tai gausus būrys Prisi-
kėlusiojo priešų, kurie, nori ar nenori, turi patvirtinti: „Kristus prisikėlė“. Jie gėdingai paperka kapo sargybinius, šlykščiai meluoja, nes nori, kad kareiviai tylėtų apie įvykius prie kapo. Jie įsako sargybiniam sakyti, kad jiems bemiegant atėjo Jo mokiniai ir pavogė Jo kūną (plg. Mt 28, 12). Ar tai ne juokinga? Melagingas negražus „ne“ pavirto galingu „taip“, – Kristus prisikėlė. Sugėdinti, nuginkluoti stovi Prisi-
kėlusiojo priešai prie Velykų kapo ir turi pripažinti šimtmečių patvirtintą tiesą: prieš Kristų galima kovoti tik pasitelkus melą; kas kovoja prieš Kristų, tas kurį laiką gali triumfuoti, bet galiausiai vis tiek pralaimės.

Ką gali kalbėti Prisi-
kėlusiojo priešai Velykų rytą? – „Mes apsirikome“.

Paskutinis Kristaus prisikėlimo liudininkas yra pati krikščionybė. Ji gimė prie Velykų kapo. Krikščionybės gyvenimo, jos reiškimosi įvairiose srityse negalima būtų paaiškinti, jei Prisi-
kėlimas būtų melas ir apgaulė. Be Kristaus prisikėlimo kankinių kapai

būtų neišaiškinama istorijos mįslė. Už mirusį niekas neatiduoda savo gyvybės. Švento gyvenimo didvyriai – skaisčiosios mergaitės, uolūs tikėjimo išpažinėjai, tvirtieji vienuoliško gyvenimo atsiskyrėliai, nepavargstą misionieriai – būtų mįslė! Didžiuosius teologijos mokslo mokytojus, dvasios milžinus Bažnyčiai ir pasauliui pagimdė Velykų rytas. Jis atnaujino žemės paviršių.

Su dėkingumu ir džiugia širdimi suklupkime ant kelių prieš Prisikėlusįjį, Nugalėtoją mirties ir kampo, kurio rankoje plevėsuoja vėliava: „Aš buvau numiręs ir štai esu gyvas per amžių amžius ir turiu mirties ir pragaro raktus“ (plg. Apr 1, 18).

Ši žinia yra mūsų džiaugsmas ir viltis; yra šviesa ir gyvenimas, yra tvirtybė ir jėga, yra pergalė ir laimėjimas. Ji kalba kiekvienam: gyvenk! Būk tvirtas! Būk linksmas! Šalin nusiminimą ir baimę! Šalin drebėjimą ir silpnumą! Kristus nemirė, Jis gyvena. Kas seka Juo, tas turės gyvenimo šviesos (Jn 8, 12), nematys mirties per amžius, tas neapsigaus – mes neturim ko gėdintis, mes nebūsime sugėdinti.

Prisikėles Kristus mus šaukia eiti į gyvenimą, kovoti ir krikščioniškai vargti, šventai kentėti ir su Kristumi nugalėti, dalyti savo širdį ir šypsotis: prieš mus plevėsuoja Kristaus vėliava, kurios nesudraskys laiko vėjai, neišvers pragaro jėgos!

VELYKŲ RYTO SKELBIMAS

Didįjį Penktadienį viešpatavo kapų tylą, šiandien džiaugsmingai gaudžia varpai. Bažnyčios pilnos žmonių, visų veidai linksmi ir šviesūs.

Iš kur tas Velykų giedrumas, tas džiaugsmas ir vilties spindesys? Kodėl žmonės šiandien tokie keistai neramūs? Jie šiandien anksti ryte pasipylė į gatves ir vieškelius? Jiems reikia procesijų, šventadieniškų drabužių, giesmių. Kodėl šiandien giedrumu plaka žmonių širdys? Kam gaudžia šiandien varpai?

Velykų džiaugsmas sklinda pasauliui iš Kristaus kapo. Pažeminto, pasmerkto, nukryžiuoto, bet prisikėlusio Kristaus kapo kiaurymė primena mūsų sielai: Velykose gyvenimas nugalėjo mirtį ir sutrypta tiesa įveikė blogį. Velykos tad yra ateities šventė ir tiesos pergalės šventė.

Mes visur matome viešpataujančią visuotinę praeinamumo įstatymą: viskas praeina. Tai skaudžiai prislegia mus. Tačiau iš savo kapo prisikėlęs naujam gyvenimui Kristus užtikrina mus, kad po šios kūniškos mirties mūsų laukia gražesnė ateitis. Velykų giedras, viltingas džiaugsmas plaukia iš tiesos, kad fizinė žmogaus ir pasaulio mirtis nereiškia galutinio sunaikinimo nei galutinio išnykimo, bet kad gyvenimas tęsis toliau ir nebus vakaro, nebus nakties, nebebus mirties. Šią tiesą pagrindžia ir tą nesudrumsčiamą džiaugsmą sukelia didysis istorijos faktas – Kristaus prisikėlimas. Ir todėl iš Prisikėlusiojo kapo trykšta tyras, gaivus šaltinis gyvenimo drąsos ir pasaulį nugalinčio optimizmo.

Nuo to ryto aušros, kai nusiminusius apaštalu veidus palietė pirmųjų Velykų džiuogančios žinios šviesa, praėjo beveik 2000 metų. Nuo to laiko buvo parodyta daugybė visokių kryptių, kurios turėjusios nuvesti žmones į laimės šalį. Daug visokių vėliavų plevena ir prieš šiandieninės, nuvargusios ir sudirgusios, žmonijos akis. Tačiau visoje žemėje milijonai žmonių, kurių širdys rimtimi plakė Dievui Penktadienio vakarą ir kurie nuolankia malda garbina prisikėlusį Kristų, remdamiesi širdies nuojauta ir proto skaidrumu, išpažįsta Apaštalo žodžius: „Neduota mums kito vardo, kuris neštų išganymą ir palaimą,

kaip tik palaimintas Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus vardas”.

Štai karstas, kuris per 2000 metų nesupuvo! Karstas, prie kurio su malda lūpose ir širdy budi milijonai žmonių, nes jie žino, kad be prisikėlusio Kristaus nėra kur eiti, nėra vilties, nėra atramos kritiškomis gyvenimo valandomis.

Tiesa, ir Velykų paslapties pripildytas žmogus patenka į mirties glėbį, bet jis, kaip mirtingasis, į kapą žengia ne kaip nugalėtas, o kaip nugalėtojas. Jam mirtis reiškia ne pabaigą, o pradžių: ne galutinį sunaikinimą, o naują gimimą; žemiškąją tėvynę pakeičia amžinoji: įžanga prasideda knyga. Kiek kartų nyki mintis apie praeinamumą nori sugniuždyti žmogaus sielą, bet užtenka jam pažvelgti į tuščią Velykų kapą, ir jo siela išsitiesia drąsi, linksma ir vilties kupina. Juk per Velykas išsprogsta pirmieji medžių pumpurai ir atgijusi po žiemos gamta pradeda naują gyvybės tėkmę. Velykų metu kažkokia paslaptinga jėga atgaivina tariamai mirusią žemę. Ir sustingusias žmonių sielas. Imperatoriai gali sukurti įvairias karalystes, mokslininkai gali žmoniją stebinti vis naujais mokslo ir technikos pasiekimais, menininkai gali džiuginti naujais kūriniais, bet vis dėlto tai neužpildys žmogaus sielos gelmių, jei bus užmiršta Prisikėlusiojo pėdomis sekti. Goethe'ės

Faustas irgi viską pasaulyje išbandė. Ir kai jis viskuo nusivylęs, žemiškosios laimės apgautas, pasiryžo nusižudyti, staiga išgirdo šventišką Velykų varpų gaudimą; nuodų taurę laikiusi ranka nusviro žemyn ir nusivylusiojo krūtinę užplūdo drąsos gyventi ir džiaugsmo banga. Garbingas Velykų karstas skelbia guodžiančią vilties šventę tūkstančiams ir milijonams žmonių, kurie su prakaitu ant kaktos, su žaizdomis, kurios paženklino kūną gyvenimo kovose, bet su tyra sąžine ištikimai vykdo savo pareigas įsitikinę: teisingumas ir gėris negali išnykti.

Kaip mus stiprina prisikėlęs Išganytojas! Kiek drąsos, jėgų, vilties ir džiaugsmo mums sklinda iš Jo tuščio kapo! Taigi ar Didysis Penktadienis – amžinai apniūkusi kančios diena?! Ar tiesa yra galutinai žlugusi?!

Viešpats mirė ant kryžiaus. Mirė ganytojas – kaimenė išsibarstė... Pragaras laimėjo!

Kristus kraujavo ant kryžiaus, Jo kraujas tekėjo, kol neliko nė lašo. Sargai apsupo antspauduotą kapą, ir niekas negalvojo, kad gali į jį sugrižti gyvybė, kad gali ateiti prisikėlimas... Pragaras laimėjo!

Kristus mirė ant kryžiaus. Bet tą akimirką, kai Jis nulenkė galvą, tą pačią akimirką sudrebėjo žemė, suskilo uolos, atsivėrė kapai, debesys uždengė saulę, – pragare, žiūrėk, kur tavo pergalė!

Kristus mirė ant kryžiaus. Bet trečią dieną Velykų kapo spindesys išsklaidė tamsą ir prisikėlusio Išganytojo paliesta susigūžė kiekviena nuodėmė. Kur pragaro pergalė?!

Kristus mirė ant kryžiaus!! Tačiau didvyriška Jo mirtis davė pabirusiai kaimenei naujos drąsos, Šventoji Dvasia uždegė sielas... Kur pragaro pergalė?!

Kristus pasidavė kryžiaus mirčiai. Bet jau 2000 metų milijonai žmonių su ašaromis akyse žvelgia į Jo Velykų karstą ir džiaugsmo pripildytomis krūtinėmis gieda pergalės himną: „Kėlės Kristus, aleliuja!“

Taip, Velykos yra ateities šventė, gyvenimo šventė.

* * *

Velykų paslaptis įžiebia ir kitą gražią, gaivią mintį.

Velykų šventė moko mus, kad nėra gyvenimo be mirties, kad saulė pakyla tik iš nakties tamsos ir kad kelias į Velykų džiaugsmą eina per skausmo ir rūpesčių bedugnę.

Nekaltai nukryžiuoto Kristaus kilni auka ir baisūs kentėjimai aiškiau už bet ką kita patvirtina nepaprastą gyvenimo tiesą: tautos gyvuoja tik tada, kai jų geriausi sūnūs sudeda aukas. Senoliai tikėjo,

kad pilys tik tada yra stiprios, kai į kalkes įmaišoma nekalto žmogaus kraujo. Velykų šventė skelbia, kad vyriškai pakelti kentėjimai gimdo jėgą, kuri gali istorijos granitą amžiams padaryti tvirtą. Visa, kas didinga, skaidru ir patvaru, remiasi tik didžia auka.

Velykų ryto prieblandoje pakilo iš tuščio savo kapo pasmerkta, sutrypta ir žiauriausiai nukankinta tiesa, ir moko mus, kad teisę į Velykų šventės džiaugsmą įgyti galima tik per kruvinas kalvarijas, Kryžiaus kelią. Nenuostabu, kad iš savo kapo pergalingai atsikėlęs Kristus gal niekam nėra toks artimas, kaip palūžusioms, sunkias gyvenimo kovas kovojančioms sieloms. Velykų šventės paslaptis kaip švelnus gegužės oras guodžia mūsų sielas: tiesą galima grandinėmis apkalti, gerį galima pažeminti, garbę galima kojomis sutrypti, tačiau ji sulaužo nelaisvės antspaudus, nurita sunkų kapo akmenį ir spindintį Velykų rytą švenčia savo pergalę. Ne Didžiojo Penktadienio niūrus vakaras, o garbingas Velykų rytas yra galutinis tiesos likimas.

Gauskite, Velykų varpai! Te jūsų skambesys visam pasauliui skelbia, visoms kenčiančioms, rūpesčių prislėgtoms širdims pasako, kad Didžiojo Penktadienio tamsumos – ne amžinos ir Velykų ryto šviesa nugali naktį. Mes tikime, kad po kiekvieno Penktadienio būna Velykos. Mes tikime, kad kiekvieno var-

gingo, sunkaus kelio gale, kuris eina Alyvų kalnu ir Golgotos skardžiais, laukia Velykų kapo spindesys. Mes tikime, kad nekaltu krauju pritvinkęs žmonijos istorijos kryžiaus kelias, kurį tiesia Piloto, Kajafo ar Erodo rankos, sustos prie Prisikėlusiojo kapo. Taip, mes tvirtai tikime, kad nors Didysis Penktadienis turi daugiau negu 24 valandas, jį seka Velykų rytas. Kada jis išauš? To nežinome. Bet kad tas rytas išauš, skelbia ir to reikalauja dorovinės pasaulio tvarkos įstatymas. Žmonija gyvena kritiškus laikus. Ji mėgina be Kristaus gyventi, tačiau aišku, jog skausmas dėl to nėra kiek nemažėja, o jėgos ir gyvenimo drąsa silpsta. Mūsų pareiga yra Didžiojo Penktadienio tamsoje apkabinti rankomis ir širdimi Nukryžiuotąjį. Gerumą. Kad būtume verti išvysti drauge su Juo ir Velykų ryto aušrą. Todėl savo širdžių velykinę maldą siųskime prisikėlusiam Kristui, kad Jo ranka vestų erškėčiuotais kankinystės keliais, praskleistų mums apsiniaukusį dangų ir mūsų veidai išvystų malonią Velykų ryto aušrą.

Štai kokia paguoda mums sklinda iš prisikėlusiojo Kristaus tuščio kapo: *Exsurge Christe, adiuva nos, libera nos, salva nos!* – Pakilk Kristau, gelbėk mus, globok mus, gink mus!

DIEVO DVASIA MUMYSE

Vidudienis. Pavargęs ir ištroškęs nuo sunkios kelionės dulkėtu keliu karštą dieną, Jėzus atsisėdo pailsėti prie Jokūbo šulinio. Apaštalai nuėjo į miestą nusipirkti maisto. Prie šulinio nėra jokio indo vėsiam vandeniui pasisemti. Ateina samarietė, nešina ąsočiu. Ji į Išganytoją nežiūri, Jo neprakalbina, nes tas, kuris sėdi prie šulinio, yra žydas, jų tautos priešas. Išplėtusi akis ji žiūri į svetimšalį, kuris jos paprašo: „Duok man gerti“. Nustebusi ji paklausia: „Kaip tu, žydas, gali manęs, samarietės, prašyti gerti?“ Moteris gauna mįslingą atsakymą: „Jei tu pažintumei Dievo dovaną ir kas yra tas, kurs tau sako: duok man gerti, tu tikrai būtumei jį prašius, ir jis tau duotų gyvojo vandens“ (Jn 4, 10-11).*

Mįslingas žodis „gyvasis vanduo“. Dar mįslingesnis dėl Jėzaus paaiškinimo, kad šis vanduo tam,

kuris jį geria, virs šaltiniu, „trykštančiu į amžiną gyvenimą“ (plg. Jn 4, 14). Moteriškė nesupranta šių žodžių. Viešpats turi paaiškinti.

Didžioji palapinių šventė. Iškilminga tikinčiųjų procesija šventyklos aikštėj. Rankose mirguliuoja palmių ir mirtų šakelės. Psalmių ir arfų garsai liejasi net į miestą. Kunigas pagarbiai neša auksinę urną. Kas joje yra? Vanduo iš Siloano tvenkinio. Netrukus jis bus išlietas ant deginamųjų aukų aukuro. Staiga pro šventinį triukšmo ūžesį pasigirsta aiškus balsas. Jėzus iš Nazareto visiškai be jokios baimės šaukia miniai: „Jei kas trokšta, teateinie pas mane ir geria. Kas tiki į mane, iš to vidaus tekės gyvojo vandens upės“. Ir vėl nesuprantami žodžiai apie gyvajį vandenį. Bet šį kartą Šventasis Raštas nuo jų nuima šydą. Toliau rašoma: „Sakė gi Jis tai apie Dvasią, kurią turėjo gauti tikintieji į Jį“. Kalbėdamas apie gyvajį vandenį, Išganytojas mintyje turi Sekminių šventės Dievo dovanas, Šventąją Dvasią, kurią visi gaus, kurie tikės į Jį. Apaštalams Viešpats savo žodį ištesėjo. Vos tik sugrįžo pas Tėvą, tuojau tikintiems atsiuntė Ramintoją – Šventąją Dvasią. [...] Ar Viešpats ir mums suteikė Šventosios Dvasios dovanas ir atidarė šaltinius, kurie trykšta į amžiną gyvenimą?

¹ JS, 1936. Plg. ČK: „Jei tu pažintum Dievo dovaną ir kas yra tas, kuris tave prašo: ‘Duok man gerti’, rasi pati būtum jį prašiusi, ir jis tau būtų gyvojo vandens davęs.“

Naktis. Į Jėzaus duris bailiai pasibeldžia vyras, žmogus, kuris nuoširdžiai ieško tiesos, bet privengia žmonių, – tai Nikodemas, fariziejus, žydų Tarybos narys. Jis norėtų pasiekti amžinąjį gyvenimą, bet nežino kaip, kuriuo keliu reikia eiti. Jėzus jam tikrai pasakys, nes jis yra arti Dievo; Jis yra dieviškasis mokytojas, nes daro nuostabius dalykus. Viešpats jam aiškiai pasako: „Iš tikrųjų, iš tikrųjų sakau tau, jei kas neatgims iš vandens ir Šventosios Dvasios, tas negalės įeiti į Dievo karalystę“ (Jn 3, 5).*

Dievo Dvasia turi tai padaryti. Ji turi ateiti ir naują žmogų sukurti. Dievo Dvasia tada ateina, kai žmogaus kakta kaip regimas ženklas nubėga krikšto vanduo. Kai Ji ateina, tada sieloje ima pulsuoti naujas gyvenimas. [...]

Krikšto valanda – mūsų tikrosios Sekminės. Šventoji Dvasia aplanko mus. Ir mes tampame gyvomis šventovėmis [...]. Tai suprato pirmųjų amžių kankinys Leonidas, kai jis ėjo tyliai į kambarį, kur gulėjo jo pakrikštytas kūdikis, pasilenkė prie jo ir pagarbiai pabučiavo krūtinę. Motina paklausė, kodėl taip daro... Ar mūsų vaiko širdis ne šventovė, kurioje gyvena Šventoji Dvasia!?

*JS, 1936. Plg. ČK: „Iš tiesų, iš tiesų sakau tau: kas negims iš vandens ir Dvasios, neįeis į Dievo karalystę.“

Ar Šventoji Dvasia tebėra mumyse? Ji pasilieka, jeigu dėl mūsų nuodėmių nenutrūko bičiulystė su Dievu. Ji vėl įžengia į mus, jei antrąjį krikštą – Atgailos sakramentą – priimame pasirengę. Ar tebėra mumyse Šventoji Dvasia? Ar mūsų širdyse spinduliuoja dar saulė? Ar dar tebežiba deimantai, tebeteka gyvojo vandens šaltinis, ar dar tebebuvoja mūsų sielos gelmėse malonusis svečias? Taip, jei mes esame Dievo malonėje, mes turime dalį Dievo Dvasios, mes esame Kristaus broliai, Dievo vaikai, dangaus paveldėtojai. Ar mes suprantame, kad turime būti dėkingi Šventajai Dvasiai? Juk ji padaro mus tikrais žmonėmis, sudievintais, didžiais. [...] Būti Šventosios Dvasios buveine, Kristaus broliu, Dievo vaiku – juk tai daugiau, negu būti šios Žemės kunigaikščiu ar karalaičiu. Šventosios Dvasios didybė mumyse pranoksta bet kokią žemišką didybę. [...]

Šventoji Dvasia įėjo į mus ir nuo tos akimirkos mūsų siela yra jos tabernakulis. [...] Bet jei kas nors pamiršta Šventąją Dvasią, tas negali laukti, kad Šventoji Dvasia juo rūpintųsi. Visai kitoks būtų mūsų dvasios gyvenimas, jei mes mokėtume pasinaudoti Šventosios Dvasios dovanomis. Šventoji Dvasia apaštalus perkeitė, krikščionybę pagimdė, argi ji nepajėgi mus paveikti? [...] Ji gali suformuoti mumyse krikščionį, subrendusį, tvirtą, tobulą.

Veni Creator!

*VENI, SANCTE SPIRITUS**

Apaštalai nuo Alyvų kalno sugrįžta į miestą ir susirenka tuose namuose, kur valgė Paskutinę vakarienę. Jų Mokytojas pažadėjo atsiųsti jiems pagalbą iš aukštai – Ramintoją, Šventąją Dvasią.

Dabar, likę vieni, apaštalai jaučiasi bejėgiai. Jie juk turės liudyti Jeruzalėje, Judėjoje, Samarijoje ir „iki žemės pakraščių“. Jie turės nešti Evangelijos žiburį. Jie turės žemę užkariauti Kristui. Tai neįmanomas dalykas. Kristus kalbėjo tai, ko niekas kitas žemėje nėra kalbėjęs, tačiau žmonės nesiklausė. Kristus darė tokius stebuklus, kokių niekas nebuvo padaręs, bet žmonės netikėjo Juo. O štai dabar jie,

* Ateik, Šventoji Dvasia (lot.).

paprasti žmonės, Jo mokiniai, turės žmonijoje ižiebt šviesą ir meilę. Ar tai jiems pavyks?

Apaštalai beveik nesuvokia, ką turės skelbti. Jokių raštų Mokytojas nepaliko. Beveik jokių nurodymų nedavė. Prieš dangaus išmintį jie jaučiasi esą mažičiai, lėkšti ir silpni. Visą laiką, kol jie vaikščiojo su Mokytoju, svajojo tik apie žemišką karalystę. Net Kristui žengiant į dangų, jie nesidrovėjo klausiti: „Viešpatie, ar šiuo laiku tu sugražinsi karalystę Izraeliui?“ (Apd 1, 6).^{*} Jo mokslo esmės jie dar nesuprato. Ką jie supranta apie malonę ir atpirkimą?

O kas laukia jų. Atsisveikinimo žodžiai, išstarti Didįjį Ketvirtadienį, dar tebeaidi jų sielose. Ką tada pasakė Viešpats? „Mokinys ne didesnis už savo Mokytoją. Jei jie persekiojo mane, persekios ir jus“ (Jn 15, 20)**. „Jie išmes jus iš sinagogų. Ateina valanda, kada kiekvienas, kurs jus užmuš, sakys, jog tarnauja Dievui.“ Juos tai baugina ir į ateitį jie žiūri su baime.

Bet baimė dar ne nusivylimas. Ji susipynusi su viltimi. Viešpats pažadėjo jiems pagalbą – Dievo Dvasią. Tada, kai Paskutinės vakarienės kambary-

^{*} JS, 1936. Plg. ČK: „Viešpatie, gal tu šiuo metu atkursi Izraelio karalystę.“

^{**} Plg. ČK: „Tarnas ne didesnis už šeimininką!“ Jei persekiojo mane, tai ir jus persekios.“

je, prieš eidamas kentėti, Jis kalbėjo jiems apie skaudžią jų ateitį, taip pat pasakė: „Kai ateis Ramintojas, kurį aš jums atsiųsiu, Tiesos Dvasią, kuri iš Tėvo išeina, Ji liudys apie mane“. Viešpats ištesi savo pažadus. Dėl to jie neabejoja nė trupučio. Ateis Dievo Dvasia, atskleis jiems visą tiesą ir padarys, kad jie galėtų skelbti Kristaus mokslą visame pasaulyje. Visai neseniai Jis jiems pasakė: „Jūs gausite Šv. Dvasios jėgą“. Viešpats išpildys, ką pažadėjo. Ateis Dievo Dvasia ir sustiprins jų sielas sunkiai pasiuntinystei – misijų darbui ir kankinystei. Netrukus taip bus. Jie neturi palikti Jeruzalės, kol negaus stiprybės iš aukščiau.

„Ateik, Šventoji Dvasia“, – jie maldauja karštai, iš visos širdies. Jie maldauja Jėzaus vardu. Pirmą kartą jie meldžiasi Jėzaus vardu, įsitikinę, kad jų prašymas bus išklaustytas. „Ko tik prašysite Tėvą mano vardu, bus jums duota.“ Viešpats taip pasakė. Taip ir bus. Dešimt dienų jie laukia kartu melddamiesi. Šiomis dienomis sprendžiasi jų likimas.

Sekminės būna ne vieną kartą. Sekminės turi visada kartotis. Šventoji Dvasia nori vėl ateiti į žmonių širdis, kad Kristaus atpirkimo darbas būtų užbaigtas sielose. Ji nori dalyti savo dovanas, kad tamsios širdys taptų šviesiomis, o silpnos širdys – tvirtomis. Bet Sekminių stebuklas tik tada įvyksta, kai žmonės

yra nusiteikę taip, kaip buvo nusiteikę apaštalai – jaučia savo silpnumą ir maldauja tvirtybės iš aukščiau.

Štai priežastis, kodėl pasaulis negali priimti Šventosios Dvasios. Žmonės nejaučia savo skurdomo, nemato savo trūkumų, jie mano, kad jiems užteksią jų pačių.

Štai priežastis, kodėl pasaulis negali priimti Šventosios Dvasios. Kam mums reikia šviesos iš aukščiau? Turime protą ir to mums užtenka. Protas pasako, kas yra tiesa, protas pažaboja gamtą ir kuria technikos stebuklus. Protas įmims visas mįsles ir išspręs visus klausimus. Pasaulis protą paverčia dievu.

Kam mums reikia tvirtybės iš aukščiau? Mes įveikiame gamtą, „pakinkome“ vandenį ir vėją, elektrą ir atomą. Mes – žemės viešpačiai ir nėra jokių kitų dievų, – taip galvoja apsvaigęs nuo savo pasiekimų technikos srityje šių dienų žmogus. Kas yra žemėje galingesnis už žmogų?

Kam reikia rojaus kitame gyvenime? Mes rojų sukursime žemėje, kur kiekvienam bus padengtas stalas ir malonumų iki kaklo.

Kam reikia išganymo? Mes patys savo likimo kalviai. Mes patys tvarkome savo likimą, o ne kažkas iš aukščiau.

[...]

Ar mes nesame panašūs į tuos pasipūtusius pasaulio vaikus, kurie šaiposi iš tikėjimo ir atpirkimo, kurių širdys pripildytos politikos, sporto, kuriems svarbiausia darbas, stiklelis, šokių muzika? Tokie žmonės nepajunta Šventosios Dvasios dvelkimo ir todėl neturi geresnės nuovokos, kilnesnių minčių – nemato amžinųjų horizontų. Ar mes panašūs į tuos apaštalus, susirinkusius Paskutinės vakarienės kambaryje, kurių širdys, atitolusios nuo gatvės ir turgaus triukšmo, ryžtasi aukštesniems uždaviniams ir maldauja paramos iš dangaus? O juk mes silpnesni ir vargingesni už apaštalus. Koks apgailėtinais menkas yra kad ir šiandieninis mūsų žinojimas! Ką mes žinome apie pasaulio atsiradimą? Didieji mokslininkai prisipažįsta: „Mes žinome, kad nieko nežinome“. Atspėjome vieną mįslę, o pamatėme, kad atsirado šimtas naujų mįslių. O kaip sunku prisišaukti laimę! Raskime žmogų, kuris nebūtų verkęs. Ir ateities žmogus verks, nors galbūt kosminiu laivu skrajos. Verks, nes siela laimės alkis, nes svajonių žiedai ne iki galo išsiskleis, nes jaunystės lauks ruduo. Kokie silpni mūsų moralės sparnai, nors ir turime galingų raketų. Meilė daugeliui tik svajonė, sapnas; realybėje regime vien suirusius šeimos židinius. Šilkų ir kapronų yra kiekvienoj krautuvėj, bet kur skaisčią, jautrią ir gerą širdį rasti? Mūsų tikėjimo žiburėlis tik

silpnai rusena, nors turėtų būti lyg galinga liepsna, kuri išdegintų nuodėmės rūdis, pažabotų mūsų aistras ir mus uždegtų aukai ir pašventintų pasišventimui. Juk pasaulis laukia mūsų darbščių rankų, teisingos sąžinės, tvirto charakterio ir gražių minčių. Juk mūsų elgesys turėtų būti šviesa kitiems. Mes taip dažnai svyruojame tarp Dievo ir pasaulio, tarp amžinų vertybių ir laikinųjų blizgučių. Mes, kaip tie neprityrę pirkėjai turguje, neatskiriame, kur gera prekė, kur niekalas, nemokame atrinkti vertingiausių dalykų. Todėl jauskime savo menkumą ir maldaukime pagalbos iš aukščiau. Juk visi mes, ne tik apaštalai, turime svarbią ir sunkią užduotį augti dvasia, mylėti žmones, gražiai auginti vaikus, šventai pakelti gyvenimo sunkumus, eiti pas Dievą.

Bet tai pranoksta mūsų žmogiškas jėgas. Dievas turi mums padėti. Šventoji Dvasia turi į mus įeiti. Jos šviesa turi mums šviesti, jos jėga turi mus stiprinti. „Veni, Sancte Spiritus“, – maldaukime su visa Bažnyčia. Kiekviena maldos valandėlė, kiekvienos šventosios Mišios, kiekviena šventoji Komunija – tai maldavimas: „Ateik, Šventoji Dvasia!“

TURINYS

<i>SUNKIAIS LAIKAIS SKLEIDĖS TIKĖJIMO IR VILTIES ŠVIESĄ</i>	5
<i>LEIDĖJŲ ŽODIS</i>	11
<i>HOSANA</i>	15
<i>NEPAŽĪSTAMASIS NEŠĖ KRYŽIŲ</i>	22
<i>ATSIKELKITE, VARTAI PLATIEJI!</i>	28
<i>TĖVE, ATLEISK JIEMS</i>	33
<i>GLORIA IR KOJŲ PLOVIMAS</i>	38
<i>KANČIOS IŠVAKARĖSE</i>	44
<i>MEILĖS ŽENKLAI</i>	49
<i>KAD GYVENTUME</i>	54
<i>GYVENIMO MĪSLĖ</i>	61
<i>PO KRYŽIUMI</i>	68

<i>GINČAS DĒL KRYŽIAUS</i>	77
<i>VELYKNAKČIO PASLAPTIS</i>	82
<i>PERĒJIMAS</i>	91
<i>PRISIKĒLIMAS</i>	96
<i>KELYJE Į GYVENIMĄ</i>	102
<i>NUEISIM TEN, KUR ŽIŪRIM</i>	109
<i>IR JŪS BŪSITE GYVI</i>	115
<i>PASLAPTINGAS KAPAS</i>	123
<i>PALAIMINTAS RYTAS</i>	131
<i>KAS MUMS NURIS AKMENĮ?</i>	138
<i>KRISTUS PRISIKĒLĒ</i>	149
<i>VELYKŲ RYTO SKELBIMAS</i>	157
<i>DIEVO DVASIA MUMYSE</i>	164
<i>VENI, SANCTE SPIRITUS</i>	168

Lauriūnas, Jonas

La488 Nueisim ten, kur žiūrim/Jonas Lauriūnas. - Vilnius:

Katalikų pasaulis, 2001. - 176 p.

ISBN 9986-04-164-3

Šioje knygoje spausdinamos garsaus pamokslininko kun. Jono Lauriūno SJ (1924-1991) homilijos, kurios ir šiandien tebėra aktualios. Jų autorius dar kartą skaitytojams primena tai, kas svarbiausia Evangelijoje ir krikščioniškame tikėjime – į viską žvelgti džiugiosios Velykų Naujienos šviesoje.

UDK 23/28

JONAS LAURIŪNAS

Nueisim ten, kur žiūrim

Redaktorius Linas Bukauskas

Viršelio dailininkas Kunotas Vildžiūnas

2001 07 16. Tiražas 2000 egz. Užsakymas 494.

Leidykla „Katalikų pasaulis“,

Dominikonų g. 6, LT-2001 Vilnius

Spausdino UAB Adomo Jakšto spaustuvė,

Girelės g. 22, LT-4230 Kaišiadorys

8, 72, 14

Pagrindinė **Tėvo Jono Lauriūno** kūrybinio palikimo dalis - pamokslų-homilijų „Žodžiai Broliams“ tomai. Sovietmečiu vykusių dvasinių procesų tyrinėtojai juose ras nemažai įdomios medžiagos, kuo gyveno, dėl ko kovojo persekiojama ir naikinama Bažnyčia.

Tačiau tos „aktualijos“ Tėvo Jono pamoksluose nėra pati svarbiausia jų dalis - Dievo žodis išmąstytas ir išgyventas, su meile tikintiesiems pateiktas, todėl patrauklus, žavus ir šiandien...

Šioje knygutėje surinkti Tėvo Jono pamokslų fragmentai aiškiai rodo, kur jis ir jo karta savo laikmečio sunkumuose surado atramą... Velykiniame tikėjime... Tai pasiūlymas ir šiandien neužmiršti to, kas svarbiausia Evangelijoje ir krikščioniškame tikėjime - į viską žvelgti „sub specie aeternitatis“, t. y. Velykų džiugiosios naujienos šviesoje.

Vysk. J. Boruta

